

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2019/943,**annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019,****sähkön sisämarkkinoista****(uudelleenlaadittu)****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 194 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ⁽²⁾,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksitystä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 714/2009 ⁽⁴⁾ on muutettu useita kertoja ja huomattavilta osin. Koska siihen on määrä tehdä uusia muutoksia, mainittu asetusta olisi selkeyden vuoksi uudelleenlaadittava.
- (2) Energiaunionin tavoitteena on tarjota loppuasiakkaille – kotitalouksille ja yrityksille – turvallista, varmaa, kestävä, kilpailukykyistä ja kohtuuhintaista energiaa. Sähköjärjestelmää ovat perinteisesti hallinneet vertikaalisesti integroituneet, usein julkisessa omistuksessa olevat monopolit, joilla on käytössä suuria keskitettyjä ydinvoimalaita tai fossiilisia polttoaineita käyttäviä voimalaitoksia. Vuodesta 1999 lähtien asteittain toteutettujen sähkön sisämarkkinoiden tavoitteena on luoda todellisia valinnanmahdollisuuksia kaikille kuluttajille unionissa sekä uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja laajempaa kaupankäyntiä rajojen yli, jotta saavutetaan parempi tehokkuus, kilpailuun perustuvat hinnat ja parempi palvelutaso sekä edistetään toimitusvarmuutta ja kestävä kehitystä. Sähkön sisämarkkinat ovat lisänneet kilpailua etenkin tukkutasolla ja kasvattaneet alueiden välistä kauppaa. Ne muodostavat edelleen perustan toimiville energiamarkkinoille.
- (3) Unionin energijärjestelmässä on käynnissä syvä muutos vuosikymmeniin, ja sähkömarkkinat ovat tämän muutoksen keskiössä. Yhteisenä tavoitteena oleva energijärjestelmän irtautuminen hiilestä luo uusia mahdollisuuksia ja haasteita markkinaosapuolille. Samaan aikaan tekniikan kehitys mahdollistaa kuluttajien osallistumisen ja rajat ylittävän yhteistyön uudet muodot.
- (4) Tässä asetuksessa vahvistetaan säännöt energian sisämarkkinoiden toiminnan varmistamiseksi, ja siihen sisältyy uusiutuvien energiamuotojen ja ympäristöpolitiikan kehittämiseen liittyviä vaatimuksia, erityisesti tiettyntyyppisiä uusiutuvia energialähteitä käyttäviä voimalaitoksia koskevat erityissäännöt, jotka liittyvät tasevastuuseen sekä ajojärjestyksen määrittelyyn ja uudelleenmäärittelyyn, samoin kuin uuden tuotantokapasiteetin hiilidioksidipäästöille asetettu kynnyksiarvo, jos tällaiseen kapasiteettiin sovelletaan väliaikaista toimenpidettä, jolla varmistetaan tarvittavan resurssien riittävyyden taso, eli kapasiteettimekanismit.
- (5) Pienten voimalaitosten uusiutuvista energialähteistä peräisin oleva sähkö olisi asetettava ajojärjestyksessä etusijalle joko käyttämällä ajojärjestyksen määrittelymenetelmässä erityistä etusijajärjestystä tai asettamalla markkinaoperaattoreille sääntelyyn perustuvia vaatimuksia, jotka koskevat tällaisen sähkön tarjoamista markkinoilla.

⁽¹⁾ EUVL C 288, 31.8.2017, s. 91.

⁽²⁾ EUVL C 342, 12.10.2017, s. 79.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 26. maaliskuuta 2019 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 22. toukokuuta 2019.

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 714/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävissä sähkön kaupassa ja asetuksen (EY) N:o 1228/2003 kumoamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 15).

Ajojärjestyksessä etusijalle asettamisen verkon käyttöpäalveluissa samoin taloudellisin ehdoin olisi katsottava olevan tämän asetuksen mukaista. Ajojärjestyksessä etusijalle asettaminen olisi joka tapauksessa katsottava yhteensopivaksi uusiutuvia energialähteitä käyttävien voimalaitosten sähkömarkkinoille osallistumisen kanssa.

- (6) Valtioiden markkinoiden toimintaan puuttuminen, joka on usein suunniteltu koordinoimattomasti, on johtanut sähkön tukkumarkkinoiden lisääntyviin vääristymiin, millä on ollut kielteisiä vaikutuksia investointeihin ja rajat ylittävään kauppaan.
- (7) Sähköasiakkaat olivat aiemmin pelkästään passiivisia ja ostivat usein sähköä säännellyin hinnoin, joilla ei ollut minkäänlaista suoraa suhdetta markkinoihin. Tulevaisuudessa asiakkaille on annettava mahdollisuus osallistua täysimääräisesti markkinoille tasapuolisin edellytyksin muiden markkinaosapuolten kanssa sekä hallita omaa energiankulutustaan. Jotta uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön kasvavat osuudet voitaisiin syöttää verkkoon, tulevassa sähköjärjestelmässä olisi hyödynnettävä kaikkia käytettävissä olevia joustomahdollisuuksia, etenkin kysyntäpuolen ratkaisuja ja energian varastointia, ja niissä olisi hyödynnettävä digitalisointia integroimalla innovatiivisia teknologioita sähköjärjestelmään. Tulevan sähköjärjestelmän olisi myös edistettävä energiatehokkuutta, jotta todellinen hiilestä irtautuminen voidaan saavuttaa mahdollisimman alhaisin kustannuksin. Energian sisämarkkinoiden toteuttaminen uusiutuvan energian tehokkaalla integroinnilla voi edistää investointeja pitkällä aikavälillä ja auttaa saavuttamaan energiaunionin ja vuoteen 2030 ulottuvien ilmasto- ja energiapolitiikan puitteiden tavoitteet, jotka asetettiin komission 22 päivänä tammikuuta 2014 julkaisemassa tiedonannossa, jonka otsikko on ”Ilmasto- ja energiapolitiikan puitteet vuosille 2020–2030”, ja jotka vahvistettiin Eurooppa-neuvoston 23 ja 24 päivänä lokakuuta 2014 pidetyssä kokouksessa annetuissa päätelmissä.
- (8) Markkinoiden tiiviimpi yhdyntyminen ja muutos kohti vaihtelevampaa sähköntuotantoa edellyttävät lisätoimia, joiden avulla koordinoidaan kansallisia energiapolitiikkoja naapurimaiden kanssa ja hyödynnetään rajat ylittävän sähkön kaupan tarjoamia mahdollisuuksia.
- (9) Sääntelykehykset ovat kehittyneet ja mahdollistavat sähköllä käytävän kaupan unionin laajuisesti. Tätä kehitystä on tuettu hyväksymällä useita verkkosääntöjä ja suuntaviivoja, joilla sähkömarkkinoita yhdistetään. Näihin verkkosääntöihin ja suuntaviivoihin sisältyy markkinasääntöjä, verkon käyttöä ja verkkoon liittämistä koskevia säännöksiä. Täydellisen avoimuuden varmistamiseksi ja oikeusvarmuuden parantamiseksi pääperiaatteet, jotka koskevat markkinoiden toimintaa ja kapasiteetin jakamista tasehallintamarkkinoiden, päivänsisäisten ja vuorokausimarkkinoiden sekä termiinimarkkinoiden aikaväleillä, olisi myös hyväksyttävä tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen ja sisällytettävä yhteen unionin säädökseen.
- (10) Komission asetuksen (EU) 2017/2195 ⁽⁵⁾ 13 artiklassa vahvistetaan prosessi, jolla siirtoverkonhaltijoille annetaan mahdollisuus siirtää kaikki tai osa tehtävistään kolmannelle osapuolelle. Tehtävän siirtävillä siirtoverkonhaltijoilla olisi edelleen oltava vastuuta tämän asetuksen velvoitteiden noudattamisen varmistamisesta. Lisäksi jäsenvaltioiden olisi voitava antaa tehtäviä ja velvoitteita kolmannelle osapuolelle. Tällaisen tehtävien ja velvoitteiden antamisen olisi rajoitettava kansallisella tasolla toteutettaviin tehtäviin ja velvollisuuksiin (kuten taseselvitys). Tehtävien ja velvoitteiden antamiseen liittyvien rajoitusten ei pitäisi johtaa tarpeettomiin muutoksiin olemassa olevissa kansallisissa järjestelyissä. Siirtoverkonhaltijoiden olisi kuitenkin edelleen oltava vastuussa niille Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944 ⁽⁶⁾ 40 artiklan nojalla uskotuista tehtävistä.
- (11) Tasehallintamarkkinoilla toimittaessa tehokas ja vääristämätön hinnanmuodostus tasehallintakapasiteetin ja tasesähkön hankinnassa edellyttää, että tasehallintakapasiteettia koskevat sopimukset eivät määrittele tasesähkön hintaa. Tämä ei kuitenkaan rajoita yhdistetyn suunnitteluprosessin käyttöä asetuksen (EU) 2017/2195 mukaisesti.
- (12) Asetuksen (EU) 2017/2195 18, 30 ja 32 artiklassa säädetään, että tasesähkön standardi- ja erityistuotteiden hinnoittelumenetelmän olisi luotava markkinaosapuolille myönteisiä kannustimia ylläpitää niiden omaa tasapainoa tai auttaa järjestelmän tasapainon palauttamisessa tasepoikkeamahinta-alueella sekä siten vähentää järjestelmän tasepoikkeamia ja yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia. Tällaisessa hinnoittelumalleissa pitäisi pyrkiä kulutusjouston ja muiden tasehallintaresurssien taloudellisesti tehokkaaseen käyttöön käyttövarmuusrajoja noudattaen.

⁽⁵⁾ Komission asetus (EU) 2017/2195, annettu 23 päivänä marraskuuta 2017, tasesähköä koskevista suuntaviivoista (EUVL L 312, 28.11.2017, s. 6).

⁽⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (katso tämän virallisen lehden sivu 125).

- (13) Tasesähkömarkkinoiden yhdistämisen olisi helpotettava päivänsisäisten markkinoiden tehokasta toimintaa, jotta markkinaosapuolille annettaisiin mahdollisuus tasapainottaa järjestelmänsä mahdollisimman lähellä reaaliaikaa asetuksen (EU) 2017/2195 24 artiklassa säädettyjen tasesähkökaupan sulkeutumisaikojen mahdollistamiseksi. Siirtoverkonhaltijoiden olisi tasapainotettava tasehallintamarkkinoilla ainoastaan ne tasepoikkeamat, jotka ovat jäljellä päivänsisäisten markkinoiden sulkeutumisaikojen jälkeen. Asetuksen (EU) 2017/2195 53 artiklassa säädetään lisäksi taseselvitysjakson yhdenmukaistamisesta 15 minuuttiin unionissa. Tällaisen yhdenmukaistamisen pitäisi tukea päivänsisäistä kauppaa ja edistää sellaisten kaupattavien tuotteiden kehittämistä, joilla on sama toimitusaikajako.
- (14) Jotta siirtoverkonhaltijat voisivat hankkia ja käyttää tasehallintakapasiteettia tehokkaalla, taloudellisella ja markkinapohjaisella tavalla, markkinoiden yhdyntymistä on tarpeen edistää. Tähän liittyen asetuksen (EU) 2017/2195 IV osastossa vahvistetaan kolme menetelmää, joiden avulla siirtoverkonhaltijat voivat jakaa alueiden välistä kapasiteettia tasehallintakapasiteetin vaihtoa ja reservien jakamista varten, kun se on kustannus- ja hyötynäkökulmista pohjalta perusteltua. Nämä kolme menetelmää ovat yhteisesti optimoitu jakamisprosessi, markkinapohjainen jakamisprosessi ja taloudelliseen tehokkuusanalyysiin perustuva jakaminen. Yhteisesti optimoitu jakamisprosessi on toteutettava vuorokautiselta pohjalta. Markkinapohjainen jakamisprosessi voidaan sitä vastoin toteuttaa, kun sopimus tehdään viimeistään yksi viikko ennen tasehallintakapasiteetin tarjoamista, ja taloudelliseen tehokkuusanalyysiin perustuva jakaminen voidaan toteuttaa, kun sopimus tehdään enemmän kuin yksi viikko ennen tasehallintakapasiteetin tarjoamista, edellyttäen, että jaetut määrät ovat rajallisia ja asiasta tehdään vuosittain arviointi. Kun asianomaiset sääntelyviranomaiset ovat hyväksyneet alueiden välisen kapasiteetin jakamisprosessia koskevan menetelmän, kaksi tai useampi siirtoverkonhaltija voivat soveltaa menetelmää aikaistettusti kokemusten hankkimiseksi ja sen sujuvan soveltamisen mahdollistamiseksi useampien siirtoverkonhaltijoiden keskuudessa tulevaisuudessa. Kaikkien siirtoverkonhaltijoiden olisi kuitenkin harmonisoitava tällaisen menetelmän soveltaminen markkinoiden yhdyntymisen edistämiseksi.
- (15) Asetuksen (EU) 2017/2195 V osastossa vahvistettiin, että taseselvityksen yleisenä tavoitteena on varmistaa, että tasevastaavat ylläpitävät omaa tasapainoaan tai auttavat järjestelmän tasapainon palauttamisessa tehokkaalla tavalla, ja tarjota markkinaosapuolille kannustimia ylläpitää järjestelmän tasapainoa tai auttaa järjestelmän tasapainon palauttamisessa. Jotta tasehallintamarkkinat ja koko energijärjestelmä pystyisivät ottamaan vastaan vaihtelevien uusiutuvien energialähteiden kasvavat osuudet, tasepoikkeamahintojen olisi vastattava energian reaaliaikaista arvoa. Kaikkien markkinaosapuolten olisi oltava taloudellisessa vastuussa järjestelmässä aiheuttamistansa tasepoikkeamista, jotka vastaavat jaetun määrän ja lopputilanteen välistä erotusta markkinoilla. Kulutusjoustoaggregaattoreiden osalta jaettu määrä koostuu osallistuvien asiakkaiden kuorman fyysisesti aktiivisesta energiamäärästä, joka perustuu määrittelyyn mittaus- ja perusmenetelmään.
- (16) Komission asetuksessa (EU) 2015/1222 ⁽⁷⁾ vahvistetaan alueiden välisen kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa vuorokausimarkkinoilla ja päivänsisäisillä markkinoilla koskevat yksityiskohtaiset suuntaviivat, mukaan luettuina vaatimukset, joita sovelletaan yhteisten menetelmien vahvistamiseen niiden kapasiteettimäärien määrittämiseksi, jotka ovat samaan aikaan käytettävissä tarjousalueiden välillä, kriteerien määrittely tehokkuuden arviointia varten sekä arviointiprosessi tarjousalueiden määrittelyä varten. Asetuksen (EU) 2015/1222 32 ja 34 artiklassa vahvistetaan säännöt tarjousalueen konfiguraation uudelleentarkastelusta, 41 ja 54 artiklassa vahvistetaan enimmäis- ja vähimmäisselvityshintoja koskevat yhdenmukaistetut rajat vuorokautisilla ja päivänsisäisillä aikaväleillä, 59 artiklassa vahvistetaan säännöt päivänsisäisen alueiden välisen kapasiteetin jakamisen sulkeutumisaikajankohdasta ja 74 artiklassa puolestaan vahvistetaan säännöt, jotka koskevat ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä ja vastakaupan kustannustenjakomenetelmiä.
- (17) Komission asetuksessa (EU) 2016/1719 ⁽⁸⁾ vahvistetaan yksityiskohtaiset säännöt alueiden välisen kapasiteetin jakamisesta termiinimarkkinoilla, yhteisen menetelmän käyttöönotosta alueiden välisen pitkän aikavälin kapasiteetin määrittämiseksi, pitkän aikavälin siirto-oikeuksia tarjoavan keskitetyn kauppapaikan perustamisesta Euroopan tasolla ja mahdollisuudesta palauttaa pitkän aikavälin siirto-oikeudet seuraavaa pitkän aikavälin kapasiteetin jakamista varten tai siirtää pitkän aikavälin siirto-oikeuksia markkinaosapuolten välillä. Asetuksen (EU) 2016/1719 30 artiklassa vahvistetaan pitkän aikavälin suojausinstrumentteja koskevat säännöt.

⁽⁷⁾ Komission asetus (EU) 2015/1222, annettu 24 päivänä heinäkuuta 2015, kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta (EUVL L 197, 25.7.2015, s. 24).

⁽⁸⁾ Komission asetus (EU) 2016/1719, annettu 26 päivänä syyskuuta 2016, pitkän aikavälin kapasiteetin jakamista koskevista suuntaviivoista (EUVL L 259, 27.9.2016, s. 42).

- (18) Komission asetuksessa (EU) 2016/631 ⁽⁹⁾ asetetaan vaatimukset voimalaitosten, erityisesti tahtikonevoimalaitosten, suuntaajakytkettyjen voimalaitosten ja merellä sijaitsevien suuntaajakytkettyjen voimalaitosten, liitännöille yhteenliitettyyn verkkoon. Kyseisillä vaatimuksilla osaltaan varmistetaan tasapuoliset kilpailuolosuhteet sähkön sisämarkkinoilla, varmistetaan verkon käyttövarmuuden ja uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan liittämisen sähköverkkoon ja helpotetaan unionin laajuista sähkökauppaa. Asetuksen (EU) 2016/631 66 ja 67 artiklassa vahvistetaan säännöt, jotka koskevat sähköntuotannon kehityksessä olevia teknologioita.
- (19) Markkinapohjaisen sähkökaupan keskeinen edellytys ovat tarjousalueet, jotka vastaavat tarjonnan ja kysynnän jakautumista. Ne ovat myös edellytys sille, että kapasiteetin jakamisen menetelmiä, myös siirtooperusteista lähestymistapaa, voidaan käyttää mahdollisimman tehokkaasti. Tarjousalueet olisi sen vuoksi määriteltävä siten, että voidaan varmistaa markkinoiden likviditeetti, tehokas siirtorajoituksen hallinta ja markkinoiden yleinen tehokkuus. Jos yksi yksittäinen sääntelyviranomainen tai siirtoverkonhaltija käynnistää käytössä olevan tarjousalueen konfiguraation uudelleentarkastelun oman toimivaltaisen sääntelyviranomaisensa suostumuksella siirtoverkonhaltijan vastuualueella sijaitsevien tarjousalueiden osalta, jos tarjousalueen konfiguraatiolla ei ole merkittävää vaikutusta viereisten siirtoverkonhaltijoiden vastuualueisiin, rajayhdysjohdot mukaan lukien, ja tarjousalueen konfiguraation uudelleentarkastelu on välttämätöntä tehokkuuden parantamiseksi, rajat ylittävien kaupankäyntimahdollisuuksien maksimoimiseksi tai käyttövarmuuden ylläpitämiseksi, asianomaisen vastuualueen siirtoverkonhaltijan olisi oltava ainoa uudelleentarkasteluun osallistuva siirtoverkonhaltija ja toimivaltaisen sääntelyviranomaisen ainoa siihen osallistuva sääntelyviranomainen. Asianomaisen siirtoverkonhaltijan ja toimivaltaisen sääntelyviranomaisen olisi annettava uudelleentarkastelusta ennakoilmoitus viereisille siirtoverkonhaltijoille, ja uudelleentarkastelun tulokset olisi julkaistava. Olisi oltava mahdollista käynnistää alueellisen tarjousalueen uudelleentarkastelu siirtorajoitusta koskevan teknisen raportin johdosta tämän asetuksen 14 artiklan mukaisesti tai asetuksessa (EU) 2015/1222 säädettyjen olemassa olevien menettelyjen mukaisesti.
- (20) Toteuttaessaan kapasiteetin laskentaa alueellisten koordinoitikeskusten olisi maksimoitava kapasiteetti ottaen huomioon kustannuksia aiheuttamattomat korjaavat toimenpiteet ja noudattaen kapasiteetin laskenta-alueen siirtoverkonhaltijoiden käyttövarmuusrajoja. Jos laskenta ei johda tässä asetuksessa vahvistettua vähimmäiskapasiteettia vastaavaan tai sitä suurempaan kapasiteettiin, alueellisten koordinoitikeskusten olisi otettava huomioon kaikki käytettävissä olevat kustannuksia aiheuttavat korjaavat toimenpiteet kapasiteetin lisäämiseksi vähimmäiskapasiteettiin saakka, mukaan lukien kapasiteetin laskenta-alueiden sisäiset ja niiden väliset ajojärjestyksen uudelleenmäärittelymahdollisuudet, noudattaen kuitenkin kapasiteetin laskenta-alueiden siirtoverkonhaltijoiden käyttövarmuusrajoja. Siirtoverkonhaltijoiden olisi raportoitava tarkasti ja avoimesti kaikista kapasiteetin laskentaan liittyvistä näkökohdista tämän asetuksen mukaisesti, ja niiden olisi varmistettava, että kaikki alueellisille koordinoitikeskuksille lähetetyt tiedot ovat tarkkoja ja tarkoituksenmukaisia.
- (21) Toteuttaessaan kapasiteetin laskentaa alueellisten koordinoitikeskusten olisi laskettava alueiden välinen kapasiteetti käyttäen siirtoverkonhaltijoilta saatuja tietoja, joissa noudatetaan siirtoverkonhaltijoiden vastuualueiden käyttövarmuusrajoja. Siirtoverkonhaltijoilla olisi oltava mahdollisuus poiketa koordinoituksesta kapasiteetin laskennasta, jos sen toteuttaminen johtaisi verkkoelementtien käyttövarmuusrajojen rikkomiseen niiden vastuualueella. Näitä poikkeamia olisi seurattava tarkkaan ja niistä olisi raportoitava avoimesti, jotta estetään väärinkäytökset ja varmistetaan, että markkinaosapuolten käyttöön annettavan yhteenliittämiskapasiteetin määrää ei rajoiteta siirtorajoituksen ratkaisemiseksi tarjousalueen sisällä. Jos käytössä on toimintasuunnitelma, siinä olisi otettava huomioon poikkeamat ja puuttava niiden syihin.
- (22) Markkinoiden pääperiaatteissa olisi vahvistettava, että sähkön hinnat määritetään kysynnän ja tarjonnan perusteella. Näiden hintojen olisi osoitettava, milloin sähköä tarvitaan, ja niiden olisi siten annettava markkinapohjaisia kannustimia investoinneille, joita tehdään joustolähteisiin, kuten joustavaan tuotantoon, yhteenliittämisiin, kulutusjoustoon tai energian varastointiin.

⁽⁹⁾ Komission asetukset (EU) 2016/631, annettu 14 päivänä huhtikuuta 2016, tuottajien verkkoliittämisaatimuksia koskevasta verkkosäännöstä (EUVL L 112, 27.4.2016, s. 1).

- (23) Vaikka yhtenä energiaunionin tavoitteista on sähköalan irtautuminen hiilestä siten, että uusiutuvista lähteistä peräisin olevasta energiasta tulee merkittävä osa markkinoita, on samalla ratkaisevan tärkeää, että markkinoilla poistetaan rajat ylittävän kaupan jäljellä olevat esteet ja kannustetaan investointeja tuki-infrastruktuuriin, kuten joustavampaan tuotantoon, yhteenliittäntöihin, kulutusjoustoon ja energian varastointiin. Jotta voitaisiin tukea tätä siirtymistä vaihtelevaan ja hajautettuun tuotantoon ja varmistaa, että energiamarkkinoiden periaatteet muodostavat unionin tulevien sähkömarkkinoiden perustan, on tärkeää kiinnittää entistä enemmän huomiota lyhyen aikavälin markkinoihin ja niukkuuteen perustuvaan hinnoitteluun.
- (24) Lyhyen aikavälin markkinat parantavat likviditeettiä ja lisäävät kilpailua antamalla useammille resursseille, etenkin niille resursseille, jotka ovat joustavampia, mahdollisuuden osallistua täysimääräisesti markkinoille. Toimiva niukkuuteen perustuva hinnoittelu kannustaa markkinaosapuolia reagoimaan markkinasignaaleihin ja olemaan käytettävissä silloin kun markkinat niitä eniten tarvitsevat ja varmistaa, että ne voivat kattaa kustannuksensa tukkumarkkinoilla. Siksi on ensiarvoisen tärkeää varmistaa, että hallinnolliset ja implisiittiset hintakatot poistetaan, jotta mahdollistetaan niukkuuteen perustuva hinnoittelu. Kun lyhyen aikavälin markkinat ja niukkuuteen perustuva hinnoittelu on nivottu täydellisesti osaksi markkinoiden rakennetta, ne edistävät muiden toimitusvarmuuden takaamiseen liittyvien markkinoita vääristävien toimenpiteiden, kuten kapasiteettimekanismien, poistamista käytöstä. Samaan aikaan tukkumarkkinoilla sovellettavan hintakatottoman niukkuuteen perustuvan hinnoittelun ei pitäisi vaarantaa mahdollisuutta tarjota loppuasiakkaille ja erityisesti kotitalousasiakkaille, pk-yrityksille ja teollisuuden asiakkaille luotettavia ja vakaita hintoja.
- (25) Poikkeukset markkinoiden peruseriaateista, kuten tasevastuusta, markkinapohjaisesta ajojärjestyksen määrittelystä tai ajojärjestyksen uudelleenmäärittelystä, heikentävät joustosignaaleja ja muodostavat esteen energian varastoinnin, kulutusjoustoon tai aggregoinnin kaltaisten ratkaisujen kehittämiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107, 108 ja 109 artiklan soveltamista. Vaikka poikkeukset ovat edelleen tarpeellisia tiettyihin markkinaosapuoliin, etenkin kotitalousasiakkaisiin ja pk-yrityksiin, kohdistuvan tarpeettoman hallinnollisen rasitteen välttämiseksi, kokonaisia tekniikoita koskevat laajat poikkeukset eivät sovi yhteen sen kanssa, että päämääränä on saavuttaa tehokkaat ja markkinapohjaiset hiilestä irtautumisprosessit, joten ne olisi korvattava paremmin kohdennetuilla toimenpiteillä.
- (26) Toimivan kilpailun kehittyminen sähkön sisämarkkinoilla edellyttää syrjimättömiä, avoimia ja asianmukaisia maksuja verkon käytöstä, siirtoverkon yhdysjohdot mukaan lukien.
- (27) Rajayhdysjohtokapasiteetin koordinoimattomat rajoitukset rajoittavat enenevässä määrin jäsenvaltioiden välistä sähkön kauppaa, ja niistä on tullut merkittävä este toimivien sähkön sisämarkkinoiden kehittämiseksi. Rajayhdysjohtojen enimmäiskapasiteetti ja kriittiset verkkoelementit olisi näin ollen asetettava saataville noudattaen verkkotoiminnan turvallisuusvaatimuksia, vikatapahtumia koskevan N-1-käyttövarmuusnormin noudattaminen mukaan lukien. Kapasiteettitason vahvistamiselle silmukoituneessa verkossa on kuitenkin joitakin rajoituksia. On tarpeen ottaa käyttöön selkeitä käytettävissä olevan alueiden välisen kaupankäynnin kapasiteetin vähimmäistasoja, jotta voidaan vähentää kiertovirtojen ja sisäisen siirtorajoituksen vaikutuksia alueiden väliseen kauppaan ja antaa markkinaosapuolille ennakoitavissa oleva kapasiteetti-arvo. Kun käytetään siirtooperusteista lähestymistapaa, kyseisen vähimmäiskapasiteetin avulla olisi määritettävä käyttövarmuusrajoja noudattaen alueiden välisen tai sisäisen kriittisen verkkoelementin kapasiteetin vähimmäisosuus, jota käytetään syöttötietona koordinoitussa kapasiteetin laskennassa asetuksen (EU) 2015/1222 mukaisesti vikatapahtumat huomioon ottaen. Kapasiteetin jäljellä oleva kokonaisuus voidaan käyttää luotettavuusmarginaaleihin, kiertovirtoihin ja sisäisiin siirtoihin. Jos lisäksi ilmenee verkon käyttövarmuuden varmistamiseen liittyviä ennakoitavissa olevia ongelmia, rajoitetun siirtymävaiheen ajaksi olisi voitava lisäksi hyväksyä poikkeuksia, joihin olisi liitettävä menetelmä ja hankkeita, joilla tarjotaan pitkän aikavälin ratkaisu.
- (28) Siirtokapasiteetti, johon olisi sovellettava 70 prosentin vähimmäiskapasiteettiä koskevaa edellytystä nettosiirtokapasiteettiin perustuvassa lähestymistavassa, on aktiivisen energian enimmäissiirtokapasiteetti, joka noudattaa käyttövarmuusrajoja ja josta on vähennetty vikatapahtumat. Tässä kapasiteetin koordinoitussa laskennassa otetaan myös huomioon, että sähkövirrat jakautuvat epätasaisesti yksittäisten komponenttien välillä eikä siinä ainoastaan lasketa yhteen yhdysjohtojen kapasiteetteja. Tästä kapasiteetista ei ole vähennetty kiertovirtoja, sisäisiä siirtoja eikä luotettavuusmarginaaleja, jotka otetaan huomioon jäljelle jäävässä 30 prosentissa.

- (29) On tärkeää välttää se, että siirtoverkonhaltijoiden jäsenvaltioissa käyttämät erilaiset turvallisuus-, käyttö- ja suunnitteluvaatimukset johtavat kilpailun vääristymiseen. Lisäksi käytettävissä olevan siirtokapasiteetin sekä siihen vaikuttavien turvallisuus-, suunnittelu- ja käyttövaatimusten olisi oltava avoimia markkinaosuolille.
- (30) Jotta tarvittavia investointeja voitaisiin ohjata tehokkaasti, hintojen on annettava signaaleja myös siitä, missä sähköä tarvitaan eniten. Alueellisessa sähköjärjestelmässä oikeat sijaintia koskevat signaalit edellyttävät tarjousalueiden yhdenmukaista, objektiivista ja luotettavaa määrittämistä avoimella prosessilla. Unionin sähköverkon tehokkaan toiminnan ja suunnittelun varmistamiseksi ja toimivien hintasignaalien antamiseksi uudelle tuotantokapasiteetille, kulutusjoustolle ja siirtoinfrastruktuurille, tarjousalueissa olisi otettava huomioon rakenteelliset siirtorajoitukset. Etenkään alueiden välistä kapasiteettia ei saisi vähentää sisäisen siirtorajoituksen ratkaisemiseksi.
- (31) Jotta voidaan ottaa huomioon tarjousalueiden optimoinnin erilaiset periaatteet vaarantamatta likvidejä markkinoita ja investointeja verkkoon, olisi säädettävä kaksi mahdollisuutta siirtorajoituksen käsittelemiseksi. Jäsenvaltioiden olisi voitava valita tarjousalueen konfiguraation muuttaminen tai verkon vahvistamisen ja verkon optimoinnin kaltaiset toimenpiteet. Tällaisessa päätöksessä lähtökohtana olisi oltava jäsenvaltion siirtoverkonhaltijan tai -haltijoiden tekemä taikka sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston, jäljempänä 'Sähkö-ENTSO', siirtorajoitusta koskevassa raportissa tai tarjousalueen uudelleentarkastelun yhteydessä tehtävä pitkäaikaisten rakenteellisten siirtorajoitusten määrittäminen. Jäsenvaltioiden olisi ensin pyrittävä löytämään yhteinen ratkaisu siirtorajoituksen käsittelemiseen parhaalla tavalla. Tässä yhteydessä jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön monikansallisia tai kansallisia toimintasuunnitelmia siirtorajoituksen käsittelemiseksi. Niihin jäsenvaltioihin, jotka ottavat käyttöön toimintasuunnitelman siirtorajoituksen käsittelemiseksi, olisi sovellettava lineaarisen kehityskulun muodossa olevaa siirtymäaikaa rajayhdysjohtojen avaamiseksi. Tällaisen toimintasuunnitelman toteuttamisen päättyessä jäsenvaltioilla olisi oltava mahdollisuus valita, turvautuvatko ne tarjousalueen tai -alueiden konfiguraation muuttamiseen vai puuttuvatko ne jäljellä olevaan siirtorajoitukseen korjaavilla toimenpiteillä, joiden kustannukset ne kattavat. Jälkimmäisessä tapauksessa tarjousalueen konfiguraation muuttamista ei saisi tehdä vastoin kyseisen jäsenvaltion tahtoa edellyttäen, että vähimmäiskapasiteetti saavutetaan. Kapasiteetin vähimmäistasojen, joita olisi käytettävä koordinoitussa kapasiteetin laskennassa, olisi oltava asetuksen (EU) 2015/1222 mukaisen valintaprosessin johdosta määritelty prosenttiosuus kriittisen verkkoelementin kapasiteetista, sen jälkeen kun on noudatettu – tai siinä tapauksessa, että sovelletaan siirtope-
rusteista lähestymistapaa, samalla kun noudatetaan – vikatilanteen käyttövarmuusrajoja. Komission olisi viimeisenä keinona voitava tehdä päätös tarjousalueen konfiguraatiosta ja muutettava tarjousalueen konfiguraatiota ainoastaan niissä jäsenvaltioissa, jotka ovat valinneet tarjousalueen jakamisen tai jotka eivät ole saavuttaneet kapasiteetin vähimmäistasoja.
- (32) Sähköjärjestelmän tehokas hiilestä irtautuminen markkinoiden yhdentämisen kautta edellyttää rajat ylittävän kaupan esteiden järjestelmällistä poistamista, jotta markkinoiden hajanaisuus voidaan korjata ja unionin energia-asiakkaat voivat saada täysimääräisen hyödyn yhdenmukaistamista sähkömarkkinoista ja kilpailusta.
- (33) Tässä asetuksessa olisi säädettävä hinnoittelua ja kapasiteetin jakamista koskevista peruseriaatteista. Lisäksi olisi säädettävä muita asiaan liittyviä periaatteita ja menetelmiä koskevien suuntaviivojen hyväksymisestä, jotta voidaan nopeasti mukautua muuttuviin olosuhteisiin.
- (34) Siirtorajoitusongelmien hallinnan olisi annettava oikeanlaisia taloudellisia signaaleja siirtoverkonhaltijoille ja markkinaosuolille sekä perustuttava markkinamekanismeihin.
- (35) Avoimilla kilpailuun perustuvilla markkinoilla siirtoverkonhaltijoiden olisi saatava korvaus verkossaan tapahtuvista rajat ylittävistä sähkönsiirroista aiheutuvista kustannuksista niiltä siirtoverkkojen haltijoilta, joista rajat ylittävät sähkönsiirrot ovat peräisin ja joihin ne päätyvät.
- (36) Maksetut ja saadut maksut, jotka aiheutuvat siirtoverkonhaltijoiden välisistä korvauksista, olisi otettava huomioon kansallisten verkkojen tariffeja asetettaessa.
- (37) Rajat ylittävästä verkkoon pääsystä maksettavat todelliset määrät voivat vaihdella huomattavasti sekä asianomaisten siirtoverkonhaltijoiden mukaan että jäsenvaltioissa sovellettavien hinnoittelujärjestelmien rakenteiden erojen vuoksi. Jonkinasteinen yhdenmukaistaminen on siksi tarpeen, jotta kaupan vääristymät vältetään.

- (38) Olisi oltava säännöt siitä, miten siirtorajoituksen hallinnasta johtuvia tuloja käytetään, ellei poikkeaminen näistä säännöistä ole perusteltua asianomaisen rajayhdysjohdon erityispiirteiden vuoksi.
- (39) Tasapuolisten toimintaedellytysten tarjoamiseksi kaikille markkinaosapuolille verkkotariffeja olisi sovellettava tavalla, joka ei syrji myönteisesti eikä kielteisesti jakelutasolla verkkoon liitettyä tuotantoa suhteessa siirtotasolla liitettyyn tuotantoon. Verkkotariffit eivät saisi syrjiä energian varastointia eivätkä luoda pidäkkeitä kulutusjoustoon osallistumiselle tai muodostaa estettä energiatehokkuuden parantamiselle.
- (40) Tariffien asettamisen avoimuuden ja vertailtavuuden lisäämiseksi tapauksissa, joissa sitovaa yhdenmukaistamista ei pidetä riittävänä, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2019/942⁽¹⁰⁾ perustetun Euroopan energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston, jäljempänä 'ACER', olisi annettava tariffimenetelmiä koskeva kertomus parhaista käytännöistä.
- (41) Jotta voidaan paremmin varmistaa optimaaliset investoinnit Euroopan laajuiseen verkkoon ja paremmin puuttua tilanteisiin, joissa toteuttamiskelpoisia yhteenliittämishankkeita ei voida rakentaa, koska niitä ei ole priorisoitu kansallisella tasolla, siirtorajoitusmaksujen käyttöä olisi harkittava uudelleen ja sillä olisi myötävaikutettava yhteenliittämiskapasiteetin käytettävyyden takaamiseen ja sen ylläpitämiseen tai lisäämiseen.
- (42) Sähkön siirtoverkon optimaalisen hallinnan varmistamiseksi sekä sähkön myymisen ja toimittamisen mahdollistamiseksi yli rajojen unionissa olisi perustettava Sähkö-ENTSO. Sähkö-ENTSON tehtävien toteuttamisessa olisi noudatettava unionin kilpailusääntöjä, joita sovelletaan myös Sähkö-ENTSON tekemiin päätöksiin. Sähkö-ENTSON tehtävät olisi määriteltävä täsmällisesti, ja sen työskentelymenetelmillä olisi voitava varmistaa tehokkuus, avoimuus ja Sähkö-ENTSON edustava luonne. Sähkö-ENTSON laatimilla verkkosäännöillä ei ole tarkoitus korvata niitä tarvittavia kansallisia verkkosääntöjä, jotka koskevat muita kuin rajat ylittäviä kysymyksiä. Koska nopeampi edistyminen voi olla saavutettavissa alueellisilla toimilla, siirtoverkonhaltijoiden olisi perustettava yleisen yhteistyöverkoston puitteissa alueellisia rakenteita. Samalla olisi kuitenkin varmistettava, että alueellisilla toimilla saavutettavat tulokset sopivat yhteen unionin tason verkkosääntöjen ja ei-sitovien kymmenvuotisten verkon kehittämissuunnitelmien kanssa. Jäsenvaltioiden olisi edistettävä yhteistyötä ja seurattava verkon tehokkuutta alueellisella tasolla. Alueellisen yhteistyön olisi oltava sopusoinnussa sähkön sisämarkkinoiden kilpailukyvyyn ja tehokkuuden edistämistä koskevien pyrkimysten kanssa.
- (43) Sähkö-ENTSON olisi toteutettava Euroopan tasolla resurssien keskipitkän ja pitkän aikavälin luotettava riittävyysarviointi, joka luo objektiivisen pohjan riittävyyteen liittyvien huolenaiheiden arvioinnille. Resurssien riittävyyteen liittyvien huolenaiheiden, joihin vastataan kapasiteettimekanismien avulla, olisi perustuttava resurssien riittävyysarviointiin Euroopan tasolla. Kyseistä arviointia voidaan täydentää kansallisilla arvioinneilla.
- (44) Tässä asetuksessa esitetyssä resurssien pitkän aikavälin (seuraavista kymmenestä vuodesta seuraavaan vuoteen) riittävyysarvioinneissa käytettävällä menetelmällä on eri tarkoitus kuin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/941⁽¹¹⁾ 9 artiklassa esitetyillä kausittaisilla riittävyysarvioinneilla (seuraavat kuusi kuukautta). Keskipitkän ja pitkän aikavälin arviointeja käytetään pääasiassa riittävyyteen liittyvien huolenaiheiden tunnistamiseen ja kapasiteettimekanismien tarpeellisuuden arviointiin, kun taas kausittaisia riittävyysarviointeja käytetään varoittamaan seuraavien kuuden kuukauden aikana mahdollisesti esiintyvistä lyhyen aikavälin riskeistä, jotka todennäköisesti johtavat sähkön toimitustilanteen merkittävään heikentymiseen. Myös alueelliset koordinointikeskukset tekevät sähkön siirtoverkkojen käyttöä koskevia alueellisia riittävyysarviointeja. Nämä ovat verkon käyttötoiminnassa käytettäviä erittäin lyhyen aikavälin riittävyysarviointeja (seuraavasta viikosta seuraavaan päivään).
- (45) Jäsenvaltioiden olisi ennen kapasiteettimekanismien käyttöönottoa arvioitava näitä mekanismeja koskevaan resurssien riittävyyteen liittyvään huolenaiheeseen vaikuttavia sääntelyn vääristymiä. Jäsenvaltioiden olisi vaadittava hyväksymään toimenpiteitä havaittujen vääristymien poistamiseksi, ja niiden olisi vahvistettava näiden toimenpiteiden toteuttamisaikataulu. Kapasiteettimekanismeja olisi otettava käyttöön ainoastaan sellaisiin riittävyysongelmiin puuttumiseksi, joita ei voida ratkaista poistamalla tällaiset vääristymät.

⁽¹⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/942, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta (katso tämän virallisen lehden sivu 22).

⁽¹¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/941, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta (katso tämän virallisen lehden sivu 1).

- (46) Jäsenvaltioiden, jotka aikovat ottaa käyttöön kapasiteettimekanismeja, olisi määriteltävä resurssien riittävyyttä-voitteen avoimen ja todennettavan prosessin pohjalta. Jäsenvaltioiden olisi voitava itse määrittellä tavoittelemansa toimitusvarmuuden taso.
- (47) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan mukaan komissiolla on yksinomainen toimivalta arvioida, soveltuvatko valtiontukitoimenpiteet, joita jäsenvaltiot voivat toteuttaa, sisämarkkinoille. Tämä arviointi suoritetaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan perusteella ja kaikkien sellaisten asiaankuuluvien säännösten, määräysten ja suuntaviivojen mukaisesti, joita komissio voi antaa arviointia varten. Tämä asetus ei vaikuta komissiolle Euroopan unionin toiminnasta tehdyllä sopimuksella annettuun yksinomaiseen toimivaltaan.
- (48) Jo käytössä olevia kapasiteettimekanismeja olisi arvioitava uudelleen tämän asetuksen säännösten valossa.
- (49) Tässä asetuksessa olisi vahvistettava yksityiskohtaiset säännöt, jotka helpottavat tehokasta rajat ylittävää osallistumista kapasiteettimekanismeihin. Siirtoverkonhaltijoiden olisi helpotettava asiasta kiinnostuneiden tuottajien osallistumista kapasiteettimekanismeihin muissa jäsenvaltioissa. Siksi niiden olisi laskettava kapasiteetin määrä, johon saakka rajat ylittävä osallistuminen olisi mahdollista, mahdollistettava osallistuminen ja tarkastettava kapasiteetin käytettävyys. Sääntelyviranomaisten olisi valvottava rajojen yli sovellettavien sääntöjen noudattamista jäsenvaltioissa.
- (50) Kapasiteettimekanismit eivät saisi johtaa liiallisiin korvauksiin, mutta niillä olisi samalla taattava toimitusvarmuus. Muiden kapasiteettimekanismien kuin strategisten reservien olisi oltava laadittuja siten, että sellaisen kapasiteetin, joka olisi kannattavaa energiemarkkinoilla, jos kapasiteettimekanismeja ei ole, käytettävissä olemisesta maksettu hinta laskee automaattisesti nolnaan, kun tarjotun kapasiteetin odotetaan riittävän täyttämään kapasiteetin kysynnän.
- (51) Komissio on perustanut hiili- ja hiilidioksidi-intensiivisiä alueita koskevan aloitteen sellaisten jäsenvaltioiden ja alueiden tukemiseksi, joiden yhteiskunnalle, teollisuudelle ja taloudelle energiakäännöksen aiheuttaa haasteita. Tässä yhteydessä komissio avustaa jäsenvaltioita muun muassa antamalla kohdennettua rahoitustukea, jos sellaista on saatavilla, "oikeudenmukaisen siirtymän" mahdollistamiseksi kyseisillä alueilla.
- (52) Kun otetaan huomioon kansallisten energiajärjestelmien väliset erot ja olemassa olevien sähköverkkojen tekniset rajoitukset, markkinoiden yhdyntymisessä voidaan usein edistyä parhaiten soveltamalla alueellista lähestymistapaa. Siksi siirtoverkonhaltijoiden välistä alueellista yhteistyötä olisi lujitettava. Tehokkaan yhteistyön varmistamiseksi uudessa sääntelykehyksessä olisi säädettävä vahvemmasta alueellisesta hallinnoinnista ja viranomaisvalvonnasta, myös kasvattamalla ACERin päätöksentekovaltaa rajat ylittävien kysymysten osalta. Jäsenvaltioiden tiiviimpää yhteistyötä voidaan mahdollisesti tarvita myös kriisitilanteissa toimitusvarmuuden parantamiseksi ja markkinoiden vääristymien rajoittamiseksi.
- (53) Siirtoverkonhaltijoiden väliselle alueellisen tason koordinoinnille on annettu virallinen muoto tekemällä pakolliseksi siirtoverkonhaltijoiden osallistuminen alueellisten käyttövarmuuskoordinaattoreiden toimintaan. Siirtoverkonhaltijoiden alueellista koordinointia olisi kehitettävä edelleen parannetulla institutionaalisella kehyksellä perustamalla alueelliset koordinoitikeskukset. Alueellisten koordinoitikeskusten perustamisessa olisi otettava huomioon olemassa olevat tai suunnitellut alueelliset koordinoitaloitteet, ja sillä olisi tuettava sähköjärjestelmien entistä integroidumpaa käyttöä koko unionin alueella ja varmistettava niiden tehokas ja turvallinen toiminta. Tästä syystä on tarpeen varmistaa, että siirtoverkonhaltijoita koordinoidaan alueellisten koordinoitikeskusten kautta kaikkialla unionissa. Jos olemassa olevat tai suunnitellut alueelliset koordinoitikeskukset eivät vielä koordinoi tietyn alueen siirtoverkonhaltijoita, kyseisen alueen siirtoverkonhaltijan olisi perustettava tai nimettävä alueellinen koordinoitikeskus.
- (54) Alueellisten koordinoitikeskusten maantieteellisen laajuuden pitäisi antaa niille mahdollisuus edistää tehokkaasti siirtoverkonhaltijoiden toiminnan koordinointia alueilla niin, että myös käyttövarmuus paranisi ja markkinoiden tehokkuus lisääntyisi. Alueellisten koordinoitikeskusten olisi voitava hoitaa tehtävät alueella joustavasti ja niille uskottujen yksittäisten tehtävien luonteeseen parhaiten soveltuvalla tavalla.

- (55) Alueellisten koordinoitikeskusten olisi toteutettava tehtäviä, joiden toteuttaminen alueellisella tasolla tuo lisäarvoa kansallisen tason tehtäviin verrattuna. Alueellisten koordinoitikeskusten tehtävien olisi katettava alueellisten käyttövarmuuskoordinaattoreiden komission asetuksen (EU) 2017/1485⁽¹²⁾ mukaisesti toteuttamat tehtävät sekä verkon käyttöön, markkinoiden toimintaan ja riskeihin varautumiseen liittyvät lisätehtävät. Alueellisten koordinoitikeskusten tehtäviin ei pitäisi kuulua sähköverkon reaaliaikainen käyttö.
- (56) Tehtäviään toteuttaessaan alueellisten koordinoitikeskusten olisi edistettävä ilmasto- ja energiapolitiikan puitteissa asetettujen vuosia 2030 ja 2050 koskevien tavoitteiden saavuttamista.
- (57) Alueellisten koordinoitikeskusten olisi toimittava pääasiassa alueen verkon ja markkinoiden toiminnan etua ajatellen. Alueellisille koordinoitikeskuksille olisi siksi annettava tiettyjen tehtävien osalta valtuudet, joita ne tarvitsevat koordinoitakseen toimia, joita käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden on toteutettava, ja jäljelle jäävien tehtävien osalta vahvempi neuvoa-antava asema.
- (58) Alueellisten koordinoitikeskusten henkilöstövoimavarat sekä tekniset, fyysiset ja rahoituskelliset voimavarat eivät saisi ylittää sitä, mikä on ehdottomasti tarpeen niiden tehtävien toteuttamiseksi.
- (59) Sähkö-ENTSON olisi varmistettava, että alueellisten koordinoitikeskusten toimintaa koordinoidaan alueiden rajojen yli.
- (60) Sähkön jakeluverkkojen tehokkuuden parantamiseksi unionissa ja tiiviin yhteistyön varmistamiseksi siirtoverkonhaltijoiden ja Sähkö-ENTSON kanssa unionissa olisi perustettava jakeluverkonhaltijoiden eurooppalainen elin, jäljempänä 'EU DSO -elin'. EU DSO -elimen tehtävät olisi määriteltävä täsmällisesti, ja sen työskentelymenetelmillä olisi varmistettava tehokkuus, avoimuus ja edustavuus unionin jakeluverkonhaltijoiden joukossa. EU DSO -elimen olisi tehtävä tapauksen mukaan tiivistä yhteistyötä Sähkö-ENTSON kanssa verkkosääntöjen valmistelussa ja täytäntöönpanossa, ja sen olisi annettava ohjeita muun muassa hajautetun tuotannon ja energian varastoinnin liittämistä jakeluverkkoihin tai muista jakeluverkkojen hallintaan liittyvistä aiheista. EU DSO -elimen olisi myös otettava asianmukaisesti huomioon sähköverkkojen alavirtaan kytketyille jakeluverkoille, jotka eivät ole kytkettyinä muihin sähköverkkoihin rajayhdysjohtojen avulla, ominaiset erityispiirteet saarilla.
- (61) Siirtoverkonhaltijoiden välistä yhteistyötä ja koordinoitintia on tarpeen lisätä, jotta voitaisiin laatia tehokasta ja avointa rajat ylittävää siirtoverkkoihin pääsyä ja pääsyn hallinnointia koskevia verkkosääntöjä ja varmistaa unionin siirtoverkkojärjestelmän koordinoitu ja riittävän ennakoiva suunnittelu ja vakaa tekninen kehitys, yhteenliittämiskapasiteetin luominen mukaan lukien, ympäristö asianmukaisesti huomioon ottaen. Verkkosääntöjen olisi oltava ACERin laatimien, luonteeltaan ei-sitovien puiteohjeiden, jäljempänä 'puiteohjeet', mukaisia. ACERin olisi osallistuttava verkkosääntöjä koskevien ehdotusten tosiseikkoihin perustuvaan arviointiin, esimerkiksi sen arviointiin, ovatko ehdotukset puiteohjeiden mukaisia, ja sen olisi voitava suositella komissiolle niiden hyväksymistä. ACERin olisi arvioitava verkkosääntöjä koskevia muutosehdotuksia, ja sen olisi voitava suositella komissiolle niiden hyväksymistä. Siirtoverkonhaltijoiden olisi käytettävä verkkojaan näiden verkkosääntöjen mukaisesti.
- (62) Verkkosääntöjen laadinnasta ja hyväksymisestä saadut kokemukset ovat osoittaneet, että kehittämisprosessia on hyödyllistä virtaviivaistaa selventämällä, että ACERilla on oikeus muokata sähkön verkkosääntöjen luonnoksia ennen niiden esittämistä komissiolle.
- (63) Sähkön sisämarkkinoiden sujuvan toiminnan turvaamiseksi olisi säädettävä menettelyistä, joiden avulla komissio voi hyväksyä päätöksiä ja suuntaviivoja muun muassa hinnoittelusta ja kapasiteetin jakamisesta. Samalla olisi kuitenkin varmistettava, että jäsenvaltioiden sääntelyviranomaiset osallistuvat näihin toimiin tarvittaessa unionin tason yhdistyksensä kautta. Sääntelyviranomaisilla sekä muilla asianomaisilla jäsenvaltioiden viranomaisilla on tärkeä tehtävä sähkön sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan edistämässä.

⁽¹²⁾ Komission asetus (EU) 2017/1485, annettu 2 päivänä elokuuta 2017, sähkön siirtoverkon käyttöä koskevista suuntaviivoista (EUVL L 220, 25.8.2017, s. 1).

- (64) Sähkö-ENTSOlle suunnitellut tehtävät koskevat kaikkien markkinaosapuolten etuja. Sen vuoksi tehokas kuuleminen on välttämätön ja siinä olisi annettava keskeinen asema jo olemassa oleville rakenteille, jotka on perustettu sen helpottamiseksi ja sujuvoittamiseksi esimerkiksi sääntelyviranomaisten tai ACERin kautta.
- (65) Sähkö-ENTSO:n olisi laadittava, julkaistava ja päivitettävä säännöllisesti ei-sitova unionin laajuinen kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma unionin koko sähkösiirtoverkon avoimuuden lisäämiseksi (unionin laajuinen verkon kehittämissuunnitelma). Tähän verkon kehittämissuunnitelmaan olisi sisällytettävä toteuttamiskelpoiset sähkösiirtoverkot ja tarvittavat alueelliset yhteenliittämiset, jotka ovat merkityksellisiä kaupalliselta tai toimitusvarmuuden kannalta.
- (66) Investointeja uusiin merkittäviin infrastruktuureihin olisi edistettävä voimakkaasti samalla kun varmistetaan sähkön sisämarkkinoiden moitteeton toiminta. Jotta tasasähkörajayhdysjohtojen vapauttamisella säännösten soveltamisesta olisi mahdollisimman suuri myönteinen vaikutus kilpailuun ja toimitusvarmuuteen, olisi selvitettävä markkinoiden mielenkiinto hankkeen suunnitteluvaiheessa ja hyväksyttävä siirtorajoituksen hallintaa koskevat säännöt. Jos tasasähkörajayhdysjohdot sijaitsevat useamman kuin yhden jäsenvaltion alueella, ACERin olisi viimeisenä keinona käsiteltävä vapautuspyyntö, jotta voidaan ottaa paremmin huomioon vapautuksen rajojen yli ulottuvat vaikutukset sekä helpottaa pyynnön hallinnollista käsittelyä. Lisäksi kun otetaan huomioon näiden vapautettujen merkittävien infrastruktuurihankkeiden rakentamisen poikkeuksellinen riskiprofiili, olisi annettava yrityksille, joilla on toimitus- ja tuotantointressejä, mahdollisuus poiketa väliaikaisesti eriyttämissääntöjen täysimääräisestä soveltamisesta kyseisten hankkeiden osalta. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1228/2003⁽¹³⁾ nojalla myönnettyjen vapautusten soveltamista jatketaan suunniteltuun voimassaolon päättymisajankohtaan asti, kuten myönnettyssä vapautuspäätöksessä on päätetty. Merellä sijaitsevan kaksitoimisen sähköinfrastruktuurin (ns. merellä sijaitseva hybridiomaisuus), jossa yhdistyvät merituulienergian siirto rantaan ja rajayhdysjohdot, olisi myös voitava saada vapautus esimerkiksi uusiin tasasähkörajayhdysjohtoihin sovellettavien sääntöjen nojalla. Sääntelykehityksessä olisi tarvittaessa otettava asianmukaisesti huomioon tämän omaisuuden erityistilanne, jotta voidaan poistaa yhteiskunnallisesti kustannustehokkaan merellä sijaitsevan hybridiomaisuuden toteuttamisen esteet.
- (67) Jotta luottamus markkinoihin lisääntyisi, markkinaosapuolilla täytyy olla varmuus siitä, että väärinkäytöksiin syyllistyviin voidaan kohdistaa tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia. Toimivaltaisille viranomaisille olisi annettava valtuudet tutkia väitteet markkinoiden väärinkäytöstä tehokkaasti. Tämän vuoksi toimivaltaisten viranomaisten on tarpeen saada käyttöönsä tiedot toimittajien operatiivisista päätöksistä. Sähkömarkkinoilla tuottajat tekevät monet keskeisistä päätöksistä, ja niiden olisi pidettävä näitä päätöksiä koskevat tiedot toimivaltaisten viranomaisten saatavilla ja helposti käytettävissä määrätyn ajan. Toimivaltaisten viranomaisten olisi lisäksi säännöllisesti seurattava, että siirtoverkonhaltijat noudattavat sääntöjä. Pienet tuottajat, joilla ei ole todellisia mahdollisuuksia vääristää markkinoita, olisi vapautettava tästä velvoitteesta.
- (68) Jäsenvaltioita ja toimivaltaisia kansallisia viranomaisia olisi vaadittava toimittamaan asiaankuuluvat tiedot komissiolle. Komission olisi käsiteltävä tällaiset tiedot luottamuksellisina. Komissiolle olisi tarvittaessa oltava mahdollisuus pyytää asiaankuuluvia tietoja suoraan niiltä yrityksiltä, joita asia koskee, kunhan siitä ilmoitetaan toimivaltaisille kansallisille viranomaisille.
- (69) Jäsenvaltioiden olisi säädettävä tämän asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja varmistettava, että ne pannaan täytäntöön. Seuraamusten olisi oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.
- (70) Jäsenvaltioiden, energiayhteisön sopimuspuolten ja muiden kolmansien maiden, jotka soveltavat tätä asetusta tai kuuluvat Manner-Euroopan synkronialueeseen, olisi tehtävä tiivistä yhteistyötä kaikissa yhtenäisen sähkökauppa-alueen luomiseen liittyvissä kysymyksissä, eivätkä ne saisi toteuttaa toimenpiteitä, jotka vaarantavat sähkömarkkinoiden jatkuvan yhdentämisen tai jäsenvaltioiden ja sopimuspuolten toimitusvarmuuden.
- (71) Asetuksen (EY) N:o 714/2009 hyväksymishetkellä sähkön sisämarkkinoita koskevia unionin tason sääntöjä oli vain muutama. Sen jälkeen unionin sisämarkkinoista on tullut monimutkaisemmat, mikä johtuu perinpohjaisesta muutoksesta, joka markkinoilla on meneillään ja joka liittyy etenkin vaihteleviin uusiutuviin energialähteisiin perustuvan sähköntuotannon käyttöön. Siksi verkkosäännöistä ja suuntaviivoista on tullut laajoja ja kattavia ja niissä käsitellään sekä teknisiä että yleisiä kysymyksiä.

⁽¹³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1228/2003, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2003, verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävässä sähkökaupassa (EUVL L 176, 15.7.2003, s. 1).

- (72) Jotta voidaan varmistaa markkinoiden tehokkaan toiminnan edellyttämä yhdenmukaistamisen vähimmäistaso, komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan mukaisesti säädösvallan siirron nojalla annettavia säädöksiä, jotka koskevat tiettyjen, markkinoiden yhdentymisen kannalta olennaisen tärkeiden erityisalojen muita kuin keskeisiä osia. Näihin säädöksiin pitäisi sisältyä tiettyjen verkkosääntöjen ja suuntaviivojen hyväksyminen ja muuttaminen sikäli kuin nämä täydentävät tätä asetusta, siirtoverkonhaltijoiden ja sääntelyviranomaisten alueellinen yhteistyö, siirtoverkonhaltijoiden väliset taloudelliset korvaukset sekä uusia rajayhdysjohtoja koskevien poikkeussäännösten soveltaminen. On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että nämä kuulemiset toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimitusten välisessä sopimuksessa⁽¹⁴⁾ vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.
- (73) Jotta voidaan varmistaa tämän asetuksen yhdenmukainen täytäntöönpano, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 291 artiklan mukaisesti. Tätä valtaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011⁽¹⁵⁾ mukaisesti. Näiden täytäntöönpanosäädösten hyväksymiseen olisi sovellettava tarkastelumenettelyä.
- (74) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitetta eli rajat ylittävän sähkön kaupan yhdenmukaistetun kehyksen käyttöönottoa, vaan se voidaan sen laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.
- (75) Johdonmukaisuuden ja oikeusvarmuuden vuoksi mikään tämän asetuksen säännös ei saisi estää direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklasta johtuvien poikkeusten soveltamista,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU

KOHDE, SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄT

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

Tämän asetuksen tarkoituksena on

- a) luoda perusta energiaunionin tavoitteiden ja erityisesti vuoteen 2030 ulottuvien ilmasto- ja energiapolitiikan puitteiden tavoitteiden tehokkaalle saavuttamiselle mahdollistamalla markkinasignaalien vaikutus tehokkuuden ja uusiutuvien energialähteiden osuuden lisäämiseen sekä toimitusvarmuuden, joustavuuden, kestävyys, hiilestä irtautumisen ja innovoinnin parantamiseen;
- b) vahvistaa peruseriaatteet hyvin toimiville, yhdennetyille sähkömarkkinoille, jotka mahdollistavat kaikkien resurssien tarjoajien ja sähkön asiakkaiden syrjimättömän pääsyn markkinoille, antavat vaikutusmahdollisuuksia kuluttajille, varmistavat kilpailukykyä globaaleilla markkinoilla sekä kulutusjoustoja, energian varastointia ja energiatehokkuutta, helpottavat hajautetun kysynnän ja tarjonnan aggregointia ja mahdollistavat uusiutuvista lähteistä tuotetun sähkön integroinnin markkinoille ja alakohtaisen integroinnin ja siitä maksettavan markkinapohjaisen korvauksen;

⁽¹⁴⁾ EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽¹⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovalan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

- c) vahvistaa oikeudenmukaiset säännöt rajat ylittävää sähkön kauppaa varten ja tehostaa siten kilpailua sähkön sisämarkkinoilla kansallisten ja alueellisten markkinoiden erityispiirteet huomioon ottaen, mukaan lukien luomalla rajat ylittävien sähkönsiirtojen korvausmekanismi, vahvistamalla yhdenmukaistetut periaatteet rajat ylittäviä siirtoja koskeville maksuille ja jakamalla käytettävissä olevan yhteenliittämiskapasiteetin kansallisten siirtoverkkojen kesken;
- d) helpottaa hyvin toimivien ja avointen tukkumarkkinoiden syntymistä, edistää sähkön toimitusvarmuuden korkeaa tasoa ja säätää mekanismeista rajat ylittävää sähkön kauppaa koskevien sääntöjen yhdenmukaistamiseksi.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan

- 1) 'rajayhdysjohdolla' voimansiirtojohtoa, joka ylittää jäsenvaltioiden välisen rajan ja joka yhdistää näiden jäsenvaltioiden kansalliset siirtoverkot.
- 2) 'sääntelyviranomaisella' direktiivin (EU) 2019/944 57 artiklan 1 kohdan nojalla kunkin jäsenvaltion nimeämää sääntelyviranomaista;
- 3) 'rajat ylittävällä sähkönsiirrolla' jäsenvaltion siirtoverkossa kulkevaa fyysistä sähkövirtausta, jonka saa aikaan tuottajien, asiakkaiden tai molempien toiminnasta kyseisen jäsenvaltion ulkopuolella aiheutuva vaikutus sen siirtoverkkoon;
- 4) 'siirtorajoituksella' tilannetta, jossa kaikkia markkinaosapuolten pyyntöjä, jotka koskevat kaupankäyntiä verkkoalueiden välillä, ei voida täyttää, koska ne vaikuttaisivat merkittävästi fyysisiin virtauksiin verkkoelementeissä, jotka eivät pysty välittämään kyseisiä virtauksia;
- 5) 'uudella rajayhdysjohdolla' rajayhdysjohtoa, joka ei ollut valmis 4 päivään elokuuta 2003 mennessä;
- 6) 'rakenteellisella siirtorajoituksella' siirtoverkossa esiintyvää siirtorajoitusta, joka on mahdollista määritellä yksiselitteisesti, on ennakoitavissa, koskee samaa maantieteellistä aluetta ja toistuu usein sähköverkon tavanomaisissa olosuhteissa;
- 7) 'markkinaoperaattorilla' tahoja, joka tarjoaa palvelua, jossa sähkön myyntitarjoukset täsmäytetään sähkön ostotarjousten kanssa;
- 8) 'nimitetyllä sähkömarkkinaoperaattorilla' markkinaoperaattoria, jonka toimivaltainen viranomaisella on nimennyt toteuttamaan yhteenkytkettyihin vuorokausimarkkinoihin tai päivänsäisiin markkinoihin liittyviä tehtäviä;
- 9) 'toimittamatta jääneen sähkön arvolla' euroina megawattituntia kohti esitettyä arviota suurimmasta sähkön hinnasta, jonka asiakkaat ovat valmiita maksamaan käyttökaton estämiseksi;
- 10) 'tasehallinnalla' kaikilla aikaväleillä toteutettavia kaikkia toimia ja prosesseja, joilla siirtoverkonhaltija jatkuvasti varmistaa, että sähköjärjestelmän taajuus pysyy etukäteen määritellyllä stabiilisuusalueella ja että vaaditun laadun edellyttämää reservien määrää noudatetaan;
- 11) 'tasesähköllä' sähköenergiaa, jota siirtoverkonhaltijat käyttävät verkon tasapainottamiseen;
- 12) 'tasepalvelun tarjoajalla' markkinaosapuolta, joka tarjoaa siirtoverkonhaltijoille joko tasesähköä tai tasehallintakapasiteettia tai molempia;
- 13) 'tasehallintakapasiteetilla' kapasiteetin määrää, jonka tasepalvelun tarjoaja on sopinut pitävänsä käytettävissä ja jonka suhteen tasepalvelun tarjoaja on sopinut tekevänsä siirtoverkonhaltijalle tarjouksia vastaavasta tasesähkön määrästä sopimuksen voimassaoloaikana;
- 14) 'tasevastaavalla' markkinaosapuolta tai tämän valitsemaa edustajaa, joka vastaa kyseisen markkinaosapuolen tasepoikkeamista sähkömarkkinoilla;
- 15) 'taseselvitysajaksolla' aikayksikköä, jolta tasevastaavien tasepoikkeama lasketaan;

- 16) 'tasepoikkeamahinnalla' tasepoikkeaman hintaa kumpaankin suuntaan kullakin taseselvitysjaksolla; hinta voi olla positiivinen, nolla tai negatiivinen;
- 17) 'tasepoikkeamahinta-alueella' aluetta, jolla tasepoikkeamahinta lasketaan;
- 18) 'esivalintaprosessilla' prosessia, jossa varmennetaan, että tasehallintakapasiteetin tarjoaja täyttää siirtoverkonhaltijoiden asettamat vaatimukset;
- 19) 'reservikapasiteetilla' taajuuden vakautusreservien, taajuuden palautusreservien tai korvaavien reservien määrää, jonka on oltava siirtoverkonhaltijan käytettävissä;
- 20) 'asettamisella ajojärjestyksessä etusijalle' ajojärjestyksen itsemäärittelymallissa voimalaitosten ajojärjestyksen määrittelyä muiden kriteerien kuin tarjousten taloudellisen järjestyksen perusteella ja keskitetyn ajojärjestyksen määrittelyn mallissa voimalaitosten ajojärjestyksen määrittelyä muiden kriteerien kuin tarjousten taloudellisen järjestyksen ja verkon rajoitusten perusteella siten, että etusijalle asetetaan tietyillä tekniikoilla tuotetun sähkön ajaminen verkkoon;
- 21) 'kapasiteetin laskenta-alueella' maantieteellistä aluetta, jolla koordinoitua kapasiteetin laskentaa sovelletaan;
- 22) 'kapasiteettimekanismilla' väliaikaista toimenpidettä, jolla varmistetaan tarvittavan resurssien riittävyyden tason saavuttaminen maksamalla resursseille korvaus niiden käytettävyydestä, pois lukien lisäpalvelut ja siirtorajoituksen hallintaan liittyvät toimenpiteet;
- 23) 'tehokkaalla yhteistuotannolla' Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/27/EU ⁽¹⁶⁾ liitteessä II asetetut perusteet täyttävää yhteistuotantoa;
- 24) 'demonstraatiohankkeella' hanketta, jossa uusi teknologia esitellään ensimmäistä kertaa unionissa ja johon sisältyy merkittävä, viimeisimmän tekniikan tason selvästi ylittävä innovaatio;
- 25) 'markkinaosapuolella' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ostaa, myy tai tuottaa sähköä, harjoittaa aggregointia, kulutusjoustoja tai tarjoaa energian varastointipalveluja, kaupankäyntiä koskevien toimeksiantojen antaminen mukaan lukien, yksillä tai useammilla sähkömarkkinoilla, myös tasesähkömarkkinoilla;
- 26) 'ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyllä' toimenpidettä, mukaan lukien rajoittaminen, jonka aktivoi yksi tai useampi siirtoverkonhaltija tai jakeluverkonhaltija säätämällä tuotantoa, kuormitusjärjestelyjä tai molempia muuttaakseen fyysisiä virtauksia sähköjärjestelmässä ja vähentääkseen fyysistä siirtorajoitusta tai muuten varmistaakseen verkon käyttövarmuuden;
- 27) 'vastakaupankäynnillä' alueiden välistä kauppaa, jonka verkonhaltijat ovat käynnistäneet kahden tarjousalueen välillä fyysisen siirtorajoituksen helpottamiseksi;
- 28) 'voimalaitoksella' laitosta, joka muuntaa primaarienergiaa sähköenergiaksi ja joka koostuu yhdestä tai useammasta sähköntuotantomoduulista, jotka on liitetty verkkoon;
- 29) 'keskitetyn ajojärjestyksen määrittelyn mallilla' suunnittelun ja ajojärjestyksen määrittelyn mallia, jossa tuotantosuunnitelmista ja kulutussuunnitelmista sekä voimalaitosten ja kulutuslaitosten ajojärjestyksen määrittelystä vastaa kysynnän mukaan säädettävien laitosten osalta siirtoverkonhaltija yhdistetyssä suunnitteluprosessissa;
- 30) 'ajojärjestyksen itsemäärittelymallilla' suunnittelun ja ajojärjestyksen määrittelyn mallia, jossa tuotantosuunnitelmien ja kulutussuunnitelmien sekä voimalaitosten ja kulutuslaitosten ajojärjestyksen määrittelystä vastaavat kyseisten laitosten suunnittelijat;
- 31) 'tasehallinnan standardituotteella' yhdenmukaistettua tasehallintatuotetta, jonka kaikki siirtoverkonhaltijat ovat määritelleet tasepalvelujen vaihtoa varten;
- 32) 'tasehallinnan erityistuotteella' muuta tuotetta kuin tasehallinnan standardituotetta;
- 33) 'valtuutetulla operaattorilla' tahoja, jolle siirtoverkonhaltija tai nimitetty sähkömarkkinaoperaattori on siirtänyt sille tämän asetuksen tai muiden unionin säädösten mukaisesti uskottuja erityisiä tehtäviä tai velvoitteita tai jolle jäsenvaltio tai sääntelyviranomainen on antanut tällaisia tehtäviä tai velvoitteita.

⁽¹⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/27/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta (EUVL L 315, 14.11.2012, s. 1).

- 34) 'asiakkaalla' asiakasta sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 1 alakohdassa;
- 35) 'loppuasiakkaalla' loppuasiakasta sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 3 alakohdassa;
- 36) 'tukkuasiakkaalla' tukkuasiakasta sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 2 alakohdassa;
- 37) 'kotitalousasiakkaalla' kotitalousasiakasta sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 4 alakohdassa;
- 38) 'pienellä yrityksellä' pientä yritystä sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 7 alakohdassa;
- 39) 'aktiivisella asiakkaalla' aktiivista asiakasta sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 8 alakohdassa;
- 40) 'sähkömarkkinoilla' sähkömarkkinoita sellaisena kuin ne on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 9 alakohdassa;
- 41) 'toimituksella' ja 'toimittamisella' toimitusta ja toimittamista sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 12 alakohdassa;
- 42) 'sähköntoimitussopimuksella' sähköntoimitussopimusta sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 13 alakohdassa;
- 43) 'aggregoinnilla' aggregointia sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 18 alakohdassa;
- 44) 'kulutusjoustolla' kulutusjoustoja sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 20 alakohdassa;
- 45) 'älykkäällä mittausjärjestelmällä' älykästä mittausjärjestelmää sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 23 alakohdassa;
- 46) 'yhteentoimivuudella' yhteentoimivuutta sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 24 alakohdassa;
- 47) 'jakelulla' jakelua sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 28 alakohdassa;
- 48) 'jakeluverkonhaltijalla' jakeluverkonhaltijaa sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 29 alakohdassa;
- 49) 'energiatehokkuudella' energiatehokkuutta sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 30 alakohdassa;
- 50) 'uusiutuvista lähteistä peräisin olevalla energialla' tai 'uusiutuvalla energialla' uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa energiaa tai uusiutuvaa energiaa sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 31 alakohdassa;
- 51) 'hajautetulla tuotannolla' hajautettua tuotantoa sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 32 alakohdassa;
- 52) 'siirrolla' siirtoa sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 34 alakohdassa;
- 53) 'siirtoverkonhaltijalla' siirtoverkonhaltijaa sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 35 alakohdassa;
- 54) 'verkon käyttäjällä' verkon käyttäjää sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 36 alakohdassa;
- 55) 'tuotannolla' tuotantoa sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 37 alakohdassa;
- 56) 'tuottajalla' tuottajaa sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 38 alakohdassa;
- 57) 'yhteenliitetyllä verkolla' yhteenliitettyä verkkoa sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 40 alakohdassa;
- 58) 'pienellä erillisellä verkolla' pientä erillistä verkkoa sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 42 alakohdassa;
- 59) 'pienellä liitetyllä verkolla' pientä liitettyä verkkoa sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 43 alakohdassa;
- 60) 'lisäpalvelulla' lisäpalvelua sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 48 alakohdassa;
- 61) 'taajuuteen vaikuttamattomalla lisäpalvelulla' taajuuteen vaikuttamatonta lisäpalvelua sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 49 alakohdassa;

- 62) 'energian varastoinnilla' energian varastointia sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 59 alakohdassa;
- 63) 'alueellisella koordinoitikeskuksella' tämän asetuksen 35 artiklan nojalla perustettua alueellista koordinoitikeskusta;
- 64) 'energian tukkumarkkinoilla' energian tukkumarkkinoita sellaisena kuin ne on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1227/2011 ⁽¹⁷⁾ 2 artiklan 6 alakohdassa;
- 65) 'tarjousalueella' suurinta maantieteellistä aluetta, jonka sisällä markkinatoimijat voivat harjoittaa sähkökauppaa ilman kapasiteetinjakotoimia;
- 66) 'kapasiteetin jakamisella' alueiden välisen kapasiteetin kohdentamista;
- 67) 'vastuualueella' yhteenliitetyn järjestelmän yhtenäistä osaa, jota ylläpitää yksittäinen verkonhaltija ja johon sisältyvät liitetyt fyysiset kuormat ja/tai mahdolliset tuotantoyksiköt;
- 68) 'koordinoitulla nettosiirtokapasiteetilla' kapasiteetin laskentamenetelmää, joka perustuu periaatteelle, jonka mukaan vierekkäisten tarjousalueiden välinen suurin mahdollinen sähkökaupan määrä arvioidaan ja määritellään etukäteen;
- 69) 'kriittisellä verkkoelementillä' joko tarjousalueella tai tarjousalueiden välillä sijaitsevaa verkkoelementtiä, joka on otettu huomioon kapasiteetin laskentaprosessissa ja joka rajoittaa vaihdettavissa olevaa sähkömäärää;
- 70) 'alueiden välisellä kapasiteetilla' yhteenliitetyn järjestelmän valmiutta toteuttaa energian siirtoja tarjousalueiden välillä;
- 71) 'generaattoriyksiköllä' tuotantoyksikköön sisältyvää yksittäistä sähkögeneraattoria.

II LUKU

SÄHKÖMARKKINOITA KOSKEVAT YLEISET SÄÄNNÖT

3 artikla

Sähkömarkkinoiden toimintaa koskevat periaatteet

Jäsenvaltioiden, sääntelyviranomaisten, siirtoverkonhaltijoiden, jakeluverkonhaltijoiden, markkinaoperaattoreiden ja valtuutettujen operaattoreiden on varmistettava, että sähkömarkkinoiden toiminnassa noudatetaan seuraavia periaatteita:

- a) hinnanmuodostuksen on perustuttava kysyntään ja tarjontaan;
- b) markkinasäännöillä on kannustettava vapaaseen hinnanmuodostukseen ja vältettävä toimia, jotka estävät kysyntään ja tarjontaan perustuvan hinnanmuodostuksen;
- c) markkinasäännöillä on helpotettava joustavamman tuotannon kehittämistä, kestävästä vähähiilistä tuotantoa ja kulutusjouston lisäämistä;
- d) asiakkaiden on voitava hyötyä markkinatilaisuuksista ja lisääntyneestä kilpailusta vähittäismarkkinoilla, ja asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksia on lisättävä, jotta nämä voivat osallistua markkinaosapuolena energiamarkkinoille ja energiakäanteeseen;
- e) loppuasiakkaiden ja pienten yritysten on voitava osallistua markkinoille aggregoimalla useiden voimalaitosten tuotantoa tai useiden kulutusjoustokohteiden kuormia, jotta nämä voivat tehdä yhteisiä tarjouksia sähkömarkkinoilla ja näitä voidaan yhdessä käyttää sähköjärjestelmässä unionin kilpailuoikeutta noudattaen;
- f) markkinasäännöillä on mahdollistettava sähköjärjestelmän ja siten talouden irtautuminen hiilestä, mukaan lukien mahdollistamalla uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan sähkön integrointi ja tarjoamalla kannustimia energiatehokkuuteen;
- g) markkinasäännöillä on tarjottava asianmukaisia investointikannustimia tuotantoon, erityisesti kannustimia pitkän aikavälin investoinneille hiilestä irtautuneeseen ja kestäväan sähköjärjestelmään, energian varastointiin, energiatehokkuuteen ja kulutusjoustoon markkinoiden tarpeiden mukaisesti sekä helpotettava reilua kilpailua ja siten taattava toimitusvarmuus;

⁽¹⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1227/2011, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta (EUVL L 326, 8.12.2011, s. 1).

- h) sähkömarkkinoilla ja niihin liittyvillä palvelumarkkinoilla on asteittain poistettava tarjousalueiden tai jäsenvaltioiden välisiin rajat ylittäviin sähkönsiirtoihin ja rajat ylittäviin liiketoimiin kohdistuvia esteitä;
- i) markkinasäännöissä on määrättävä alueellisesta yhteistyöstä silloin kuin se on tuloksellista;
- j) turvallisen ja kestävä tuotannon, energian varastoinnin ja kysyntäjouston on osallistuttava markkinoille yhdenvertaisesti unionin oikeudessa asetettujen vaatimusten mukaisesti;
- k) kaikkien tuottajien on oltava suoraan tai välillisesti vastuussa tuottamansa sähkön myynnistä;
- l) markkinasäännöillä on sallittava demonstraatiohankkeiden kehittäminen kestäviksi, varmoiksi ja vähähiiliseksi energialähteiksi, -teknologioiksi tai -järjestelmiksi siten, että ne toteutetaan ja niitä käytetään yhteiskunnan hyödyksi;
- m) markkinasäännöillä on mahdollistettava tuotantolaitosten, energian varastoinnin ja kulutusjoustopon tehokas ajojärjestys;
- n) markkinasäännöillä on sallittava sähköntuotantoyritysten, energian varastointiyritysten ja sähkötoimitusyritysten markkinoille tulo ja markkinoilta poistuminen näiden yritysten oman toimintansa taloudellisesta ja rahoituksellisesta elinkelpoisuudesta tekemän arvioinnin perusteella;
- o) jotta markkinaosapuolet voivat suojautua hintavaihteluriskeiltä markkinapohjaisesti ja lieventää investoinnin tulevaa tuottoa koskevaa epävarmuutta, pitkän aikavälin suojaustuotteilla on voitava käydä kauppaa pörssiessä avoimella tavalla ja pitkäaikaisista sähkön toimitussopimuksista on voitava neuvotella pörssin ulkopuolella unionin perussopimusten kilpailusääntöjä noudattaen.
- p) markkinasäännöillä on helpotettava tuotteiden kauppaa kaikkialla unionissa ja sääntelymuutoksissa on otettava huomioon vaikutukset sekä lyhyen että pitkän aikavälin termiini- ja futuurimarkkinoihin ja -tuotteisiin;
- q) markkinaosapuolilla on oltava oikeus päästä siirtoverkkoihin ja jakeluverkkoihin objektiivisin, avoimin ja syrjimättömin ehdoin.

4 artikla

Oikeudenmukainen siirtymä

Komissio tukee kaikin käytettävissä olevin keinoin jäsenvaltioita, jotka ottavat käyttöön kansallisen strategian olemassa olevan kivihiiilen ja muiden kiinteiden fossiilisten polttoaineiden tuotanto- ja louhintakapasiteetin vähentämiseksi asteittain, jotta voidaan mahdollistaa ”oikeudenmukainen siirtymä” rakennemuutosalueilla. Komissio auttaa jäsenvaltioita käsittelemään puhtaaseen energiaan siirtymisen vaikutuksia yhteiskunnalle ja taloudelle.

Komissio toimii tiiviisti hiili- ja hiilidioksidi-intensiivisten alueiden sidosryhmien kanssa, helpottaa käytettävissä olevien varojen ja ohjelmien saatavuutta ja käyttöä ja kannustaa hyvien käytäntöjen vaihtoon, mukaan lukien keskustelut alan etenemissuunnitelmista ja uudelleen koulutustarpeista.

5 artikla

Tasevastuu

1. Kaikki markkinaosapuolet ovat vastuussa sähköjärjestelmässä aiheuttamistaan tasepoikkeamista, jäljempänä ’tasevastuu’. Tätä varten markkinaosapuolten on joko itse toimittava tasevastaavina tai sopimusperusteisesti siirrettävä vastuunsa valitsemalleen tasevastaavalle. Kukin tasevastaava on taloudellisesti vastuussa tasepoikkeamistaan, ja sen on pyrittävä olemaan tasapainossa tai autettava sähköjärjestelmää olemaan tasapainossa.

2. Jäsenvaltiot voivat säätää tasevastuuta koskevista poikkeuksista ainoastaan:

- a) sääntelyviranomaisen hyväksymistä innovatiivisten teknologioiden demonstraatiohankkeista edellyttäen, että kyseiset poikkeukset on kestoaltaan ja laajuudeltaan rajoitettu siihen, mikä on tarpeen demonstraatiotarkoitusten saavuttamiseksi;

- b) uusiutuvia energialähteitä käyttävät voimalaitoksille joiden asennettu sähköntuotantokapasiteetti on alle 400 kW;
- c) komission Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107, 108 ja 109 mukaisten unionin valtiontukisääntöjen nojalla hyväksymää tukea saavat laitokset, jotka on otettu käyttöön ennen 4 päivää heinäkuuta 2019.

Jäsenvaltiot voivat tarjota tasevastuusta kokonaan tai osittain vapautetuille markkinaosapuolille kannustimia ottaa täysi tasevastuu, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamista.

3. Kun jäsenvaltio päättää säätää 2 kohdan mukaisesta poikkeuksesta, sen on varmistettava, että jokin muu markkinaosapuoli ottaa taloudellisen vastuun tasepoikkeamista.
4. Voimalaitoksista, jotka on otettu käyttöön 1 päivästä tammikuuta 2026, 2 kohdan b alakohtaa sovelletaan ainoastaan uusiutuvia energialähteitä käyttäviin voimalaitoksiin, joiden asennettu sähköntuotantokapasiteetti on alle 200 kW.

6 artikla

Tasehallintamarkkinat

1. Tasehallintamarkkinat, esivalintaprosessit mukaan lukien, on järjestettävä siten, että
 - a) varmistetaan todellinen syrjimättömyys markkinaosapuolten välillä ottaen huomioon sähköjärjestelmän erilaiset tekniset tarpeet ja tuotantolähteiden, energian varastoinnin ja kulutusjouston erilaiset tekniset valmiudet;
 - b) varmistetaan, että palvelut on määritelty läpinäkyvästi ja teknologianeutraalisti, ja ne hankitaan läpinäkyvästi ja markkinapohjaisesti;
 - c) varmistetaan syrjimätön pääsy kaikille markkinaosapuolille, yksittäin tai aggregoinnin välityksellä, mukaan lukien vaihtelevista uusiutuvista energialähteistä tuotettu sähkö, kulutusjousto ja energian varastointi;
 - d) otetaan huomioon tarve välittää kasvavia vaihtelevan tuotannon osuuksia sekä lisääntyvä kulutusjousto ja uusien teknologioiden käyttöönotto.
2. Tasesähkön hintaa ei saa määrittää ennalta tasehallintakapasiteettia koskevassa sopimuksessa. Hankintaprosessien on oltava läpinäkyviä direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 4 kohdan mukaisesti samalla, kun suojataan kaupallisesti arkaluonteisten tietojen luottamuksellisuus.
3. Tasehallintamarkkinoilla on varmistettava käyttövarmuus ja sallittava samalla alueiden välisen kapasiteetin mahdollisimman laaja käyttö ja tehokas jakaminen eri aikaväleillä 17 artiklan mukaisesti.
4. Tasesähkön selvityksen on tasehallinnan standardituotteissa ja tasehallinnan erityistuotteissa perustuttava marginaalihinnoitteluun (maksetaan selvitettyinä), paitsi jos kaikki sääntelyviranomaiset ovat hyväksyneet vaihtoehtoisen hinnoittelumenetelmän kaikkien siirtoverkonhaltijoiden yhteisestä ehdotuksesta sellaisen analyysin jälkeen, joka osoittaa, että vaihtoehtoinen hinnoittelumenetelmä on tehokkaampi.

Markkinaosapuolten on voitava tehdä tarjouksia mahdollisimman lähellä reaaliaikaa, eivätkä tasesähkökaupan sulkeutumisajankohdat saa olla ennen päivänsisäisen alueiden välisen kapasiteetin jakamisen sulkeutumisajankohtaa.

Siirtoverkonhaltijat, jotka soveltavat keskitetyn ajojärjestyksen määrittelyn mallia, voivat vahvistaa lisäsääntöjä asetuksen (EY) 714/2009 6 artiklan 11 kohdan perusteella hyväksytyjen tasesähköä koskevien suuntaviivojen mukaisesti.

5. Tasepoikkeamat on selvitettävä hinnalla, joka vastaa sähkön reaaliaikaista arvoa.
6. Tasepoikkeamahinta-alueen on vastattava tarjousaluetta, lukuun ottamatta keskitetyn ajojärjestyksen määrittelyn mallin tapausta, jossa tasepoikkeamahinta-alue voi muodostaa osan tarjousalueesta.
7. Siirtoverkonhaltijoiden on toteutettava reservikapasiteetin mitoitus, ja sitä on helpotettava alueellisella tasolla.

8. Siirtoverkonhaltijan on toteutettava tasehallintakapasiteetin hankinta, ja sitä voidaan helpottaa alueellisella tasolla. Rajat ylittävän kapasiteetin varausta tätä varten voidaan rajoittaa. Tasehallintakapasiteetin hankinnan on oltava markkina-pohjaista, ja se on järjestettävä siten, ettei markkinaosapuolten välillä esiinny syrjintää esivalintaprosessissa direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 4 kohdan mukaisesti, riippumatta siitä, osallistuvatko markkinaosapuolet siihen yksittäin tai aggregoinnin välityksellä

Tasehallintakapasiteetin hankinnan on perustuttava ensimarkkinoihin, paitsi jos ja siltä osin kuin sääntelyviranomaisen on myöntänyt poikkeuksen, jolla sallitaan muiden markkinapohjaisen hankinnan muotojen käytön sillä perusteella, että tasehallintapalvelujen markkinoilla ei ole kilpailua. Poikkeuksia velvollisuudesta käyttää ensimarkkinoita tasehallintakapasiteetin hankinnan perusteena on tarkasteltava uudelleen joka kolmas vuosi.

9. Ylös- ja alassäädön tasehallintakapasiteetin hankinta on toteutettava erikseen, paitsi jos sääntelyviranomaisen hyväksyy tästä periaatteesta tehtävän poikkeuksen sillä perusteella, että osoitetaan siirtoverkonhaltijan tekemällä arvioinnilla, että tämä johtaisi parempaan taloudelliseen tehokkuuteen. Sopimus tasehallintakapasiteetista saadaan tehdä aikaisintaan yksi päivä ennen tasehallintakapasiteetin tarjoamista ja sopimuskauden kesto on enintään yksi päivä, paitsi jos ja siltä osin kuin sääntelyviranomaisen on hyväksynyt sopimuksen tekemisen aiemmin tai pidemmän sopimuskauden toimitusvarmuuden takaamiseksi tai taloudellisen tehokkuuden parantamiseksi.

Jos poikkeus myönnetään, vähintään 40 prosentissa tasehallintakapasiteetissa käytettävistä tasehallinnan standardituotteista ja vähintään 30 prosentissa kaikista tuotteista sopimukset tasehallintakapasiteetista on tehtävä viimeistään yksi päivä ennen tasehallintakapasiteetin tarjoamista ja sopimuskauden kesto on enintään yksi päivä. Sopimus tasehallintakapasiteetin jäljelle jäävästä osasta on tehtävä viimeistään yksi kuukausi ennen tasehallintakapasiteetin tarjoamista, ja sopimuskauden keston on oltava enintään yksi kuukausi.

10. Sääntelyviranomaisen voi siirtoverkonhaltijan pyynnöstä päättää pidentää 9 kohdassa tarkoitettua sopimuskauden kestoa tasehallintakapasiteetin jäljelle jäävässä osassa enintään 12 kuukauteen edellyttäen, että tällainen päätös on kestoltaan rajoitettu ja että loppukäyttäjille kustannusten alenemisen muodossa kohdistuvat myönteiset vaikutukset ylittävät markkinoihin kohdistuvat kielteiset vaikutukset. Pyyntöön on sisällyttävä

- a) se erityinen ajanjakso, jona poikkeusta sovelletaan;
- b) se erityinen tasehallintakapasiteetin määrä, johon poikkeusta sovelletaan;
- c) analyysi poikkeuksen vaikutuksesta tasehallintaresurssien osallistumiseen; ja
- d) poikkeuksen perustelut, joissa osoitetaan, että poikkeus johtaisi loppukäyttäjien kustannusten alenemiseen.

11. Sen estämättä, mitä 10 kohdassa säädetään, sopimuskauden kesto ei 1 päivästä tammikuuta 2026 alkaen saa olla pidempi kuin kuusi kuukautta.

12. Sääntelyviranomaisten on viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2028 annettava komissiolle ja ACERille kertomus sellaisten sopimusten kattamasta kokonaiskapasiteetista, joiden kesto tai hankintajakso on pidempi kuin yksi päivä.

13. Siirtoverkonhaltijoiden tai niiden delegoitujen operaattoreiden on julkaistava mahdollisimman reaaliaikaisesti mutta enintään 30 minuutin viiveellä toimituksen jälkeen suunnittelualueidensa kulloinkin järjestelmän tasapaino, arvioidut tasepoikkeamahinnat ja arvioidut tasesähkön hinnat.

14. Jos tasehallinnan standardituotteet eivät riitä käyttövarmuuden varmistamiseen tai jos jotkin tasehallintaresurssit eivät voi osallistua tasehallintamarkkinoille tasehallinnan standardituotteilla, siirtoverkonhaltijat voivat ehdottaa ja sääntelyviranomaiset voivat hyväksyä 2 ja 4 kohdasta tehtäviä poikkeuksia tasehallinnan erityistuotteille, jotka aktivoidaan paikallisesti vaihtamatta niitä muiden siirtoverkonhaltijoiden kanssa.

Poikkeusehdotuksiin on sisällyttävä kuvaus toimenpiteistä, joita on ehdotettu erityistuotteiden käytön minimoimiseksi siten, että niitä käytetään ainoastaan silloin kuin se on taloudellisesti tehokasta, osoitus siitä, että erityistuotteet eivät luo merkittävää tehostomuutta ja vääristymiä tasehallintamarkkinoilla suunnittelualan sisä- tai ulkopuolella, sekä tarvittaessa säännöt, joiden mukaisesti tasehallinnan erityistuotteiden tasesähkötärjoukset muunnetaan tasehallinnan standardituotteiden tasesähkötärjouksiksi, ja tiedot tästä prosessista.

7 artikla

Vuorokausimarkkinat ja päivänsisäiset markkinat

1. Siirtoverkonhaltijoiden ja nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden on yhdessä järjestettävä asetuksen (EU) 2015/1222 mukaisesti integroitujen vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden hallinnointi. Siirtoverkonhaltijoiden ja nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden on tehtävä yhteistyötä unionin tasolla tai, jos se on tarkoituksenmukaisempaa, alueellisella tasolla, jotta unionin vuorokautinen ja päivänsisäinen sähkökauppa toimisi mahdollisimman tehokkaasti. Yhteistyövelvoite ei rajoita unionin kilpailuoikeuden soveltamista. Siirtoverkonhaltijoihin ja nimitettyihin sähkömarkkinaoperaattoreihin on niiden sähkökauppaan liittyvissä tehtävissä sovellettava sääntelyviranomaisten viranomaisvalvontaa direktiivin (EU) 2019/944 59 artiklan mukaisesti ja ACERin viranomaisvalvontaa asetuksen (EU) 2019/942 4 ja 8 artiklan mukaisesti.

2. Vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden on täytettävä seuraavat vaatimukset:

- a) ne on järjestettävä siten, ettei niillä esiinny syrjintää;
- b) niillä on maksimoitava kaikkien markkinaosapuolten kyky hallita tasepoikkeamia;
- c) niillä on maksimoitava kaikkien markkinaosapuolten mahdollisuudet osallistua alueiden väliseen kauppaan mahdollisimman lähellä reaaliaikaa kaikilla tarjousalueilla;
- d) niillä on tarjottava hintoja, jotka heijastavat markkinoiden perustekijöitä, sähkön reaaliaikainen arvo mukaan lukien, ja joihin markkinaosapuolet voivat luottaa sopiessaan pidemmän aikavälin suojausinstrumenteista;
- e) niillä on taattava käyttövarmuus ja sallittava samalla siirtokapasiteetin mahdollisimman laaja käyttö;
- f) niiden on oltava avoimia samalla, kun niissä suojataan kaupallisesti arkaluonteisten tietojen luottamuksellisuus ja varmistetaan, että kauppa käydään anonyymisti;
- g) niillä ei saa tehdä eroa tarjousalueen sisällä ja tarjousalueiden välillä tehtyjen kauppojen välillä; ja
- h) ne on järjestettävä siten, että voidaan varmistaa, että kaikki markkinaosapuolet voivat päästä markkinoille yksittäin tai aggregoinnin välityksellä.

8 artikla

Vuorokausimarkkinoilla ja päivänsisäisillä markkinoilla käytävä kauppa

1. Nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden on annettava markkinaosapuolten käydä sähkökauppaa mahdollisimman lähellä reaaliaikaa ja vähintään päivänsisäisen alueiden välisen kapasiteetin jakamisen sulkeutumisaikajaksot saakka.

2. Nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden on annettava markkinaosapuolille mahdollisuus käydä sähkökauppaa aikaväleillä, jotka ovat vähintään yhtä lyhyitä kuin taseselvitysjakso, sekä vuorokausimarkkinoilla että päivänsisäisillä markkinoilla.

3. Nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden on tarjottava vuorokausimarkkinoilla ja päivänsisäisillä markkinoilla kaupattavaksi tuotteita, jotka ovat kooltaan riittävän pieniä, eli tarjousten vähimmäiskoko on 500 kilowattia tai vähemmän, jotta mahdollistetaan kulutusjoustop, energian varastoinnin ja pienimuotoisten uusiutuvien energialähteiden ja myös asiakkaiden suora osallistuminen.

4. Taseselvitysjakson on viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2021 oltava 15 minuuttia kaikilla suunnittelualueilla, paitsi jos sääntelyviranomaiset ovat myöntäneet poikkeuksen. Poikkeuksia voidaan myöntää ainoastaan 31 päivään joulukuuta 2024.

Taseselvitysjakso ei saa olla pidempi kuin 30 minuuttia 1 päivästä tammikuuta 2025 alkaen, kun synkronialueen kaikki sääntelyviranomaiset ovat myöntäneet poikkeuksen.

*9 artikla***Termiinimarkkinat**

1. Siirtoverkonhaltijoiden on asetuksen (EU) 2016/1719 mukaisesti myönnettävä pitkän aikavälin siirto-oikeuksia tai niillä on oltava käytössä vastaavia toimenpiteitä, jotta markkinaosapuolet, mukaan lukien uusiutuvia energialähteitä käyttävien voimalaitosten omistajat, voivat suojautua hintariskeiltä yli tarjousalueiden rajojen, paitsi jos toimivaltaisten sääntelyviranomaisten tekemä tarjousalueen rajoja koskeva termiinimarkkinoiden arviointi osoittaa, että kyseisillä tarjousalueilla on tarjolla riittävästi suojausmahdollisuuksia.
2. Pitkän aikavälin siirto-oikeudet on jaettava avoimella, markkinapohjaisella ja syrjimättömällä tavalla keskitetyn kauppapaikan kautta.
3. Markkinaoperaattorit voivat unionin kilpailuoikeutta noudattaen vapaasti kehittää termiinimarkkinoille suojausinstrumentteja, myös pitkän aikavälin suojausinstrumentteja, tarjotakseen markkinaosapuolille, mukaan lukien uusiutuvia energialähteitä käyttävien voimalaitosten omistajat, asianmukaiset mahdollisuudet suojautua hintojen vaihtelusta aiheutuville taloudellisille riskeille. Jäsenvaltiot eivät saa edellyttää, että tällaiset suojaustoimet rajoittuvat jäsenvaltion tai tarjousalueen sisäisiin kauppoihin.

*10 artikla***Tarjousten tekniset rajat**

1. Sähkön tukkuhinnalla ei saa olla ylä- eikä alarajaa. Tätä säännöstä sovelletaan muun muassa tarjousten tekemiseen ja selvitykseen kaikilla aikaväleillä, ja se koskee myös tasesähkön hintoja ja tasepoikkeamahintoja. Tämä ei kuitenkaan vaikuta teknisiin hintarajoihin, joita voidaan soveltaa tasehallinnan aikavälillä sekä vuorokautisilla ja päivänsisäisillä aikaväleillä 2 kohdan mukaisesti.
2. Nimitetyt sähkömarkkinaoperaattorit voivat soveltaa yhdenmukaistettuja rajoja enimmäis- ja vähimmäisselvityshintoihin vuorokautisilla ja päivänsisäisillä aikaväleillä. Näiden rajojen on oltava riittävän korkeita, jotta ne eivät tarpeettomasti rajoita kauppaa, ne on yhdenmukaistettava sisämarkkinoilla, ja niissä on otettava huomioon toimittamatta jääneen sähkön enimmäisarvo. Nimitettyjen markkinaoperaattoreiden on otettava käyttöön avoin mekanismi tarjousten teknisten rajojen mukauttamiseksi automaattisesti hyvissä ajoin, jos on odotettavissa, että asetetut rajat saavutetaan. Mukautettuja korkeampia rajoja sovelletaan siihen saakka, että tämän mekanismin mukaiset lisäkorotukset ovat tarpeen.
3. Siirtoverkonhaltijat eivät saa toteuttaa mitään toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on tukkuhintojen muuttaminen.
4. Sääntelyviranomaisten tai, kun jäsenvaltio on nimennyt muun toimivaltaisen viranomaisen tätä tarkoitusta varten, tällaisten muiden toimivaltaisten viranomaisten on yksilöitävä niiden alueella sovellettavat politiikat ja toimenpiteet, jotka voisivat osaltaan välillisesti rajoittaa tukkutason hinnanmuodostusta, mukaan lukien tasesähkön aktivointiin liittyvien tarjousten rajoittaminen, kapasiteettimekanismit, siirtoverkonhaltijoiden toimenpiteet sekä toimenpiteet, joiden tarkoituksena on markkinatulosten kyseenalaistaminen tai määräävän aseman väärinkäytön tai tehottomasti määriteltyjen tarjousalueiden estäminen.
5. Jos sääntelyviranomaisen tai nimetty toimivaltainen viranomaisen on yksilöinyt politiikan tai toimenpiteen, joka voisi rajoittaa tukkuhinnanmuodostusta, sen on toteutettava kaikki asianmukaiset toimet kyseisen politiikan tai toimenpiteen poistamiseksi tai, jos se ei ole mahdollista, kyseisen politiikan tai toimenpiteen tarjouskäyttämiseen kohdistuvan vaikutuksen rajoittamiseksi. Jäsenvaltioiden on viimeistään 5 päivänä tammikuuta 2020 esitettävä komissiolle kertomus, jossa täsmennetään toimenpiteet ja toimet, joita ne ovat toteuttaneet tai aikovat toteuttaa.

*11 artikla***Toimittamatta jääneen sähkön arvo**

1. Jos se on tarpeen luotettavuusstandardin vahvistamiseksi 25 artiklan mukaisesti, sääntelyviranomaisten tai, kun jäsenvaltio on nimennyt muun toimivaltaisen viranomaisen tätä tarkoitusta varten, tällaisten muiden toimivaltaisten viranomaisten on viimeistään 5 päivänä heinäkuuta 2020 vahvistettava yksi arvio toimittamatta jääneen sähkön arvosta alueellaan. Tämä arvio on julkistettava. Sääntelyviranomaiset tai muut nimetyt toimivaltaiset viranomaiset voivat

vahvistaa eri arvion kullakin tarjousalueella, jos niiden alueella on enemmän kuin yksi tarjousalue. Jos tarjousalue koostuu useamman kuin yhden jäsenvaltion alueista, asianomaisten sääntelyviranomaisten tai muiden nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten on vahvistettava yksi arvio toimittamatta jääneen sähkön arvosta kyseisellä tarjousalueella. Sääntelyviranomaisten tai nimettyjen muiden toimivaltaisten viranomaisten on vahvistaessaan yhtä arviota toimittamatta jääneen sähkön arvosta sovellettava 23 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua menetelmää.

2. Sääntelyviranomaisten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten on saatettava arvionsa toimittamatta jääneen sähkön arvosta ajan tasalle vähintään joka viides vuosi tai aiemmin, kun ne havaitsevat merkittävän muutoksen.

12 artikla

Tuotannon ja kulutusjoustopojärjestyksen määrittely

1. Voimalaitosten ja kulutusjoustopojärjestyksen määrittely on tapahduttava syrjimättömästi, avoimesti ja, jollei 2–6 kohdassa toisin säädetä, markkinapohjaisesti.

2. Rajoittamatta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107, 108 ja 109 artiklan soveltamista jäsenvaltioiden on varmistettava, että verkonhaltijat asettavat etusijalle uusiutuvia energialähteitä käyttävät voimalaitokset, siinä määrin kuin kansallisen sähköjärjestelmän varma käyttö sen sallii, avointen ja syrjimättömien kriteerien perusteella, ja kun tällaiset voimalaitokset ovat joko

a) uusiutuvia energialähteitä käyttäviä voimalaitoksia, joiden asennettu sähköntuotantokapasiteetti on alle 400 kW; tai

b) sääntelyviranomaisen hyväksymiä innovatiivisten teknologioiden demonstraatiohankkeita edellyttäen, että tällainen etusija rajoittuu siihen, mikä on kestolta ja laajuudelta tarpeen demonstraatiotarkoitusten saavuttamiseksi.

3. Jäsenvaltio voi päättää olla soveltamatta ajojärjestyksessä etusijalle asettamista 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin voimalaitoksiin, jotka otetaan käyttöön vähintään kuuden kuukauden kuluttua kyseisestä päätöksestä, tai soveltaa 2 kohdan a alakohdassa säädettyä alempaa vähimmäiskapasiteettia sillä edellytyksellä, että

a) sillä on hyvin toimivat päivänsisäiset markkinat ja muut tukku- ja tasehallintamarkkinat ja että kaikilla markkinatoimijoilla on täysimääräinen pääsy kyseisille markkinoille tämän asetuksen säännösten mukaisesti;

b) ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä ja siirtorajoituksen hallintaa koskevat säännöt ovat avoimia kaikille markkinaosapuolille;

c) jäsenvaltion kansallinen panos uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan energian osuutta koskevan unionin sitovan yleistavoitteen saavuttamiseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001⁽¹⁸⁾ 3 artiklan 2 kohdan ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999⁽¹⁹⁾ 4 artiklan a kohdan 2 alakohdan mukaisesti on vähintään yhtä suuri kuin asetuksen (EU) 2018/1999 liitteessä II vahvistetun laskentakaavan tulos, eikä jäsenvaltion osuus uusiutuvista lähteistä peräisin olevasta energiasta alita sen asetuksen (EU) 2018/1999 4 artiklan a kohdan 2 alakohdan mukaisia vertailukohtia; tai vaihtoehtoisesti jäsenvaltion osuus uusiutuvista lähteistä peräisin olevasta energiasta sähkön kokonaisloppukulutuksessa on vähintään 50 prosenttia;

d) jäsenvaltio on ilmoittanut komissiolle suunnitellusta poikkeuksesta ja selvittänyt yksityiskohtaisesti, miten a, b ja c alakohdassa säädetty edellytykset täyttyvät; ja

e) jäsenvaltio on julkaissut suunnitellun poikkeuksen ja sen yksityiskohtaiset perustelut ottaen tarvittaessa asianmukaisesti huomioon kaupallisesti arkaluonteisten tietojen suojaamisen.

Poikkeuksissa on vältettävä takautuvia muutoksia voimalaitoksille, jotka jo voidaan asettaa ajojärjestyksessä etusijalle, sen estämättä, mitä jäsenvaltion ja voimalaitoksen vapaaehtoiselta pohjalta tekemissä sopimuksissa määrätään.

⁽¹⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82).

⁽¹⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1999, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 663/2009 ja (EY) N:o 715/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, neuvoston direktiivien 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 1).

Jäsenvaltiot voivat tarjota kannustimia vapaaehtoiseen etusijasta luopumiseen laitoksille, jotka voidaan asettaa ajojärjestyksessä etusijalle, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107, 108 ja 109 artiklan soveltamista.

4. Jäsenvaltiot voivat säätää sellaisissa tehokasta yhteistuotantoa käyttävissä voimalaitoksissa tuotetun sähkön asettamisesta ajojärjestyksessä etusijalle, joiden asennettu sähköntuotantokapasiteetti on alle 400 kW, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107, 108 ja 109 artiklan soveltamista.

5. Voimalaitoksista, jotka on otettu käyttöön 1 päivän tammikuuta 2026 jälkeen, 2 kohdan a alakohtaa sovelletaan ainoastaan uusiutuvia energialähteitä käyttäviin voimalaitoksiin, joiden asennettu sähköntuotantokapasiteetti on alle 200 kW.

6. Uusiutuvia energialähteitä tai tehokasta yhteistuotantoa käyttävät voimalaitokset, jotka on otettu käyttöön ennen 4 päivää heinäkuuta 2019 ja jotka käyttöönottonsa jälkeen asetettiin ajojärjestyksessä etusijalle direktiivin 2012/27/EU 15 artiklan 5 kohdan tai Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/28/EY⁽²⁰⁾ 16 artiklan 2 kohdan mukaisesti, on edelleen voitava asettaa ajojärjestyksessä etusijalle, sanotun kuitenkaan rajoittamatta ennen 4 päivää . heinäkuuta 2019 tehtyjen sopimusten soveltamista. Ajojärjestyksessä etusijalle asettamista ei enää sovelleta tällaisiin voimalaitoksiin ajankohdasta, jolloin voimalaitokseen tehdään merkittäviä muutoksia, mistä katsotaan olevan kyse ainakin silloin, kun tarvitaan uusi liittymissopimus tai kun lisätään voimalaitoksen tuotantokapasiteettia.

7. Ajojärjestyksessä etusijalle asettaminen ei saa vaarantaa sähköjärjestelmän varmaa käyttöä, sitä ei saa käyttää perusteluna alueiden välisen kapasiteetin rajoittamiselle 16 artiklassa säädettyä pidemmälle, ja sen on perustuttava avoimiin ja syrjimättömiin kriteereihin.

13 artikla

Ajojärjestyksen uudelleenmäärittely

1. Tuotannon ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyn ja kulutusjouoston ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyn on perustuttava objektiivisiin, avoimiin ja syrjimättömiin kriteereihin. Sen on oltava avointa kaikille tuotantotekniikoille, kaikelle energian varastoinnille ja kaikelle kulutusjoustolle, mukaan lukien niille, jotka sijaitsevat muissa jäsenvaltioissa, paitsi jos se ei ole teknisesti mahdollista.

2. Resurssit, joiden ajojärjestys määritellään uudelleen, on valittava voimalaitoksista, energiavarastoista tai kulutusjoustosta käyttäen markkinapohjaisia mekanismeja, ja niille on maksettava taloudellinen korvaus. Ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyssä käytettävät tasesähkötarjoukset eivät saa asettaa tasesähkön hintaa.

3. Muuta kuin markkinapohjaista tuotannon, energian varastoinnin ja kulutusjouoston ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä voi käyttää ainoastaan, jos

a) markkinapohjaista vaihtoehtoa ei ole käytettävissä;

b) kaikki käytettävissä olevat markkinapohjaiset resurssit on käytetty;

c) sillä alueella, jolla palvelun tarjoamiseen soveltuvat laitokset sijaitsevat, käytettävissä olevien voimalaitosten, energiavarastojen ja kulutusjoustokohteiden lukumäärä on liian pieni toimivan kilpailun varmistamiseksi; tai

d) verkon senhetkinen tilanne johtaa siirtorajoitukseen niin säännöllisellä ja ennakoitavissa olevalla tavalla, että markkinapohjainen ajojärjestyksen uudelleenmäärittely johtaisi säännöllisiin strategisiin tarjouksiin, jotka lisäisivät sisäistä siirtorajoitusta, ja asianomainen jäsenvaltio on hyväksynyt toimintasuunnitelman, jolla puututaan tähän siirtorajoitukseen, tai varmistaa, että alueiden väliseen kauppaan käytettävissä oleva vähimmäiskapasiteetti on 16 artiklan 8 kohdan mukainen.

4. Siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden on toimitettava kertomus vähintään vuosittain toimivaltaiselle sääntelyviranomaiselle seuraavista:

a) markkinapohjaisen ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä koskevien mekanismien kehityksen aste ja vaikuttavuus voimalaitoksissa, energiavarastoissa ja kulutusjoustokohteissa;

⁽²⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/28/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä sekä direktiivien 2001/77/EY ja 2003/30/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta (EUVL L 140, 5.6.2009, s. 16).

- b) ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyn syyt, määrät megawattitunteina (MWh) ja tuotantolähteen tyyppi;
- c) toimenpiteet, joilla vähennetään uusiutuvia energialähteitä tai tehokasta yhteistuotantoa käyttävien voimalaitosten ajojärjestyksen alaspäin muuttamisen tarvetta tulevaisuudessa, mukaan lukien investoinnit verkkoinfrastruktuurin digitalisointiin ja joustavuutta lisääviin palveluihin.

Asiaankuuluvan sääntelyviranomaisen on toimitettava kertomus ACERille ja julkaistava yhteenveto ensimmäisen kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitetuista tiedoista tarvittaessa yhdessä parannussuosituksen kanssa.

5. Jollei verkon luotettavuuden ja turvallisuuden ylläpitämistä koskevista vaatimuksista, jotka perustuvat sääntelyviranomaisten vahvistamiin avoimiin ja syrjimättömiin kriteereihin, muuta johdu, siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden on

- a) taattava siirtoverkkojen ja jakeluverkkojen kyky siirtää uusiutuvista energialähteistä tai tehokkaalla yhteistuotannolla tuotettua sähköä siten, että ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä käytetään mahdollisimman vähän; tämä ei estä ottamasta verkon suunnittelussa huomioon rajallista ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä, kun siirtoverkon haltija tai jakeluverkon haltija voi avoimella tavalla näyttää toteen, että tämä on taloudellisesti tehokkaampaa eikä se ylitä viittä prosenttia uusiutuvia energialähteitä käyttävissä ja suoraan verkkoonsa liitetyissä laitoksissa vuoden aikana tuotetusta sähköstä, jollei jäsenvaltio, jossa uusiutuvia energialähteitä tai tehokasta yhteistuotantoa käyttävistä voimalaitoksista peräisin olevan sähkön osuus sähkön vuotuisesta kokonaisloppukulutuksesta on yli 50 prosenttia, toisin säädä;
- b) toteutettava asianmukaiset verkkoon liittyvät ja markkinoihin liittyvät operatiiviset toimenpiteet, jotta voidaan minimoida uusiutuvista energialähteistä tai tehokkaalla yhteistuotannolla tuotetun sähkön ajojärjestyksen muuttaminen alaspäin;
- c) varmistettava, että niiden verkot ovat riittävän joustavia, jotta ne pystyvät hallitsemaan niitä.

6. Jos käytetään muuta kuin markkinapohjaista ajojärjestyksen alaspäin muuttamista, on sovellettava seuraavia periaatteita:

- a) ajojärjestyksen alaspäin muuttamista sovelletaan uusiutuvia energialähteitä käyttäviin voimalaitoksiin ainoastaan, jos muita vaihtoehtoja ei ole olemassa tai jos muut ratkaisut aiheuttaisivat merkittävässä määrin kohtuuttomia kustannuksia tai vakavia riskejä verkon käyttövarmuudelle;
- b) ajojärjestyksen alaspäin muuttamista sovelletaan tehokkaassa yhteistuotantoprosessissa tuotettuun sähkөөn ainoastaan, jos uusiutuvia energialähteitä käyttävien voimalaitosten ajojärjestyksen alaspäin muuttamista lukuun ottamatta muita vaihtoehtoja ei ole olemassa tai jos muut ratkaisut aiheuttaisivat kohtuuttomia kustannuksia tai vakavia riskejä verkon käyttövarmuudelle;
- c) ajojärjestyksen alaspäin muuttamista ei saa soveltaa uusiutuvia energialähteitä tai tehokasta yhteistuotantoa käyttävien voimalaitosten itse tuottamaan sähkөөn, jota ei syötetä siirto- tai jakeluverkkoon, paitsi jos mikään muu ratkaisu ei poista verkon käyttövarmuuteen liittyviä ongelmia;
- d) a, b ja c alakohdassa tarkoitettu ajojärjestyksen muuttaminen alaspäin on perusteltava asianmukaisesti ja avoimesti. Perustelut on sisällytettävä 3 kohdan mukaiseen raporttiin.

7. Jos käytetään muuta kuin markkinapohjaista ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä, ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä pyytävän verkonhaltijan on maksettava siitä taloudellinen korvaus sen voimalaitoksen, energiavaraston tai kulutusjoustokohteen haltijalle, johon ajojärjestyksen uudelleenmäärittely kohdistuu, paitsi jos tuottajat hyväksyvät liittymissopimuksen, jossa sitovaa energianjakelua ei taata. Tällaisen taloudellisen korvauksen on oltava vähintään yhtä suuri kuin suurempi seuraavista osatekijöistä tai niiden yhdistelmä, jos ainoastaan yhden osatekijän soveltaminen johtaisi perusteettoman pieneen tai perusteettoman suureen korvaukseen:

- a) ajojärjestyksen uudelleenmäärittelystä aiheutuvat ylimääräiset käyttökustannukset, kuten ylimääräiset polttoainekustannukset, kun kyseessä on ajojärjestyksen muuttaminen ylöspäin, tai varalämmön toimitus, kuin kyseessä on tehokasta yhteistuotantoa käyttävien voimalaitosten ajojärjestyksen muuttaminen alaspäin;
- b) sähkön myynnistä vuorokausimarkkinoilla saatavat nettotulot, jotka voimalaitos, energiavarasto tai kulutusjoustokohde olisi tuottanut ilman ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä koskevaa pyyntöä; jos voimalaitoksille, energiavarastoille tai kulutusjoustokohteille annetaan taloudellista tukea tuotetun tai kulutetun sähkömäärän perusteella, taloudellinen tuki, joka olisi saatu ilman ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä koskevaa pyyntöä, katsotaan osaksi nettotuloja.

III LUKU

VERKKOON PÄÄSY JA SIIRTORAJOITUKSEN HALLINTA

1 JAKSO

Kapasiteetin jakaminen

14 artikla

Tarjousalueen uudelleentarkastelu

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet siirtorajoituksen käsittelemiseksi. Tarjousalueiden rajojen on perustuttava pitkäaikaisiin, rakenteellisiin siirtorajoituksiin siirtoverkossa. Tarjousalueilla ei saa esiintyä tällaisia rakenteellisia siirtorajoituksia, paitsi jos niillä ei ole vaikutusta viereisiin tarjousalueisiin tai jos väliaikaisena poikkeuksena niiden vaikutusta viereisiin tarjousalueisiin lievennetään käyttämällä korjaavia toimenpiteitä ja nämä rakenteelliset siirtorajoitukset eivät johda alueiden välisessä kaupankäynnissä kapasiteetin pienentämiseen 16 artiklan vaatimusten mukaisesti. Tarjousalueiden konfiguraatio unionissa on suunniteltava siten, että maksimoidaan taloudellinen tehokkuus ja maksimoidaan alueiden välisen kaupankäynnin mahdollisuudet 16 artiklan mukaisesti sekä ylläpidetään samalla toimitusvarmuutta.
2. Sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston, jäljempänä 'Sähkö-ENTSO', on joka kolmas vuosi laadittava kertomus rakenteellisista siirtorajoituksista ja muista merkittävistä fyysisistä siirtorajoituksista tarjousalueiden välillä ja sisällä, mukaan lukien siirtorajoitusten esiintymispaikka ja -tiheys asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti. Kertomuksen on sisällettävä arvio siitä, onko alueiden välisessä kaupankäynnissä käytettävissä oleva kapasiteetti saavuttanut 15 artiklan mukaisen lineaarisen kehityskulun tai tämän asetuksen 16 artiklan mukaisen vähimmäiskapasiteetin.
3. Jotta voidaan varmistaa tarjousalueiden optimaalinen konfiguraatio, on toteutettava tarjousalueen uudelleentarkastelu. Uudelleentarkastelussa on määritettävä kaikki rakenteelliset siirtorajoitukset, ja siihen on sisällyttävä tarjousalueen eri konfiguraatioiden analyysi, joka toteutetaan koordinoitusti siten, että siihen osallistuvat asianomaiset sidosryhmät kaikista asiaankuuluvista jäsenvaltioista, asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti. Käytössä olevia tarjousalueita on arvioitava sen mukaan, miten niillä kyetään luomaan luotettava markkinaympäristö, myös joustavan tuotannon ja joustavien kuormien kapasiteettia varten, mikä on välttämätöntä vältettäessä verkon pullonkauloja, tasapainotettaessa sähkön kysyntä ja tarjonta ja turvattaessa verkkoinfrastruktuuriin tehdyt investoinnit pitkällä aikavälillä.
4. Tämän artiklan ja tämän asetuksen 15 artiklan soveltamiseksi asiaankuuluvilla jäsenvaltioilla, siirtoverkonhaltijoilla tai sääntelyviranomaisilla tarkoitetaan niitä jäsenvaltioita, siirtoverkonhaltijoita tai sääntelyviranomaisia, jotka osallistuvat tarjousalueen konfiguraation uudelleentarkasteluun, ja myös niitä, jotka ovat samalla kapasiteetin laskenta-alueella asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti.
5. Kaikkien asiaankuuluvien siirtoverkonhaltijoiden on viimeistään 5 päivänä lokakuuta 2019 esitettävä ehdotus menetelmäksi ja oletuksiksi, joita on käytettävä tarjousalueen uudelleentarkasteluprosessissa, sekä tarkasteltaviksi vaihtoehtoisiksi tarjousalueen konfiguraatioiksi asiaankuuluville sääntelyviranomaisille hyväksyntää varten. Asiaankuuluvien sääntelyviranomaisten on tehtävä yksimielinen päätös ehdotuksesta kolmen kuukauden kuluessa ehdotuksen esittämisestä. Jos sääntelyviranomaiset eivät kykene tekemään yksimielistä päätöstä ehdotuksesta tässä määräajassa, ACER tekee kolmen kuukauden mittaisen lisäajan kuluessa päätöksen menetelmästä ja oletuksista sekä tarkasteltavista vaihtoehtoisista tarjousalueen konfiguraatioista. Menetelmän on perustuttava rakenteellisiin siirtorajoituksiin, joita ei odoteta poistettavan seuraavien kolmen vuoden aikana, kun otetaan asianmukaisesti huomioon konkreettinen edistyminen infrastruktuurin kehittämishankkeissa, jotka odotetaan toteutettavan seuraavien kolmen vuoden kuluessa.
6. Tarjousalueen uudelleentarkasteluun osallistuvien siirtoverkonhaltijoiden on 5 kohdan mukaisesti hyväksytyjen menetelmän ja oletusten perusteella esitettävä asiaankuuluville jäsenvaltioille tai niiden nimetyille toimivaltaisille viranomaisille yhteinen ehdotus tarjousalueen konfiguraation muuttamisesta tai säilyttämisestä viimeistään 12 kuukauden kuluttua 5 kohdan mukaisesta menetelmän ja oletusten hyväksymisestä. Muut jäsenvaltiot, energiayhteisön sopimuspuolet tai muut kolmannet maat, joilla on sama synkronialue minkä tahansa asiaankuuluvan jäsenvaltion kanssa, voivat esittää huomautuksia.
7. Jos tämän artiklan 2 kohdan mukaisessa kertomuksessa tai tämän artiklan mukaisessa tarjousalueen uudelleentarkastelussa on määritetty rakenteellisia siirtorajoituksia tai jos yksi tai useampi siirtoverkonhaltija on määrittänyt

rakenteellisia siirtorajoituksia vastualueellaan asiaankuuluvien toimivaltaisten sääntelyviranomaisten hyväksymässä kertomuksessa, sen jäsenvaltion, jolla on rakenteellisia siirtorajoituksia, on yhteistyössä siirtoverkonhaltijoidensa kanssa tehtävä kuuden kuukauden kuluessa kertomuksen vastaanottamisesta päätös joko kansallisten tai monikansallisten toimintasuunnitelmien määrittelystä 15 artiklan mukaisesti tai tarjousalueensa konfiguraation uudelleentarkastelusta ja muuttamisesta. Näistä päätöksistä on ilmoitettava komissiolle ja ACERille välittömästi.

8. Jos kyseiset jäsenvaltiot ovat valinneet tarjousalueen konfiguraation muuttamisen 7 kohdan nojalla, asiaankuuluvien jäsenvaltioiden on tehtävä yksimielinen päätös kuuden kuukauden kuluessa 7 kohdassa tarkoitettua ilmoituksesta. Muut jäsenvaltiot voivat esittää huomautuksia asiaankuuluville jäsenvaltioille, joiden olisi otettava nämä huomautukset huomioon päätöstä tehdessään. Päätös on perusteltava, ja siitä on ilmoitettava komissiolle ja ACERille. Jos asiaankuuluvat jäsenvaltiot eivät saa aikaan yksimielistä päätöstä mainitussa kuuden kuukauden määräajassa, niiden on välittömästi ilmoitettava tästä komissiolle. Viimeisenä keinona komissio antaa ACERia kuultuaan päätöksen tarjousalueen konfiguraation muuttamisesta tai säilyttämisestä kyseisissä jäsenvaltioissa ja niiden välillä kuuden kuukauden kuluessa tällaisen ilmoituksen vastaanottamisesta.

9. Jäsenvaltiot ja komissio kuulevat asianomaisia sidosryhmiä ennen tämän artiklan mukaisen päätöksen antamista.

10. Tämän artiklan nojalla tehtävissä päätöksissä on mainittava muutosten toteuttamisajankohta. Toteuttamisajan kohdassa on sovitettava yhteen tarkoituksenmukaisuus ja käytännön näkökohdat, mukaan lukien sähkön termiiniikauppa. Päätöksessä voidaan määrittää asianmukaisia siirtymäjärjestelyjä.

11. Jos asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti käynnistetään uusia tarjousalueen uudelleentarkasteluita, sovelletaan tätä artiklaa.

15 artikla

Toimintasuunnitelmat

1. Jäsenvaltion, jolla on rakenteellisia siirtorajoituksia, on 14 artiklan 7 kohdan mukaisen päätöksen tekemisen jälkeen laadittava toimintasuunnitelma yhteistyössä sääntelyviranomaistensa kanssa. Kyseiseen toimintasuunnitelmaan on sisällyttävä konkreettinen aikataulu toimenpiteiden hyväksymiseksi määritettyjen rakenteellisten siirtorajoitusten vähentämiseksi neljän vuoden kuluessa 14 artiklan 7 kohdan mukaisen päätöksen tekemisestä.

2. Toimintasuunnitelman konkreettisesta edistymisestä riippumatta jäsenvaltioiden on varmistettava, että alueiden välisen kaupankäynnin kapasiteettia lisätään vuosittain siihen saakka kunnes saavutetaan 16 artiklan 8 kohdassa säädetty vähimmäiskapasiteetti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 16 artiklan 9 kohdan nojalla myönnettyjen poikkeusten tai 16 artiklan 3 kohdan nojalla myönnettyjen poikkeusten soveltamista. Kyseinen vähimmäiskapasiteetti on saavutettava 31 päivään joulukuuta 2025 mennessä.

Nämä vuotuiset lisäykset on saavutettava lineaarisen kehityskulun kautta. Tämän kehityskulun lähtökohtana on oltava joko rajalla tai kriittisellä verkkoelementillä toimintasuunnitelman hyväksymistä edeltävänä vuonna jaettu kapasiteetti tai toimintasuunnitelman hyväksymistä edeltävien kolmen vuoden keskiarvo sen mukaan, kumpi näistä on suurempi. Jäsenvaltioiden on toimintasuunnitelmiansa täytäntöönpanon ajan varmistettava, että alueiden välisen kaupan käyttöön 16 artiklan 8 kohdan mukaisesti asetettava kapasiteetti on vähintään yhtä suuri kuin lineaarisen kehityskulun arvot, myös käyttämällä korjaavia toimenpiteitä kapasiteetin laskenta-alueella.

3. Toimintasuunnitelmaa toteuttava jäsenvaltio vastaa tai toteuttavat jäsenvaltiot vastaavat niiden korjaavien toimenpiteiden kustannuksista, joita tarvitaan 2 kohdassa tarkoitettua lineaarisen kehityskulun saavuttamiseksi tai alueiden välisen kapasiteetin asettamiseksi käyttöön asiaankuuluvilla rajoilla tai kriittisillä verkkoelementeillä, joita toimintasuunnitelma koskee.

4. Asiaankuuluvien siirtoverkonhaltijoiden on vuosittain toimintasuunnitelman toteuttamisen aikana ja kuuden kuukauden kuluessa sen päättymisestä arvioitava, onko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana käytettävissä oleva rajat ylittävä kapasiteetti saavuttanut lineaarisen kehityskulun, tai 1 päivästä tammikuuta 2026 alkaen arvioitava, onko 16 artiklan 8 kohdassa säädetty vähimmäiskapasiteetti saavutettu. Niiden on toimitettava arviointiraporttinsa ACERille ja asiaankuuluville sääntelyviranomaisille. Kunkin siirtoverkonhaltijan on ennen raportin laatimista toimitettava omat osuutensa raporttiin, mukaan lukien kaikki asiaa koskevat tiedot, sääntelyviranomaisilleen hyväksymistä varten.

5. Jos 4 kohdassa tarkoitettu arviointi jäsenvaltioiden osalta osoittaa, että siirtoverkonhaltija ei ole noudattanut lineaarista kehityskulkua, asiaankuuluvien jäsenvaltioiden on kuuden kuukauden kuluessa 4 kohdassa tarkoitettua arviointikertomuksen vastaanottamisesta päätettävä yksimielisesti tarjousalueen konfiguraation muuttamisesta tai säilyttämisestä jäsenvaltioiden kesken tai niiden välillä. Päätöksessään asiaankuuluvien jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon muiden jäsenvaltioiden esittämät huomautukset. Asiaankuuluvien jäsenvaltioiden päätös on perusteltava, ja siitä on ilmoitettava komissiolle ja ACERille.

Jos asiaankuuluvat jäsenvaltiot eivät saa aikaan yksimielistä päätöstä säädetyssä määräajan kuluessa, niiden on välittömästi ilmoitettava tästä komissiolle. Viimeisenä keinona komissio tekee ACERia ja asiaankuuluvia sidosryhmiä kuultuaan päätöksen tarjousalueen konfiguraation muuttamisesta tai säilyttämisestä kyseisissä jäsenvaltioissa.

6. Jäsenvaltion, jolla on rakenteellisia siirtorajoituksia, on kuusi kuukautta ennen toimintasuunnitelman päättymistä tehtävä päätös siitä, ratkaiseeko se jäljellä olevan siirtorajoituksen muuttamalla tarjousaluettaan vai ratkaiseeko se jäljellä olevan sisäisen siirtorajoituksen käyttämällä korjaavia toimenpiteitä, joiden kustannukset sen on katettava.

7. Jos toimintasuunnitelmaa ei ole laadittu kuuden kuukauden kuluessa rakenteellisen siirtorajoituksen määrittämisestä 14 artiklan 7 kohdan mukaisesti, asiaankuuluvien siirtoverkonhaltijoiden on 12 kuukauden kuluessa tällaisen rakenteellisen siirtorajoituksen määrittämisestä arvioitava, onko käytettävissä oleva rajat ylittävä kapasiteetti saavuttanut 16 artiklan 8 kohdassa säädetyssä vähimmäiskapasiteetin viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana, ja toimitettava arviointiraportti asiaankuuluville sääntelyviranomaisille ja ACERille.

Siirtoverkonhaltijan on ennen raporttinsa laatimista lähetettävä oma osuutensa raporttiin, mukaan lukien kaikki asiaa koskevat tiedot, sääntelyviranomaiselleen hyväksymistä varten. Jos arviointi osoittaa, että siirtoverkonhaltija ei ole noudattanut vähimmäiskapasiteettia, sovelletaan tämän artiklan 5 kohdassa säädettyä päätöksentekomenettelyä.

16 artikla

Kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevat yleiset periaatteet

1. Verkon siirtorajoitusongelmiin on puututtava syrjimättömin markkinapohjaisin ratkaisuin, jotka antavat markkinaosapuolille ja siirtoverkonhaltijoille tehokkaita taloudellisia signaaleja. Verkon siirtorajoitusongelmat on ratkaistava liiketoimiin perustumattomilla menetelmillä eli menetelmillä, joihin ei liity valintaa yksittäisten markkinaosapuolten tekemien sopimusten välillä. Kun siirtoverkonhaltija toteuttaa operatiivisia toimenpiteitä varmistaakseen, että sen siirtoverkko pysyy normaalitilassa, sen on otettava huomioon näiden toimenpiteiden vaikutus viereisiin vastuualueisiin ja koordinoitava näitä toimenpiteitä muiden asianomaisten siirtoverkonhaltijoiden kanssa asetuksessa (EU) 2015/1222 säädetyllä tavalla.

2. Toimitusrajoituksia saa käyttää ainoastaan hätätapauksissa silloin, kun siirtoverkonhaltijan on toimittava kiireellisesti ja ajojärjestyksen uudelleenmäärittely tai vastakaupankäynti ei ole mahdollista. Kaikkia tällaisia menettelyjä on sovellettava syrjimättömästi. Jollei kyseessä ole ylivoimainen este, tällainen kapasiteetin rajoittaminen on korvattava markkinaosapuolille, joille kapasiteettia on jaettu.

3. Alueellisten koordinoitikeskusten on toteutettava koordinoitu kapasiteetin laskenta tämän artiklan 4 ja 8 kohdan mukaisesti, siten kuin 37 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja 42 artiklan 1 kohdassa säädetään.

Alueellisten koordinoitikeskusten on laskettava alueiden välinen kapasiteetti noudattaen käyttövarmuusrajoja ja käyttäen siirtoverkonhaltijoilta saatuja tietoja, mukaan lukien tietoja korjaavien toimenpiteiden teknisestä saatavuudesta, kuormien irtikytkentää lukuun ottamatta. Kun alueelliset koordinoitikeskukset toteavat, että kyseiset kapasiteetin laskenta-alueella tai kapasiteetin laskenta-alueiden välillä käytettävissä olevat korjaavat toimenpiteet eivät riitä saavuttamaan 15 artiklan 2 kohdan mukaista lineaarista kehityskulkua tai tämän artiklan 8 kohdassa säädettyä vähimmäiskapasiteettia käyttövarmuusrajoja noudattaen, ne voivat viimeisenä keinona esittää koordinoituja toimia, joilla alueiden välistä kapasiteettia vähennetään vastaavasti. Siirtoverkonhaltijat voivat poiketa koordinoituista toimista koordinoitun kapasiteetin laskennan ja koordinoitun käyttövarmuusanalyysin osalta ainoastaan 42 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Siitä alkaen, kun on kulunut kolme kuukautta alueellisten koordinoitikeskusten tämän asetuksen 35 artiklan 2 kohdan mukaisesta toiminnan aloittamisesta, ja joka kolmas kuukausi sen jälkeen, alueellisten koordinoitikeskusten on toimitettava asiaankuuluville sääntelyviranomaisille ja ACERille raportti kapasiteetin vähennyksistä tai toisen alakohdan mukaisesta koordinoituista toimista poikkeamisista ja arvioitava tapahtumat sekä annettava tarvittaessa suosituksia siitä, miten tällaiset poikkeamat voidaan tulevaisuudessa välttää. Jos ACER toteaa, että tämän kohdan mukaisen poikkeaman edellytykset eivät täyty tai poikkeama on luonteeltaan rakenteellinen, ACER antaa lausunnon asiaankuuluville sääntelyviranomaisille ja komissiolle. Toimivaltaisten sääntelyviranomaisten on toteutettava asianmukaisia toimia siirtoverkonhaltijoita tai alueellisia koordinoitikeskuksia vastaan direktiivin (EU) 2019/944 59 tai 62 artiklan nojalla, jos tämän kohdan mukaiset poikkeamisen edellytykset eivät täyty.

Luonteeltaan rakenteelliset poikkeamat on käsiteltävä 14 artiklan 7 kohdassa tarkoitetussa toimintasuunnitelmassa tai jo olemassa olevan toimintasuunnitelman päivityksessä.

4. Yhteenliitântöjen enimmäiskapasiteetti ja siirtoverkot, joihin rajat ylittävä kapasiteetti vaikuttaa, on asetettava markkinaosapuolten käyttöön verkon käyttövarmuuden turvallisuusvaatimuksia noudattaen. Vastakaupankäynnillä ja ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyllä, mukaan lukien ajojärjestyksen uudelleenmäärittely rajojen yli, on maksimoitava käytettävissä oleva kapasiteetti 8 kohdassa säädetyn vähimmäiskapasiteetin saavuttamiseksi. Tällaista maksimoimista varten rajat ylittävissä korjaavissa toimenpiteissä on sovellettava koordinoitua ja syrjimätöntä menettelyä, kun on otettu käyttöön ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyn ja vastakaupankäynnin kustannustenjakomenetelmä.

5. Kapasiteetti on jaettava eksplisiittisissä kapasiteettihuutokaupoissa tai sellaisissa implisiittisissä huutokaupoissa, joihin sisältyvät sekä kapasiteetti että energia. Saman yhteenliitännän osalta voidaan soveltaa kumpaakin menetelmää. Päivänsisäisessä kaupankäynnissä, jota voidaan täydentää huutokaupoilla, on käytettävä jatkuvaa kaupankäyntiä.

6. Siirtorajoitustilanteessa korkeimmat voimassa olevat verkkokapasiteetista annetut tarjoukset, jotka voivat olla joko eksplisiittisiä tai implisiittisiä ja jotka tarjoavat parhaan vastineen niukasta siirtokapasiteetista tietyllä aikavälillä, on hyväksyttävä. Lukuun ottamatta uusia rajayhdysjohtoja, joihin sovelletaan asetuksen (EY) N:o 1228/2003 7 artiklan, asetuksen (EY) N:o 714/2009 17 artiklan tai tämän asetuksen 63 artiklan mukaista poikkeusta, kapasiteetinjakomenetelmissä ei saa vahvistaa rajahintoja.

7. Kapasiteetin on oltava vapaasti kaupattavissa jälkimarkkinoilla sillä edellytyksellä, että siirtoverkonhaltijalle ilmoitetaan kaupasta riittävän ajoissa. Jos siirtoverkonhaltija ei hyväksy jälkimarkkinakauppaa, sen on ilmoitettava ja selitettävä tämä selkeästi ja avoimesti kaikille markkinaosapuolille ja ilmoitettava tästä sääntelyviranomaiselle.

8. Siirtoverkonhaltijat eivät saa rajoittaa markkinaosapuolten käyttöön annettavan yhteenliittämiskapasiteetin määrää siirtorajoituksen ratkaisemiseksi omalla tarjousalueellaan tai keinona hallita tarjousalueiden sisäisistä liiketoimista johtuvia sähkönsiirtoja. Rajoittamatta tämän artiklan 3 ja 9 kohdan mukaisten poikkeusten ja 15 artiklan 2 kohdan soveltamista tämän kohdan vaatimusten katsotaan täyttyvän, jos alueiden välisessä kaupankäynnissä saavutetaan seuraavat käytettävissä olevan kapasiteetin vähimmäistasot:

- a) koordinoituun nettosiirtokapasiteettiin perustuvaa lähestymistapaa käytävillä rajoilla vähimmäiskapasiteetti on 70 prosenttia siirtokapasiteetista noudattaen käyttövarmuusrajoja vikatapahtumien vähentämisen jälkeen, sellaisina kuin ne määritetään asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti;
- b) siirtoperusteista lähestymistapaa käytävillä rajoilla vähimmäiskapasiteetti on kapasiteetin laskentaprosessissa vahvistettu marginaali, joka on saatavilla alueiden välisistä siirroista johtuvissa sähkönsiirroissa. Marginaali on 70 prosenttia kapasiteetista noudattaen sisäisten ja alueiden välisten kriittisten verkkoelementtien käyttövarmuusrajoja ja ottaen huomioon vikatapahtumat, sellaisina kuin ne määritetään asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti.

Yhteensä 30 prosenttia voidaan käyttää luotettavuusmarginaaleihin, kiertovirtoihin ja sisäisiin siirtoihin kussakin kriittisessä verkkoelementissä.

9. Asiaankuuluvat sääntelyviranomaiset voivat tietyn kapasiteetin laskenta-alueen siirtoverkonhaltijoiden pyynnöstä myöntää poikkeuksen 8 kohdasta ennakoitavissa olevista syistä, jos se on tarpeen käyttövarmuuden ylläpitämiseksi. Tällaiset poikkeukset, jotka eivät saa liittyä 2 kohdan mukaisesti jo jaetun kapasiteetin rajoittamiseen, myönnetään kerrallaan korkeintaan yhdeksi vuodeksi tai enintään kahdeksi vuodeksi, jos poikkeusta sovelletaan ensimmäisen vuoden jälkeen huomattavasti suppeammin. Tällaisten poikkeusten soveltamisala on tiukasti rajoitettu siihen, mikä on tarpeen käyttövarmuuden ylläpitämiseksi, ja niissä on vältettävä syrjintää sisäisten ja alueiden välisten siirtojen välillä.

Asiaankuuluvan sääntelyviranomaisen on ennen poikkeuksen myöntämistä kuultava muiden sellaisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisia, jotka ovat osa kapasiteetin laskenta-aluetta, johon vaikutus kohdistuu. Jos sääntelyviranomaisen on eri mieltä ehdotetusta poikkeuksesta, ACER tekee päätöksen poikkeuksen myöntämisestä asetuksen (EU) 2019/942 6 artiklan 10 kohdan a alakohdan mukaisesti. Poikkeuksen syyt ja perustelut on julkaistava.

Jos poikkeus myönnetään, asiaankuuluvien siirtoverkonhaltijoiden on kehitettävä ja julkaistava menetelmä ja hankkeet, jotka tarjoavat pitkän aikavälin ratkaisun ongelmaan, johon poikkeuksella pyritään puuttumaan. Poikkeuksen voimassaolo päättyy, kun poikkeuksen määräaika saavutetaan tai kun ratkaisua sovelletaan, sen mukaan, kumpi tapahtuu aikaisemmin.

10. Markkinaosapuolten on ilmoitettava asianomaisille siirtoverkonhaltijoille hyvissä ajoin ennen asianomaista käyttöajankohtaa, aikovatko ne käyttää jaettua kapasiteettia. Jaettu kapasiteetti, jota ei aiota käyttää, on palautettava markkinoille avoimella, läpinäkyvällä ja syrjimättömällä tavalla.

11. Siinä määrin kuin se on teknisesti mahdollista, siirtoverkonhaltijoiden on netotettava ylikuormitettua yhdysjohtoa vastakkaiseen suuntaan kulkevien sähkövirtausten kapasiteettivaatimukset, jotta johdon koko kapasiteetti voidaan käyttää hyväksi. Ottaen täysimääräisesti huomioon verkon käyttövarmuus siirtorajoitusta keventävistä toimituksista ei saa kieltäytyä.

12. Kapasiteetin jakamiseen liittyvien velvoitteiden noudattamatta jättämisestä aiheutuvat taloudelliset seuraukset on osoitettava siirtoverkonhaltijoille tai nimitetyille sähkömarkkinaoperaattoreille, jotka ovat vastuussa velvoitteiden noudattamatta jättämisestä. Jos markkinaosapuolet eivät käytä kapasiteettia, jonka käyttöön ne ovat sitoutuneet, tai, kun on kyse eksplisiittisessä huutokaupassa jaetusta kapasiteetista, eivät myy kapasiteettia jälkimarkkinoilla tai palauta sitä ajoissa, näiden markkinaosapuolten on menetettävä oikeutensa kyseiseen kapasiteettiin ja maksettava kustannuksia vastaava maksu. Kapasiteetin käyttämättä jättämisestä perittävien kustannuksia vastaavien maksujen on oltava perusteltuja ja oikeasuhteisia. Jos siirtoverkonhaltija ei täytä vakaan siirtokapasiteetin tarjoamisvelvoitettaan, sen on suoritettava markkinaosapuolelle korvaus kapasiteettioikeuksien menetyksestä. Välillisiä menetyksiä ei oteta huomioon tätä tarkoitusta varten. Velvoitteiden noudattamatta jättämisestä aiheutuvan vastuuvollisuuden määrittämiseen käytettävät peruseräaatteet ja -menetelmät on taloudellisten seurausten osalta määriteltävä ennakolta, ja ne on tarkistutettava asiaankuuluvalla sääntelyviranomaisella.

13. Sääntelyviranomaisten on kohdentaessaan korjaavien toimenpiteiden kustannuksia siirtoverkonhaltijoiden kesken analysoitava, missä määrin tarjousalueiden sisäisistä liiketoimista aiheutuvat siirrot vaikuttavat siirtorajoitukseen kahden tarkkaillun tarjousalueen välillä, ja kohdennettavat kustannukset siirtorajoitukseen kohdistuvan vaikutuksen perusteella tällaisten siirtojen toteuttamisesta vastuussa olevien tarjousalueiden siirtoverkonhaltijoille, lukuun ottamatta tarjousalueiden sisäisistä liiketoimista johtuvista siirroista aiheutuvia kustannuksia, jotka alittavat tason, joka ilman rakenteellista siirtorajoitusta olisi odotettavissa tarjousalueella.

Kapasiteetin laskenta-alueen kaikkien siirtoverkonhaltijoiden on yhdessä analysoitava ja määriteltävä kullekin yksittäiselle tarjousalueen rajalle tämä taso, joka kapasiteetin laskenta-alueen kaikkien sääntelyviranomaisten on sen jälkeen hyväksyttävä.

17 artikla

Alueiden välisen kapasiteetin jakaminen eri aikaväleillä

1. Siirtoverkonhaltijoiden on laskettava uudelleen käytettävissä oleva alueiden välinen kapasiteetti ainakin vuorokautisen sulkeutumisaikajankohdienten ja päivän sisäisen alueiden välisen kapasiteetin jakamisen sulkeutumisaikajankohdienten jälkeen. Siirtoverkonhaltijoiden on jaettava käytettävissä oleva alueiden välinen kapasiteetti sekä mahdollinen jäljelle jäävä alueiden välinen kapasiteetti, jota ei ole aiemmin jaettu, ja mahdollinen fyysisten siirto-oikeuksien haltijoiden edellisistä jaoista luovuttama alueiden välinen kapasiteetti seuraavassa alueiden välisen kapasiteetin jakamisprosessissa.

2. Siirtoverkonhaltijoiden on ehdotettava asianmukaista rakennetta alueiden välisen kapasiteetin jakamiseksi eri aikaväleillä, mukaan lukien vuorokautinen, päivän sisäinen ja tasehallinnan aikaväli. Tämä jakamisrakenne on tarkistutettava asiaankuuluvilla sääntelyviranomaisilla. Ehdotustaan laatiessaan siirtoverkonhaltijoiden on otettava huomioon

a) markkinoiden ominaispiirteet;

- b) sähköjärjestelmän toimintaolosuhteet, kuten sitovasti ilmoitettuihin suunnitelmiin kohdistuvan netoutuksen vaikutukset;
- c) eri aikaväleille jaettujen prosentiosuuksien ja jo käytössä oleville alueiden välisen kapasiteetin jakamismekanismeille vahvistettujen aikavälien yhdenmukaisuusaste.
3. Kun alueiden välistä kapasiteettia on käytettävissä päivänsisäisen alueiden välisen kapasiteetin jakamisen sulkeutumisajankohdan jälkeen, siirtoverkonhaltijoiden on käytettävä alueiden välistä kapasiteettia tasesähkön vaihtoon tai epätasapainon netotusprosessin toteutukseen.
4. Kun alueiden välistä kapasiteettia jaetaan tasehallintakapasiteetin vaihtoon tai reservien jakamiseen tämän asetuksen 6 artiklan 8 kohdan mukaisesti, siirtoverkonhaltijoiden on käytettävä asetuksen (EY) N:o 714/2009 6 artiklan 11 kohdan perusteella hyväksytyissä tasesähköä koskevissa suuntaviivoissa kehitettyjä menetelmiä.
5. Siirtoverkonhaltijat eivät saa kasvattaa asetuksen (EU) 2015/1222 mukaisesti laskettua luotettavuusmarginaalia tasehallintakapasiteetin vaihdon tai reservien jakamisen vuoksi.

2 JAKSO

Verkkomaksut ja pullonkaulatulot

18 artikla

Verkkoon pääsystä, verkon käytöstä ja verkon vahvistamisesta perittävät maksut

1. Verkonhaltijoiden verkkoon pääsystä perimien maksujen, mukaan lukien verkkoon liittämistä perittävät maksut, verkon käyttömaksut ja soveltuvin osin verkon vahvistamiseen liittyvät maksut, on oltava kustannuksia vastaavia ja avoimia, niissä on otettava huomioon tarve turvata verkon käyttövarmuus ja joustavuus, niiden on vastattava todellisia kustannuksia, sikäli kuin nämä ovat verrattavissa tehokkaan ja rakenteeltaan vastaavan verkonhaltijan kustannuksiin, ja niitä on sovellettava syrjimättömästi. Maksut eivät saa sisältää asiaan liittymättömiä kustannuksia, joilla tuetaan niihin liittymättömiä toimintapoliittisia tavoitteita.

Verkkomaksujen määrittämiseksi käytetyllä menetelmällä on neutraalisti tuettava koko järjestelmän tehokkuutta pitkällä aikavälillä asiakkaille ja tuottajille annettavien hintasignaalien kautta, ja sitä on erityisesti sovellettava tavalla, joka ei aiheuta myönteistä tai kielteistä syrjintää jakelutasolla ja siirtotasolla verkkoon liitetyn tuotannon välillä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 2012/27/EU 15 artiklan 1 ja 6 kohdan ja kyseisen direktiivin liitteessä XI säädettyjen perusteiden soveltamista. Verkkomaksut eivät saa syrjiä myönteisesti tai kielteisesti energian varastointia tai aggregointia, eivätkä ne saa luoda pidäkkeitä omalle tuotannolle, omalle kulutukselle eivätkä kulutusjoustooson osallistumiselle. Maksut eivät saa olla sidoksissa etäisyyteen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän artiklan 3 kohdan soveltamista.

2. Tariffeihin sovellettavien menetelmien on vastattava siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden kiinteitä kustannuksia ja tarjottava siirtoverkonhaltijoille ja jakeluverkonhaltijoille asianmukaisia kannustimia sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä, jotta parannetaan tehokkuutta, mukaan lukien energiatehokkuus, edistetään markkinoiden yhdentymistä ja toimitusvarmuutta, tuetaan tehokkaita investointeja, tuetaan asiaan liittyvää tutkimustoimintaa ja helpotetaan kuluttajan edun mukaista innovointia esimerkiksi digitalisoinnin, joustopalvelujen ja yhteenliittämisen alalla.

3. Tuottajiin tai loppuasiakkaisiin tai molempiin sovellettavien tariffien tason avulla on tarvittaessa annettava sijaintia koskevia signaaleja unionin tasolla ja otettava huomioon verkon häviöt ja aiheutunut siirtorajoitus sekä infrastruktuurin investointikustannukset.

4. Verkkoon pääsystä perittäviä maksuja asetettaessa on otettava huomioon

a) siirtoverkonhaltijoiden välisestä korvausmekanismista johtuvat maksut ja tulot;

b) suoritetut ja saadut maksut sekä tulevien ajanjaksojen osalta odotettavissa olevat maksut, jotka arvioidaan aikaisempien ajanjaksojen perusteella.

5. Verkkoon pääsystä perittävien maksujen asettaminen tämän artiklan mukaisesti ei rajoita maksuja, jotka aiheutuvat 16 artiklassa tarkoitettusta siirtorajoituksen hallinnasta.

6. Alueiden väliseen sähkökauppaan liittyvistä yksittäisistä liiketoimista ei saa periä erillisiä verkkomaksuja.

7. Jakelutariffien on vastattava kustannuksia, niissä on otettava huomioon verkon käyttäjien, myös aktiivisten asiakkaiden, jakeluverkon käyttö. Jakelutariffit voivat sisältää verkkoliitäntäkapasiteettiin liittyviä osatekijöitä, ja ne voidaan eriyttää verkon käyttäjien kulutus- tai tuotantoprofiilien mukaan. Jos jäsenvaltiot ovat toteuttaneet älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönoton, sääntelyviranomaisten on harkittava ajan mukaan eriytettyjä verkkotariffeja asettaessaan tai hyväksyessään siirtotariffeja ja jakelutariffeja tai niiden menetelmiä direktiivin (EU) 2019/944 59 artiklan mukaisesti, ja ajan mukaan eriytettyjä verkkotariffeja voidaan tapauksen mukaan ottaa käyttöön siten, että niissä otetaan huomioon verkon käyttö, loppukäyttäjien kannalta avoimella, kustannustehokkaalla ja ennakoitavissa olevalla tavalla.

8. Jakelutariffeihin sovellettavien menetelmien on tarjottava jakeluverkonhaltijoille kannustimia verkkojensa mahdollisimman kustannustehokasta käyttöä ja kehittämistä varten, myös palvelujen hankinnan kautta. Tätä varten sääntelyviranomaisten on tunnustettava asiaan liittyvät kustannukset hyväksyttäviksi, sisällytettävä kyseiset kustannukset jakelutariffeihin, ja ne voivat ottaa käyttöön suorituskytavoitteita, jotta jakeluverkonhaltijoille tarjotaan kannustimia parantaa verkkojensa tehokkuutta, myös edistämällä energiatehokkuutta, joustavuutta ja älykkäiden verkkojen ja älykkäiden mittausjärjestelmien kehittämistä.

9. Markkinoiden hajanaisuutta koskevan riskin lieventämiseksi ACER antaa viimeistään 5 päivänä lokakuuta 2019 parhaita käytäntöjä koskevan kertomuksen siirto- ja jakelutariffeihin sovellettavista menetelmistä ottaen kuitenkin huomioon kansalliset erityispiirteet. Parhaita käytäntöjä koskevassa kertomuksessa on käsiteltävä vähintään seuraavia:

- a) tuottajiin sovellettavien tariffien ja loppuasiakkaisiin sovellettavien tariffien suhde;
- b) tarifeilla katettavat kustannukset;
- c) ajan mukaan eriytetty verkkotariffit;
- d) sijaintia koskevat signaalit;
- e) siirtotariffien ja jakelutariffien välinen suhde;
- f) menetelmät, joilla varmistetaan tariffien asettamisen ja niiden rakenteen avoimuus;
- g) verkon käyttäjien ryhmät, joihin tariffeja sovelletaan, mukaan lukien soveltuvin osin näiden ryhmien ominaispiirteet, kulutusmuodot ja mahdolliset tariffivapautukset;
- h) häviöt suur-, keski- ja pienjänniteverkoissa.

ACER saattaa parhaita käytäntöjä koskevan kertomuksen ajan tasalle vähintään joka toinen vuosi.

10. Sääntelyviranomaisten on otettava parhaita käytäntöjä koskeva kertomus asianmukaisesti huomioon asettaessaan tai hyväksyessään siirtotariffeja ja jakelutariffeja tai niihin sovellettavia menetelmiä direktiivin (EU) 2019/944 59 artiklan mukaisesti.

19 artikla

Pullonkaulatulot

1. Ennakkoon määriteltyyn aikaväliin liittyvät siirtorajoituksen hallintamenettelyt saavat tuottaa tuloja vain kyseiseen aikaväliin liittyvässä siirtorajoitustilanteessa, lukuun ottamatta uusia rajayhdysjohtoja, joihin sovelletaan tämän asetuksen 63 artiklan, asetuksen (EY) N:o 714/2009 17 artiklan tai asetuksen (EY) N:o 1228/2003 7 artiklan mukaista poikkeusta. Sääntelyviranomaisten on arvioitava kyseisten tulojen jakomenettely, eikä se saa vääristää jakamisprosessia minkään kapasiteettia tai energiaa pyytävän osapuolen hyväksi eikä toimia pidäkkeenä siirtorajoituksen vähentämiseksi.

2. Seuraavat tavoitteet ovat etusijalla alueiden välisen kapasiteetin jakamisesta saatavien tulojen jakamisessa:

- a) jaetun kapasiteetin tosiasiallisen käytettävyyden takaaminen, mukaan lukien korvaus sitovuuden takaamisesta; tai
- b) alueiden välisen kapasiteetin ylläpitäminen tai lisääminen optimoimalla nykyisten rajayhdysjohtojen käyttöä, soveltuvin osin koordinoituihin korjaaviin toimenpiteisiin, tai rajayhdysjohtojen siirtorajoituksen vähentämisen kannalta merkityksellisistä verkkoinvestoinneista aiheutuvien kustannusten kattaminen.

3. Kun 2 kohdassa vahvistetut ensisijaiset tavoitteet on riittävässä määrin saavutettu, tuloja voidaan käyttää tulona, joka sääntelyviranomaisten on otettava huomioon hyväksyessään verkkotariffien laskentamenetelmä tai asettaessaan verkkotariffeja taikka molemmissa. Jäännöstulot on talletettava erilliselle sisäiselle tilille siihen saakka, että ne voidaan käyttää 2 kohdassa vahvistettuihin tarkoituksiin.

4. Edellä olevan 2 kohdan a tai b alakohdan mukaisessa tulojen käytössä on sovellettava menetelmää, jota siirtoverkonhaltijat ehdottavat kuultuaan sääntelyviranomaisia ja asiaankuuluvia sidosryhmiä ja ACERin annettua hyväksyntänsä. Siirtoverkonhaltijoiden on toimitettava menetelmää koskeva ehdotus ACERille viimeistään 5 päivänä heinäkuuta 2020, ja ACER tekee menetelmää koskevasta ehdotuksesta päätöksen kuuden kuukauden kuluessa ehdotuksen vastaanottamisesta.

ACER voi pyytää siirtoverkonhaltijoita muuttamaan tai päivittämään ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua menetelmän. ACER hyväksyy muutetun tai päivitetyn menetelmän viimeistään kuuden kuukauden kuluttua sen toimittamisesta.

Menetelmässä on täsmennettävä vähintään ehdot, joiden mukaisesti tuloja voidaan käyttää 2 kohdassa tarkoitettuihin tarkoituksiin, sekä ehdot, joiden mukaisesti kyseiset tulot voidaan tallettaa erilliselle sisäiselle tilille käytettäväksi tulevaisuudessa näihin tarkoituksiin, ja se, miten pitkäksi aikaa nämä tulot voidaan tallettaa tällaiselle tilille.

5. Siirtoverkonhaltijoiden on vahvistettava selvästi ennalta, miten mahdolliset pullonkaulatulot käytetään, ja raportoitava sääntelyviranomaisille näiden tulojen tosiasiallisesta käytöstä. Sääntelyviranomaisten on vuosittain ja viimeistään kunkin vuoden 1 päivänä maaliskuuta ilmoitettava asiasta ACERille ja julkaistava kertomus, jossa ilmoitetaan

- a) edellisen kalenterivuoden 31 päivään joulukuuta ulottuvan 12 kuukauden jakson aikana kerättyjen tulojen määrä;
- b) tulojen 2 kohdan mukainen käyttö, mukaan lukien erityishankkeet, joihin tulot on käytetty, ja erilliselle tilille talletettu määrä;
- c) verkkotariffien laskennassa käytetty määrä, sekä
- d) varmennus, joka koskee sitä, että c alakohdassa tarkoitettu määrä on tämän asetuksen ja 3 ja 4 kohdan mukaisesti kehitetyn menetelmän mukainen.

Jos osa pullonkaulatuloista käytetään laskettaessa verkkotariffeja, kertomuksessa on soveltuvin osin ilmoitettava, miten siirtoverkonhaltijat ovat täyttäneet 2 kohdassa säädetyt ensisijaiset tavoitteet.

IV LUKU

RESURSSIEN RIITTÄVYYS

20 artikla

Resurssien riittävyys sähkön sisämarkkinoilla

1. Jäsenvaltioiden on seurattava resurssien riittävyyttä alueellaan 23 artiklassa tarkoitettuna eurooppalaisen resurssien riittävyysarviointin pohjalta. Jäsenvaltiot voivat eurooppalaisen resurssien riittävyysarviointin täydentämiseksi toteuttaa myös kansallisia resurssien riittävyysarviointeja 24 artiklan mukaisesti.

2. Jos 23 artiklassa tarkoitettuna eurooppalaisessa resurssien riittävyysarvioinnissa tai 24 artiklassa tarkoitettuna kansallisessa resurssien riittävyysarvioinnissa määritetään jokin resurssien riittävyyteen liittyvä huolenaihe, asianomaisen jäsenvaltion on määritettävä mahdolliset sääntelyvääristymät tai markkinoiden toimintapuutteet, jotka aiheuttivat ongelman tai edesauttoivat sen syntymistä.

3. Jäsenvaltioiden, joilla on määritettyjä resurssien riittävyyteen liittyviä huolenaiheita, on laadittava ja julkaistava täytäntöönpanosuunnitelma, johon sisältyy aikataulu sellaisten toimenpiteiden hyväksymiselle, joilla poistetaan mahdollisesti määritetyt sääntelyvääristymät tai markkinoiden toimintapuutteet osana valtiontukimenettelyä. Jäsenvaltioiden on resurssien riittävyyteen liittyviä huolenaiheita käsitellessään erityisesti otettava huomioon 3 artiklassa vahvistetut periaatteet ja harkittava

- a) sääntelyvääristymien poistamista;
- b) hintakattojen poistamista 10 artiklan mukaisesti;

- c) niukkuuteen perustuvaa tasesähkön hinnoittelua koskevan toiminnon käyttöönottoa asetuksen (EU) 2017/2195 44 artiklan 3 kohdan mukaisesti;
 - d) yhteenliittämiskapasiteetin ja sisäisen verkkokapasiteetin lisäämistä, jotta voidaan saavuttaa vähintään niiden asetuksen (EU) 2018/1999 4 artiklan d alakohdan 1 alakohdassa tarkoitettujen yhteenliittämistavoitteiden;
 - e) oman tuotannon, energian varastoinnin, kysyntäpuolen toimenpiteiden ja energiatehokkuuden mahdollistamista toteuttamalla toimenpiteitä, joilla poistetaan määrättyt sääntelyvääristymät;
 - f) tasehallinta- ja lisäpalvelujen kustannustehokkaan ja markkinapohjaisen hankinnan varmistamista;
 - g) säännelyjen hintojen poistamista direktiivin (EU) 2019/944 5 artiklassa edellytyksissä tapauksissa.
4. Asianomaisten jäsenvaltioiden on toimitettava täytäntöönpanosuunnitelmansa komissiolle arviointia varten.
 5. Komissio antaa neljän kuukauden kuluessa täytäntöönpanosuunnitelman vastaanottamisesta lausunnon siitä, ovatko toimenpiteet riittäviä 2 kohdan nojalla määritettyjen sääntelyvääristymien tai markkinoiden toimintapuutteiden poistamiseksi, ja voi pyytää jäsenvaltioita muuttamaan täytäntöönpanosuunnitelmiaan vastaavasti.
 6. Asianomaisten jäsenvaltioiden on seurattava täytäntöönpanosuunnitelmiansa soveltamista ja julkaistava seurannan tulokset vuotuisessa kertomuksessa ja toimitettava kyseinen kertomus komissiolle.
 7. Komissio antaa lausunnon siitä, onko täytäntöönpanosuunnitelmat pantu riittävässä määrin täytäntöön ja onko resurssien riittävyyteen liittyvä huolenaihe ratkaistu.
 8. Jäsenvaltioiden on noudatettava täytäntöönpanosuunnitelmaa senkin jälkeen, kun määritetty resurssien riittävyyteen liittyvä huolenaihe on ratkaistu.

21 artikla

Kapasiteettimekanismeja koskevat yleiset periaatteet

1. Jäsenvaltiot voivat muiden resurssien riittävyyteen liittyvien huolenaiheiden poistamiseksi viimeisenä keinona toteuttaessaan tämän asetuksen 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107, 108 ja 109 artiklan mukaisesti ottaa käyttöön kapasiteettimekanismeja.
2. Asianomaisten jäsenvaltioiden on ennen kapasiteettimekanismien käyttöönottoa tehtävä kattava selvitys tällaisten mekanismien mahdollisista vaikutuksista naapurijäsenvaltioihin kuulemalla ainakin niitä naapurijäsenvaltioitaan, joihin niillä on suora verkkoysteys, ja näiden jäsenvaltioiden sidosryhmiä.
3. Jäsenvaltioiden on arvioitava, voidaanko resurssien riittävyyteen liittyvät huolenaiheet käsitellä strategisen reservin muodossa olevalla kapasiteettimekanismilla. Jos ei voida, jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön muunlaisen kapasiteettimekanismin.
4. Jäsenvaltiot eivät saa ottaa käyttöön kapasiteettimekanismeja, jos sekä eurooppalaisessa resurssien riittävyysarvioinnissa että kansallisessa resurssien riittävyysarvioinnissa tai kansallisen resurssien riittävyysarvioinnin puuttuessa eurooppalaisessa resurssien riittävyysarvioinnissa ei ole määritetty yhtään resurssien riittävyyteen liittyvää huolenaihetta.
5. Jäsenvaltiot eivät saa ottaa käyttöön kapasiteettimekanismeja, jos komissio ei ole antanut 20 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua lausuntoa 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua täytäntöönpanosuunnitelmasta.
6. Jos jäsenvaltio soveltaa kapasiteettimekanismia, sen on arvioitava kyseinen kapasiteettimekanismi ja varmistettava, että kyseisen mekanismin nojalla ei tehdä uusia sopimuksia, jos sekä eurooppalaisessa resurssien riittävyysarvioinnissa että kansallisessa resurssien riittävyysarvioinnissa tai kansallisen resurssien riittävyysarvioinnin puuttuessa eurooppalaisessa resurssien riittävyysarvioinnissa ei ole määritetty yhtään resurssien riittävyyteen liittyvää huolenaihetta tai jos komissio ei ole antanut 20 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua lausuntoa 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua täytäntöönpanosuunnitelmasta.
7. Jäsenvaltioiden on kapasiteettimekanismeja suunnitellessaan sisällytettävä niihin määräys, joka mahdollistaa kapasiteettimekanismin tehokkaan hallinnollisen käytöstä poistamisen asteittain, jos 6 kohdan mukaisia uusia sopimuksia ei tehdä kolmena peräkkäisenä vuonna.

8. Kapasiteettimekanismien on oltava väliaikaisia. Komissio hyväksyy kapasiteettimekanismit enintään kymmeneksi vuodeksi. Ne on poistettava käytöstä asteittain tai sidottua kapasiteettia on pienennettävä 20 artiklassa tarkoitettujen täytäntöönpanosuunnitelmien perusteella. Jäsenvaltioiden on sovellettava täytäntöönpanosuunnitelmaa senkin jälkeen, kun kapasiteettimekanismi on otettu käyttöön.

22 artikla

Kapasiteettimekanismeja koskevat suunnitteluperiaatteet

1. Kapasiteettimekanismien on täytettävä seuraavat vaatimukset:
 - a) niiden on oltava väliaikaisia;
 - b) ne eivät saa luoda perusteettomia markkinavääristymiä eivätkä rajoittaa alueiden välistä kauppaa;
 - c) ne eivät saa ylittää sitä, mikä on tarpeen 20 artiklassa tarkoitettujen riittävyteen liittyvien huolenaiheiden käsittelemiseksi;
 - d) niissä on valittava kapasiteetin tarjoajat avoimessa, syrjimättömässä ja kilpailuun perustuvassa menettelyssä;
 - e) niiden on tarjottava kapasiteetin tarjoajille kannustimia olla käytettävissä verkon odotettavissa olevan järjestelmän niukkuustilanteen aikana;
 - f) niissä on varmistettava, että korvaus määritetään kilpailuun perustuvassa menettelyssä;
 - g) niissä on määritettävä tekniset edellytykset kapasiteetin tarjoajien osallistumiselle ennen valintaprosessia;
 - h) niiden on oltava avoimia kaikkien resurssien, myös energian varastoinnin ja kysyntäpuolen hallinnan, osallistumiselle, jos ne pystyvät tarjoamaan vaadittavan teknisen suorituskyvyn;
 - i) niissä on sovellettava asianmukaisia seuraamuksia kapasiteetin tarjoajiin, jotka eivät ole käytettävissä järjestelmän niukkuustilanteen aikana.
2. Strategisia reservejä koskevien suunnitelmien on täytettävä seuraavat vaatimukset:
 - a) kun kapasiteettimekanismi on suunniteltu strategiseksi reserviksi, siitä saa ottaa ajoon resursseja ainoastaan, jos siirtoverkonhaltijat todennäköisesti käyttävät loppuun tasehallintaresurssinsa saavuttaakseen tasapainon kysynnän ja tarjonnan välillä;
 - b) tase selvitysjaksojen aikana, jolloin strategisen reservin resursseja on otettu ajoon verkkoon, markkinoiden tasepoikkeamat on selvitettävä käyttäen vähintään toimittamatta jääneen sähkön arvoa tai arvoa, joka on 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua päivänsisäistä teknistä hintarajaa korkeampi, sen mukaan, kumpi näistä on korkeampi;
 - c) strategisen reservin resurssit ajon jälkeen on osoitettava tasevastaaville tasepoikkeamien selvitysmekanismien avulla;
 - d) strategiseen reserviin osallistuville resursseille ei makseta korvausta sähkön tukkumarkkinoiden tai tasehallintamarkkinoiden kautta;
 - e) strategisen reservin resurssit on pidettävä markkinoiden ulkopuolella vähintään sopimuskauden keston ajan.

Ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettu vaatimus ei vaikuta resurssien käynnistämiseen ennen varsinaista ajoa resurssien muutosnopeusrajoitusten ja käyttövaatimusten mukaisesti. Strategisen reservin tuotantoa ei saa osoittaa tasehallintaa tarjoaville ryhmille tukkumarkkinoiden kautta, eikä niillä saa muuttaa niiden tasepoikkeamia.
3. Muiden kapasiteettimekanismien kuin strategisten reservien on 1 kohdassa säädettyjen vaatimusten lisäksi täytettävä seuraavat vaatimukset:
 - a) niiden on oltava laadittuja siten, että kapasiteetin käytettävissä olemisesta maksettu hinta laskee automaattisesti nollaan, kun tarjotun kapasiteetin odotetaan riittävän täyttämään kapasiteetin kysynnän;
 - b) niissä on maksettava korvaus osallistuville resursseille pelkästään käytettävissä olemisesta ja varmistettava, että korvaus ei vaikuta kapasiteetin tarjoajan tekemiin tuotantoa koskeviin päätöksiin;
 - c) niissä on varmistettava, että kapasiteettivelvoitteita voidaan siirtää osallistumiskelpoisten kapasiteetin tarjoajien välillä.

4. Kapasiteettimekanismien on täytettävä seuraavat hiilidioksidipäästörajoja koskevat vaatimukset:
- viimeistään 4 päivästä heinäkuuta 2019 tuotantokapasiteettia, joka on aloittanut kaupallisen tuotannon mainittuna päivänä tai sen jälkeen ja jonka päästöt ovat yli 550 grammaa fossiilisista polttoaineista peräisin olevaa hiilidioksidia tuotettua kilowattituntia sähköä kohti, ei saa sitoa eikä se saa ottaa vastaan maksuja tai sitoumuksia tulevista maksuista kapasiteettimekanismin nojalla;
 - viimeistään 1 päivästä heinäkuuta 2025 tuotantokapasiteettia, joka on aloittanut kaupallisen tuotannon ennen 4 päivää heinäkuuta 2019 ja jonka päästöt ovat yli 550 grammaa fossiilisista polttoaineista peräisin olevaa hiilidioksidia tuotettua kilowattituntia sähköä kohti ja vuosittain keskimäärin yli 350 kilogrammaa fossiilisista polttoaineista peräisin olevaa hiilidioksidia asennettua kilowattia sähköntuotantoa kohti, ei saa sitoa eikä se saa ottaa vastaan maksuja tai sitoumuksia tulevista maksuista kapasiteettimekanismin nojalla.

Ensimmäisen alakohdan a ja b alakohdassa tarkoitettua päästörajaa, joka on 550 grammaa fossiilisista polttoaineista peräisin olevaa hiilidioksidia tuotettua kilowattituntia sähköä kohti, ja raja, joka on vuosittain keskimäärin 350 kilogrammaa fossiilisista polttoaineista peräisin olevaa hiilidioksidia asennettua kilowattia sähköntuotantoa kohti, lasketaan tuotantoyksikön suunnitellun hyötösuhteen eli nimelliskapasiteetin avulla Kansainvälisen standardisointijärjestön (ISO) asiaankuuluvan standardin mukaisissa olosuhteissa saavutettavan nettohyötösuhteen perusteella.

ACER julkaisee viimeistään 5 päivänä tammikuuta 2020 lausunnon, jossa annetaan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen arvojen laskentaan liittyviä teknisiä ohjeita.

5. Jäsenvaltioiden, jotka soveltavat kapasiteettimekanismeja 4 päivänä heinäkuuta 2019, on mukautettava mekanisminsa 4 luvun vaatimusten mukaisiksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta ennen 31 päivää joulukuuta 2019 tehtyjen sitoumusten tai sopimusten soveltamista.

23 artikla

Eurooppalainen resurssien riittävyysarviointi

- Eurooppalaisessa resurssien riittävyysarvioinnissa on määritettävä resurssien riittävyyteen liittyvät huolenaiheet arvioimalla sähköjärjestelmän yleinen riittävyys nykyisen ja arvioidun sähkön kysynnän kattamiseksi unionin tasolla, jäsenvaltioiden tasolla ja tarvittaessa yksittäisillä tarjousalueilla. Eurooppalainen resurssien riittävyysarviointi kattaa jokaisen vuoden mainittua arviointia seuraavalla kymmenvuotisjaksolla.
- Sähkö-ENTSO toteuttaa eurooppalaisen resurssien riittävyysarvioinnin.
- Sähkö-ENTSO esittää viimeistään 5 päivänä tammikuuta 2020 komission 15 päivänä marraskuuta 2012 antaman päätöksen⁽²¹⁾ 1 artiklassa perustetulle sähköalan koordinoitiryhmälle ja ACERille luonnoksen eurooppalaisessa resurssien riittävyysarvioinnissa sovellettavaksi menetelmäksi tämän artiklan 5 kohdassa säädettyjen periaatteiden pohjalta.
- Siirtoverkonhaltijoiden on annettava Sähkö-ENTSOlle eurooppalaisen resurssien riittävyysarvioinnin toteuttamisessa tarvittavat tiedot.

Sähkö-ENTSO toteuttaa eurooppalaisen resurssien riittävyysarvioinnin vuosittain. Tuottajien ja muiden markkinaosapuolten on annettava siirtoverkonhaltijoille tietoja tuotantoresurssien odotettavissa olevasta käytöstä, kun otetaan huomioon primaariresurssien saatavuus sekä ennustettua kysyntää ja tarjontaa koskevat asianmukaiset skenaariot.

- Eurooppalaisen resurssien riittävyysarvioinnin on perustuttava avoimeen menetelmään, jonka on varmistettava, että arviointi täyttää seuraavat vaatimukset:
 - se tehdään kunkin tarjousalueen tasolla siten, että se kattaa vähintään kaikki jäsenvaltiot;
 - se perustuu asianmukaisiin keskeisiin vertailuskenaarioihin, jotka koskevat ennustettua kysyntää ja tarjontaa, mukaan lukien taloudellinen arviointi laitosten käytöstä poistamisen todennäköisyydestä, seisokit, rakennettavat uudet voimalaitokset ja energiatehokkuustavoitteiden ja sähköverkkojen yhteenliitännöjä koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi toteutettavat toimenpiteet, ja herkkyystekijöiden analyysi äärimmäisistä sääilmiöistä, hydrologisista olosuhteista, tukkuhinnoista ja hiilen hinnan kehityksestä;
 - se sisältää erillisiä skenaarioita, joissa otetaan huomioon niiden resurssien riittävyyteen liittyvien huolenaiheiden erilainen todennäköisyys, joihin erilaisilla kapasiteettimekanismeilla on tarkoitus puuttua;

⁽²¹⁾ Komission päätös, annettu 15 päivänä marraskuuta 2012, sähköalan koordinoitiryhmän perustamisesta (EUVL C 353, 17.11.2012, s. 2).

- d) siinä otetaan asianmukaisesti huomioon kaikkien resurssien osuus, mukaan lukien olemassa oleva ja tulevat tuotanto-, energian varastointi-, alakohtainen integrointi-, kulutusjousto- ja tuonti- ja vientimahdollisuudet sekä niiden vaikutus verkon joustavaan käyttöön;
- e) siinä ennakoitaan 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden todennäköinen vaikutus;
- f) siihen sisältyy variantteja ilman olemassa olevia tai suunniteltuja kapasiteettimekanismeja ja soveltuvin osin variantteja, joissa on tällaisia mekanismeja;
- g) se perustuu markkinamalliin, jossa käytetään soveltuvin osin siirtooperusteista lähestymistapaa;
- h) siinä sovelletaan tilastomatemattisia laskelmia;
- i) siinä sovelletaan yhtä ainoaa mallinnusvälinettä;
- j) siihen sisältyy ainakin seuraavat 25 artiklassa tarkoitetut indikaattorit:
- ”energiavajeen odotusarvo” ja
 - ”tehovajeen odotusarvo”;
- k) siinä määritetään mahdollisten resurssien riittävyyteen liittyvien huolenaiheiden lähteet, erityisesti se, onko kyse verkkoon liittyvästä rajoituksesta vai resursseihin liittyvästä rajoituksesta vai molemmista;
- l) siinä otetaan huomioon todellinen verkon kehittäminen;
- m) siinä varmistetaan, että tuotannon, kulutusjouston ja energian varastoinnin kansalliset ominaispiirteet, primaariresurssien saatavuus ja yhteenliittäjä otetaan asianmukaisesti huomioon.
6. Sähkö-ENTSO esittää viimeistään 5 päivänä tammikuuta 2020 ACERille luonnoksen menetelmäksi, jolla lasketaan
- a) toimittamatta jääneen sähkön arvo;
 - b) ”markkinoille tulon kustannukset” tuotannon tai kulutusjouston osalta; ja
 - c) 25 artiklassa tarkoitettu luotettavuusnormi.

Menetelmän on perustuttava avoimiin, objektiivisiin ja todennettavissa oleviin kriteereihin.

7. Edellä 3 ja 6 kohdassa tarkoitetuista ehdotuksista, jotka koskevat luonnosta menetelmäksi, niiden perustana olevista skenaarioista, herkkyystekijöistä ja oletuksista sekä 4 kohdan mukaisen eurooppalaisen resurssien riittävyysarvioinnin tuloksista on järjestettävä ennalta jäsenvaltioiden, sähköalan koordinoitiryhmän ja asiaankuuluvien sidosryhmien kuuleminen, ja ACER hyväksyy ne 27 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

24 artikla

Kansalliset resurssien riittävyysarviointit

1. Kansallisten resurssien riittävyysarviointien on oltava laajuudeltaan alueellisia ja perustuttava 23 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuun menetelmään erityisesti 23 artiklan 5 kohdan b–m alakohdassa.

Kansallisten resurssien riittävyysarviointien on sisällettävä 23 artiklan 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen keskeiset vertailuskenaariot.

Kansallisissa resurssien riittävyysarvioinneissa voidaan ottaa huomioon myös muita kuin 23 artiklan 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja herkkyyksiä. Tällöin kansallisissa resurssien riittävyysarvioinneissa voidaan

- a) tehdä oletuksia kansallisen sähkön kysynnän ja tarjonnan erityispiirteet huomioon ottaen;
- b) käyttää välineitä ja viimeaikaisia tietoja, jotka ovat johdonmukaisia Sähkö-ENTSON eurooppalaisessa resurssien riittävyysarvioinnissa käytettävien välineiden ja tietojen kanssa ja täydentävät niitä.

Kun kansallisissa resurssien riittävyysarvioinneissa arvioidaan toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevien kapasiteetin tarjoajien panosta niiden kattamien tarjousalueiden toimitusvarmuuteen, niissä on lisäksi käytettävä 26 artiklan 11 kohdan a alakohdassa säädettyä menetelmää.

2. Kansalliset resurssien riittävyysarviointit ja soveltuvin osin eurooppalainen resurssien riittävyysarviointi sekä 3 kohdan mukainen ACERin lausunto on asetettava julkisesti saataville.

3. Jos kansallisessa resurssien riittävyysarvioinnissa määritetään tiettyyn tarjousalueeseen liittyvä riittävyyttä koskeva huolenaihe, jota ei ollut määritetty eurooppalaisessa resurssien riittävyysarvioinnissa, kansallista resurssien riittävyysarviointia hallinnoivan elimen on sisällytettävä perustelut näiden kahden arvioinnin väliselle erolle, mukaan lukien tiedot käytetystä herkkyyksistä ja perustana olevista oletuksista. Jäsenvaltioiden on julkaistava kyseinen arviointi ja toimitettava se ACERille.

ACER antaa kahden kuukauden kuluessa kertomuksen vastaanottamisesta lausunnon siitä, ovatko kansallisen resurssien riittävyysarvioinnin ja eurooppalaisen resurssien riittävyysarvioinnin väliset erot perusteltuja.

Kansallisesta resurssien riittävyysarvioinnista vastuussa olevan elimen on otettava ACERin lausunto asianmukaisesti huomioon ja tarvittaessa muutettava lopullista arviointiaan. Jos se päättää olla ottamatta kaikilta osin huomioon ACERin lausuntoa, kansallisesta resurssien riittävyysarvioinnista vastuussa olevan elimen on julkaistava kertomus, jossa on yksityiskohtaiset perustelut.

25 artikla

Luotettavuusstandardi

1. Jäsenvaltioilla on kapasiteettimekanismeja soveltaessaan oltava käytössään luotettavuusstandardi. Luotettavuusstandardista on käytävä avoimella tavalla ilmi jäsenvaltion tarvittava toimitusvarmuuden taso. Rajat ylittävien tarjousalueiden tapauksessa asiaankuuluvien viranomaisten on yhdessä vahvistettava tällaiset luotettavuusstandardit.

2. Jäsenvaltion tai jäsenvaltion nimeämän toimivaltaisen viranomaisen on sääntelyviranomaisten ehdotuksesta vahvistettava luotettavuusstandardi. Luotettavuusstandardin on perustuttava 23 artiklan 6 kohdassa säädettyyn menetelmään.

3. Luotettavuusstandardi on laskettava käyttäen vähintään toimittamatta jääneen sähkön arvoa ja markkinoille tulon kustannuksia tietyllä aikavälillä ja ilmaistava ”energiavajeen odotusarvona” ja ”tehovajeen odotusarvona”.

4. Kapasiteettimekanismeja sovellettaessa jäsenvaltion tai jäsenvaltion nimeämän toimivaltaisen viranomaisen on sääntelyviranomaisen ehdotuksesta hyväksyttävä parametrit, joilla määritetään kapasiteettimekanismissa hankitun kapasiteetin määrä.

26 artikla

Rajat ylittävä osallistuminen kapasiteettimekanismeihin

1. Muiden kapasiteettimekanismien kuin strategisten reservien ja, jos se on teknisesti mahdollista, strategisten reservien on oltava avoimia toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevien kapasiteetin tarjoajien suoralle rajat ylittävälle osallistumiselle tässä artiklassa säädettyin edellytyksin.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ulkopuolisella kapasiteetilla, joka pystyy tarjoamaan vastaavan teknisen suorituskyvyn kuin sisäinen kapasiteetti, on mahdollisuus osallistua samaan kilpailuun perustuvaan menettelyyn kuin sisäinen kapasiteetti. Kun kyse on kapasiteettimekanismeista, jotka olivat käytössä 4 päivänä heinäkuuta 2019, jäsenvaltiot voivat sallia sen, että rajayhdysjohdot osallistuvat suoraan samaan kilpailuun perustuvaan menettelyyn kuin ulkopuolinen kapasiteetti enintään neljän vuoden ajan 4 päivästä heinäkuuta 2019 tai kahden vuoden ajan 11 kohdassa tarkoitettujen menetelmien hyväksymisestä, sen mukaan, kumpi ajankohta on aiempi.

Jäsenvaltiot voivat edellyttää, että ulkopuolinen kapasiteetti sijaitsee jäsenvaltiossa, jolla on suora verkkoliitäntä mekanismia soveltavan jäsenvaltion välillä.

3. Jäsenvaltiot eivät saa estää alueellaan sijaitsevan kapasiteetin osallistumista toisten jäsenvaltioiden kapasiteettimekanismeihin.

4. Rajat ylittävä osallistuminen kapasiteettimekanismeihin ei saa muuttaa alueiden välisiä suunnitelmia eikä fyysisiä virtauksia jäsenvaltioiden välillä tai muulla tavoin vaikuttaa näihin suunnitelmiin tai fyysisiin virtauksiin. Nämä suunnitelmat ja virtaukset on määritettävä pelkästään 16 artiklan mukaisen kapasiteetin jakamisen tulosten perusteella.

5. Kapasiteetin tarjoajien on voitava osallistua useampaan kuin yhteen kapasiteettimekanismiin.

Jos kapasiteetin tarjoajat osallistuvat useampaan kuin yhteen kapasiteettimekanismiin samalla toimitusjaksolla, niiden on osallistuttava siinä määrin, että voidaan ottaa huomioon yhteenliittämisen odotettavissa oleva käytettävyys ja järjestelmän niukkuustilanteen todennäköisyys mekanismeja soveltavan sähköjärjestelmän ja sellaisen sähköjärjestelmän välillä, jossa ulkopuolinen kapasiteetti sijaitsee, 11 kohdan a alakohdassa tarkoitettuna menetelmän mukaisesti.

6. Kapasiteetin tarjoajia on vaadittava suorittamaan epäkäytettävyysmaksuja, jos niiden kapasiteetti ei ole käytettävissä.

Jos kapasiteetin tarjoajat osallistuvat useampaan kuin yhteen kapasiteettimekanismiin samalla toimitusjaksolla, niitä on vaadittava suorittamaan useampia moninkertaisia epäkäytettävyysmaksuja, elleivät ne kykene täyttämään useampia moninkertaisia sitoumuksia.

7. Antaessaan suosituksen siirtoverkonhaltijoille 35 artiklan nojalla perustettujen alueellisten koordinoitikeskusten on vuosittain laskettava ulkopuolisen kapasiteetin osallistumiseen käytettävissä oleva tarjousalueen ulkopuolinen enimmäiskapasiteetti. Tässä laskelmassa on otettava huomioon yhteenliittämisen odotettavissa oleva käytettävyys ja järjestelmän niukkuustilanteen todennäköisyys mekanismeja soveltavan sähköjärjestelmän ja sellaisen sähköjärjestelmän välillä, jossa ulkopuolinen kapasiteetti sijaitsee. Laskelma on tehtävä kullekin tarjousalueen rajalle.

Siirtoverkonhaltijoiden on vuosittain vahvistettava ulkopuolisen kapasiteetin osallistumiseen käytettävissä oleva tarjousalueen ulkopuolinen enimmäiskapasiteetti alueellisen koordinoitikeskuksen suositukseen perustuen.

8. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 7 kohdassa tarkoitettu tarjousalueen ulkopuolinen kapasiteetti jaetaan osallistumiskelpoisille kapasiteetin tarjoajille avoimella, syrjimättömällä ja markkinapohjaisella tavalla.

9. Jos rajat ylittävä osallistuminen kahdessa naapurijäsenvaltiossa on mahdollista kapasiteettimekanismeissa, mahdolliset tulot, joita saadaan 8 kohdassa tarkoitettua jakamisesta, kuuluvat asianomaisille siirtoverkonhaltijoille ja ne on jaettava niiden kesken tämän artiklan 11 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna menetelmän mukaisesti tai kummankin asiaankuuluvan sääntelyviranomaisen hyväksymän yhteisen menetelmän mukaisesti. Jos naapurijäsenvaltio ei sovelle kapasiteettimekanismeja tai se soveltaa kapasiteettimekanismeja, joka ei ole avoin rajat ylittävälle osallistumiselle, kapasiteettimekanismeja soveltavan jäsenvaltion toimivaltaisen kansallisen viranomaisen on hyväksyttävä tulojen jakaminen sen jälkeen, kun se on pyytänyt lausunnon naapurijäsenvaltioiden sääntelyviranomaisilta. Siirtoverkonhaltijoiden on käytettävä tällaiset tulot 19 artiklan 2 kohdassa säädettyihin tarkoituksiin.

10. Siirtoverkonhaltijaa, jonka alueella ulkopuolinen kapasiteetti sijaitsee, koskevat seuraavat vaatimukset:

a) sen on vahvistettava, pystyykö kiinnostunut kapasiteetin tarjoaja tarjoamaan sen kapasiteettimekanismin vaatiman teknisen suorituskyvyn, johon kapasiteetin tarjoaja aikoo osallistua, ja merkittävä kapasiteetin tarjoaja osallistumiskelpoisena kapasiteetin tarjoajana tätä tarkoitusta varten perustettuun rekisteriin;

b) sen on suoritettava käytettävyystarkistuksia;

c) sen on ilmoitettava siirtoverkonhaltijalle jäsenvaltiossa, joka soveltaa kapasiteettimekanismeja, tiedot, jotka se saa haltuunsa tämän alakohdan a ja b alakohdan sekä toisen alakohdan nojalla;

Asiaankuuluvan kapasiteetin tarjoajan on viipymättä ilmoitettava siirtoverkonhaltijalle osallistumisestaan ulkopuoliseen kapasiteettimekanismiin.

11. Sähkö-ENTSO esittää viimeistään 5 päivänä heinäkuuta 2020 ACERille seuraavat:

a) menetelmä 7 kohdassa tarkoitettuna rajat ylittävään osallistumiseen käytettävissä olevan tarjousalueen ulkopuolisen enimmäiskapasiteetin laskentaa varten;

- b) menetelmä 9 kohdassa tarkoitettua tulojen jakamista varten;
- c) yhteiset säännöt 10 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen käytettävyyštarkistusten suorittamiseksi;
- d) yhteiset säännöt sen määrittämiseksi, milloin epäkäytettävyyssmaksu on maksettava;
- e) 10 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen rekisterin käyttöehdot;
- f) yhteiset säännöt kapasiteettimekanismin osallistumiskelpoisen kapasiteetin määrittämiseksi 10 kohdan a alakohdan mukaisesti.

Ehdotuksesta on järjestettävä ennakolta kuuleminen, ja ACER hyväksyy sen 27 artiklan mukaisesti.

12. Asianomaisten sääntelyviranomaisten on tarkistettava, onko kapasiteetti laskettu 11 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen menetelmien mukaisesti.

13. Sääntelyviranomaisten on varmistettava, että rajat ylittävä osallistuminen kapasiteettimekanismeihin järjestetään tehokkaalla ja syrjimättömällä tavalla. Niiden on erityisesti toteutettava riittävät hallinnolliset järjestelyt yli rajojen tapahtuvaa epäkäytettävyyssmaksujen pakkotäytäntöönpanoa varten.

14. Edellä olevan 8 kohdan mukaisesti jaettua kapasiteettia on voitava siirtää osallistumiskelpoisten kapasiteetin tarjoajien välillä. Osallistumiskelpoisten kapasiteetin tarjoajien on ilmoitettava rekisteriin kaikki tällaiset siirrot 10 kohdan a alakohdan mukaisesti.

15. Sähkö-ENTSON on viimeistään 5 päivänä heinäkuuta 2021 perustettava 10 kohdan a alakohdassa tarkoitettu rekisteri ja huolehdittava sen toiminnasta. Rekisterin on oltava avoin kaikille osallistumiskelpoisille kapasiteetin tarjoajille, mekanismeja soveltaville sähköjärjestelmille ja niiden siirtoverkonhaltijoille.

27 artikla

Hyväksymismenettely

1. Kun viitataan tähän artiklaan, Sähkö-ENTSON esittämien ehdotusten hyväksymiseen sovelletaan 2, 3 ja 4 kohdassa säädettyä menettelyä.
2. Sähkö-ENTSON on ennen ehdotuksen esittämistä kuultava kaikkia asiaankuuluvia sidosryhmiä, myös sääntelyviranomaisia ja muita kansallisia viranomaisia. Sen on otettava tämän kuulemisprosessin tulokset asianmukaisesti huomioon ehdotuksessaan.
3. Kolmen kuukauden kuluessa 1 kohdassa tarkoitettujen ehdotusten vastaanottamisesta ACER joko hyväksyy sen tai muuttaa sitä. Jos ACER muuttaa ehdotusta, se kuulee Sähkö-ENTSOa ennen muutettujen ehdotusten hyväksymistä. ACER julkaisee hyväksytyjen ehdotusten verkkosivustollaan viimeistään kolmen kuukauden kuluttua ehdotettujen asiakirjojen vastaanottamisesta.
4. ACER voi milloin tahansa pyytää muutoksia hyväksytyyn ehdotukseen. Sähkö-ENTSON on kuuden kuukauden kuluessa tällaisen pyynnön vastaanottamispäivästä esitettävä ACERille luonnos ehdotetuiksi muutoksiksi. ACER muuttaa muutoksia tai hyväksyy ne kolmen kuukauden kuluessa luonnoksen vastaanottamisesta ja julkaisee nämä muutokset verkkosivustollaan.

V LUKU

SIIRTOVERKON KÄYTTÖ

28 artikla

Sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto

1. Siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä unionin tasolla yhteistyötä Sähkö-ENTSON puitteissa, jotta voidaan edistää sähkön sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa ja alueiden välistä kauppaa sekä turvata Euroopan sähkönsiirtoverkon optimaalinen hallinta, koordinoitu käyttö ja vakaa tekninen kehitys.

2. Sähkö-ENTSO on unionin oikeuden mukaisia tehtäviään suorittaessaan toimittava hyvin toimivien ja yhdenmukaisesti sähköä sisämarkkinoiden perustamiseksi ja edistettävä vuodet 2020–2030 kattavissa ilmasto- ja energiapolitiikan puitteissa asetettujen tavoitteiden tehokasta ja kestävästi saavuttamista, erityisesti edistämällä uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähköä tehokasta integrointia ja energiatehokkuuden parantamista ja ylläpitämällä samalla verkon käyttövarmuutta. Sähkö-ENTSOlla on oltava tehtäviensä hoitamiseksi riittävät henkilöstövoimavarat ja rahoituskelliset voimavarat.

29 artikla

Sähkö-ENTSO

1. Sähköä siirtoverkonhaltijoiden on toimitettava komissiolle ja ACERille luonnos muutoksista, jotka koskevat Sähkö-ENTSO:n perussääntöä, jäsenluetteloa tai työjärjestystä.
2. Kuultuaan virallisesti organisaatioita, jotka edustavat kaikkia sidosryhmiä, erityisesti verkon käyttäjiä, asiakkaat mukaan lukien, ACER antaa komissiolle lausunnon luonnoksesta muutoksiksi, jotka koskevat perussääntöä, jäsenluetteloa tai työjärjestystä, kahden kuukauden kuluessa perussääntöä, jäsenluetteloa tai työjärjestystä koskevan muutosluonnoksen luonnoksen vastaanottamisesta.
3. Komissio antaa lausunnon luonnoksesta muutoksiksi, jotka koskevat perussääntöä, jäsenluetteloa tai työjärjestystä, ottaen huomioon 2 kohdassa tarkoitettun ACERin lausunnon ja kolmen kuukauden kuluessa ACERin lausunnon vastaanottamisesta.
4. Siirtoverkonhaltijoiden on kolmen kuukauden kuluessa komission puoltavan lausunnon vastaanottamisesta vahvistettava ja julkaistava muutettu perussääntö tai työjärjestys.
5. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen on toimitettava komissiolle ja ACERille, jos niitä muutetaan, tai jommankumman perustellusta pyynnöstä. Komissio ja ACER antavat lausunnon 2, 3 ja 4 kohdan mukaisesti.

30 artikla

Sähkö-ENTSO:n tehtävät

1. Sähkö-ENTSO on
 - a) kehitettävä verkkosääntöjä 59 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyillä aloilla 28 artiklassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi;
 - b) hyväksyttävä ja julkaistava joka toinen vuosi ei-sitova unionin laajuinen kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma, jäljempänä 'unionin laajuinen verkon kehittämissuunnitelma';
 - c) laadittava ja hyväksyttävä eurooppalaiseen resurssien riittävyysarviointiin liittyviä ehdotuksia 23 artiklan mukaisesti sekä ehdotuksia rajat ylittävää osallistumista kapasiteettimekanismeihin koskeviksi teknisiksi eritelmiksi 26 artiklan 11 kohdan mukaisesti;
 - d) hyväksyttävä suosituksia unionin ja kolmansien maiden siirtoverkonhaltijoiden välisen teknisen yhteistyön koordinoimista varten;
 - e) hyväksyttävä alueellisten koordinoitikeskusten välisen yhteistyön ja koordinoimista varten;
 - f) hyväksyttävä ehdotus "käyttöalueen" määrittelemiseksi 36 artiklan mukaisesti;
 - g) tehtävä yhteistyötä jakeluverkonhaltijoiden ja EU DSO -elimen kanssa;
 - h) edistettävä siirtoverkkojen digitalisointia, mukaan lukien älykkäiden verkkojen, tehokkaan reaaliaikaisen käytönvalvonnan ja älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönotto;
 - i) otettava käyttöön yhteiset verkon käyttövälineet, joilla varmistetaan verkon käytön koordinoimista tavonomaaisissa olosuhteissa ja hätätilanteissa, mukaan lukien yhteinen häiriöiden luokitteluasteikko, ja tutkimussuunnitelmat, mukaan lukien näiden suunnitelmien toteuttaminen tehokkaan tutkimusohjelman avulla. Näissä välineissä on täsmennettävä muun muassa seuraavat:
 - i) tiedot, mukaan lukien asianmukaiset vuorokautiset, päivänsisäiset ja reaaliaikaiset tiedot, joista on hyötyä käytön koordinoimista parantamiseksi, sekä tällaisten tietojen optimaalinen keruu- ja vaihtoväli;

- ii) teknologinen alusta reaaliaikaista tiedonvaihtoa varten ja tarvittaessa teknologiset alustat muiden i alakohdassa tarkoitettujen tietojen keruuta, käsittelyä ja siirtoa varten sekä sellaisten menettelyjen käyttöönottoa varten, joilla voidaan tehostaa käytön koordinoitua siirtoverkonhaltijoiden välillä tällaisen koordinoinnin ulottamiseksi unionin laajuiseksi;
 - iii) se, miten siirtoverkonhaltijat asettavat käyttöä koskevat tiedot muiden siirtoverkonhaltijoiden ja sellaisten tahojen saataville, jotka ovat saaneet toimeksiannon tukea siirtoverkonhaltijoita käytön koordinoinnissa, sekä ACERin saataville; ja
 - iv) se, että siirtoverkonhaltijat nimeävät yhteispisteen, joka vastaa muiden siirtoverkonhaltijoiden tai sellaisten muiden tahojen, jotka ovat saaneet iii alakohdassa tarkoitettua toimeksiannon, tai ACERin tällaisia tietoja koskeviin kyselyihin;
- j) hyväksyttävä vuotuinen työohjelma;
 - k) edistettävä yhteentoimivuusvaatimusten sekä syrjimättömien ja avointen menettelyjen käyttöönottoa tietojen saamiseksi direktiivin (EU) 2019/944 24 artiklassa säädettyllä tavalla;
 - l) hyväksyttävä vuosikertomus;
 - m) toteutettava ja hyväksyttävä kausittaiset riittävyysarvioinnit asetuksen (EU) 2019/941 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti;
 - n) edistettävä kyberturvallisuutta ja tietosuojaa yhteistyössä asiaankuuluvien viranomaisten ja sääntelyjen yhteisöjen kanssa;
 - o) otettava huomioon kulutusjoukon kehitys sen tehtävien hoitamisessa.
2. Sähkö-ENTSON on raportoitava ACERille alueellisten koordinoitikeskusten perustamisessa ja suorituskyvyssä havaituista puutteista.
 3. Sähkö-ENTSON on julkaistava yleiskokouksensa, hallituneuvostonsa kokousten ja komiteoidensa kokousten pöytäkirjat ja tiedotettava yleisölle säännöllisesti päätöksenteostaan ja toiminnastaan.
 4. Edellä 1 kohdan j alakohdassa tarkoitettua vuotuisessa työohjelmassa on oltava luettelo ja kuvaus laadittavista verkkosäännöistä, verkon käytön koordinoitua koskeva suunnitelma ja kyseisenä vuonna toteutettavat tutkimus- ja kehittämistoimet sekä alustava aikataulu.
 5. Sähkö-ENTSON on annettava ACERin käyttöön tiedot, joita ACER tarvitsee 32 artiklan 1 kohdan mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi. Jotta Sähkö-ENTSO voi täyttää tämän vaatimuksen, siirtoverkonhaltijoiden on annettava Sähkö-ENTSON käyttöön tarvittavat tiedot.
 6. Sähkö-ENTSON on esitettävä komissiolle sen pyynnöstä näkemyksensä 61 artiklassa säädettyjen suuntaviivojen hyväksymisestä.

31 artikla

Kuulemiset

1. Sähkö-ENTSON on laatiessaan ehdotuksia 30 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tehtäviensä mukaisesti toteutettava laaja kuulemisprosessi. Kuulemisprosessin on oltava rakenteeltaan sellainen, että sidosryhmien huomautukset voidaan ottaa huomioon ennen ehdotuksen lopullista hyväksymistä, ja sen on oltava avoin ja läpinäkyvä ja siihen osallistuvat kaikki asiaankuuluvat sidosryhmät ja erityisesti tällaisia sidosryhmiä edustavat organisaatiot 29 artiklassa tarkoitettujen menettelytapasääntöjen mukaisesti. Kuultavia tahoja ovat myös sääntelyviranomaiset ja muut kansalliset viranomaiset, toimitus- ja tuotantoyritykset, verkon käyttäjät, asiakkaat mukaan lukien, jakeluverkonhaltijat, mukaan lukien asiaankuuluvat toimialajärjestöt, tekniset elimet ja sidosryhmien foorumit. Kuulemisessa on pyrittävä määrittämään päätöksentekoprosessin kaikkien asiaankuuluvien osapuolten näkemykset ja ehdotukset.
2. Kaikki 1 kohdassa tarkoitettuihin kuulemisiin liittyvät asiakirjat ja kokouspöytäkirjat on julkistettava.

3. Sähkö-ENTSON on ennen 30 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ehdotusten hyväksymistä ilmoitettava, miten kuulemisen aikana vastaanotetut huomautukset on otettu huomioon. Sen on perusteltava tapaukset, joissa huomautuksia ei ole otettu huomioon.

32 artikla

ACERin toteuttama seuranta

1. ACER seuraa Sähkö-ENTSON 30 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen tehtävien suorittamista ja raportoi havainnoistaan komissiolle.

ACER seuraa, miten Sähkö-ENTSO panee täytäntöön 59 artiklan nojalla laadittuja verkkosääntöjä. Jos Sähkö-ENTSO ei ole pannut täytäntöön jotakin verkkosääntöä, ACER pyytää Sähkö-ENTSOa toimittamaan asianmukaisesti perustellun selvityksen siitä, miksi se ei ole näin tehnyt. ACER ilmoittaa komissiolle tästä selvityksestä ja antaa siitä lausuntonsa.

ACER seuraa ja analysoi komission 58 artiklan 1 kohdan mukaisesti hyväksymien verkkosääntöjen ja suuntaviivojen täytäntöönpanoa ja niiden vaikutusta sovellettavien sääntöjen yhdenmukaistamiseen, jolla pyritään helpottamaan markkinoiden yhdentymistä, sekä syrjimättömyyteen, toimivaan kilpailuun ja markkinoiden tehokkaaseen toimintaan, ja raportoi asiasta komissiolle.

2. Sähkö-ENTSON on toimitettava unionin laajuisen verkon kehittämissuunnitelman luonnos, vuotuisen työohjelman luonnos, mukaan lukien tiedot kuulemisprosessista, sekä 30 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen muut asiakirjat ACERille lausunnon antamista varten.

Jos ACER katsoo, että Sähkö-ENTSON toimittama vuotuisen työohjelman luonnos tai unionin laajuisen verkon kehittämissuunnitelman luonnos ei edistä syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua ja markkinoiden tehokasta toimintaa tai kolmansien osapuolten pääsyyllä avoimen rajat ylittävän yhteenliittämisen riittävää tasoa, ACER antaa kahden kuukauden kuluessa luonnosten toimittamisesta asianmukaisesti perustellun lausunnon sekä suosituksia Sähkö-ENTSOLLE ja komissiolle.

33 artikla

Kustannukset

Tämän asetuksen 28–32 ja 58–61 artiklassa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 347/2013⁽²²⁾ 11 artiklassa tarkoitettuihin Sähkö-ENTSON toimintoihin liittyvistä kustannuksista vastaavat siirtoverkonhaltijat, ja kustannukset otetaan huomioon tariffeja laskettaessa. Sääntelyviranomaiset hyväksyvät kustannukset ainoastaan, jos ne ovat kohtuullisia ja oikeasuhteisia.

34 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden alueellinen yhteistyö

1. Siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä Sähkö-ENTSON puitteissa alueellista yhteistyötä, jolla edistetään 30 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua toimintaa. Niiden on erityisesti julkaistava joka toinen vuosi alueellinen investointisuunnitelma, ja ne voivat sen perusteella tehdä investointipäätöksiä. Sähkö-ENTSON on edistettävä siirtoverkonhaltijoiden välistä yhteistyötä alueellisella tasolla sekä varmistettava yhteentoimivuus, tiedottaminen ja alueellisen suorituskyvyn seuranta niillä aloilla, joita ei ole vielä yhdenmukaistettu unionin tasolla.

2. Siirtoverkonhaltijoiden on edistettävä operatiivisia järjestelyjä, joilla voidaan varmistaa verkon optimaalinen hallinta, ja edistettävä energiapörssien kehittämistä, rajat ylittävän kapasiteetin koordinoitua jakamista syrjimättömillä markkinapohjaisilla ratkaisuilla kiinnittäen asianmukaisesti huomiota implisiittisten huutokauppojen erityisiin etuihin lyhytaikaisen kapasiteetin jakamisen osalta sekä tasehallinta- ja tehoreservimekanismien integrointia.

⁽²²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 347/2013, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2013, Euroopan laajuisen energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja päätöksen N:o 1364/2006/EY kumoamisesta sekä asetusten (EY) N:o 713/2009, (EY) N:o 714/2009 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta (EUVL L 115, 25.4.2013, s. 39).

3. Komissio voi 1 ja 2 kohdassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi vahvistaa kunkin alueellisen yhteistyörakenteen kattaman maantieteellisen alueen ottaen huomioon olemassa olevat alueelliset yhteistyörakenteet. Kukin jäsenvaltio voi edistää yhteistyötä useammalla kuin yhdellä maantieteellisellä alueella.

Siirretään komissiolle valta antaa 68 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään tätä asetusta vahvistamalla kunkin alueellisen yhteistyörakenteen kattama maantieteellinen alue. Tätä tarkoitusta varten komissio kuulee sääntelyviranomaisia, ACERiä ja Sähkö-ENTSOa.

Tässä kohdassa tarkoitetut päätökset eivät rajoita 36 artiklan soveltamista.

35 artikla

Alueellisten koordinoitikeskusten perustaminen ja tarkoitus

1. Kyseisen käyttöalueen kaikkien siirtoverkonhaltijoiden on viimeistään 5 päivänä heinäkuuta 2020 toimitettava asianomaisille sääntelyviranomaisille ehdotus alueellisten koordinoitikeskusten perustamisesta tässä luvussa vahvistettujen kriteerien mukaisesti.

Käyttöalueen sääntelyviranomaisten on arvioitava ja hyväksyttävä ehdotus.

Ehdotukseen on sisällyttävä vähintään seuraavat osatekijät:

- a) alueellisten koordinoitikeskusten tuleva kotijäsenvaltio ja osallistuvat siirtoverkonhaltijat;
- b) tarvittavat organisatoriset, rahoitukselliset ja operatiiviset järjestelyt yhteenliitetyn siirtoverkon tehokkaan, varman ja luotettavan käytön varmistamiseksi;
- c) alueellisten koordinoitikeskusten toiminnan aloittamista koskeva täytäntöönpanosuunnitelma;
- d) alueellisten koordinoitikeskusten perussääntö ja työjärjestys;
- e) kuvaus 38 artiklan mukaisista yhteistyöprosesseista;
- f) kuvaus 47 artiklan mukaisista alueellisten koordinoitikeskusten vastuuta koskevista järjestelyistä;
- g) jos kaksi alueellista koordinoitikeskusta toimii vuorotteluperiaatteella 36 artiklan 2 kohdan mukaisesti, kuvaus järjestelyistä, joilla taataan näille alueellisille koordinoitikeskuksille selkeät vastuualueet ja menettelyt niiden tehtävien suorittamista varten.

2. Kun sääntelyviranomaiset ovat hyväksyneet 1 kohdan mukaisen ehdotuksen, alueelliset koordinoitikeskukset korvaavat asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen mukaisesti perustetut alueelliset käyttövarmuuskoordinaattorit ja aloittavat toimintansa viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2022.

3. Alueellisten koordinoitikeskusten organisaatiolla on oltava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1132 ⁽²³⁾ liitteessä II tarkoitettu oikeudellinen muoto.

4. Alueellisten koordinoitikeskusten on unionin oikeuden mukaisia tehtäviä toteuttaessaan toimittava riippumatta yksittäisistä kansallisista eduista ja siirtoverkonhaltijoiden eduista.

5. Alueelliset koordinoitikeskukset täydentävät siirtoverkonhaltijoiden roolia toteuttamalla niille 37 artiklan mukaisesti osoitetut tehtävät, joilla on alueellista merkitystä. Siirtoverkonhaltijoiden on vastattava sähkönsiirtojen hallinnasta ja varman, luotettavan ja tehokkaan sähköverkon varmistamisesta direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaisesti.

⁽²³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1132, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2017, tietyistä yhtiöoikeuden osa-alueista (EUVL L 169, 30.6.2017, s. 46).

36 artikla

Alueellisten koordinoitikeskusten maantieteellinen laajuus

1. Sähkö-ENTSO:n on viimeistään 5 päivänä tammikuuta 2020 esitettävä ACERille ehdotus, jossa täsmennetään, mitkä siirtoverkonhaltijat, tarjousalueet, tarjousalueen rajat, kapasiteetin laskenta-alueet ja käyttökeskeytysten koordinoitalueet kukin käyttöalue kattaa. Ehdotuksessa on otettava huomioon sähköverkon topologia, mukaan lukien sähköjärjestelmän yhteenliittämisen ja keskinäisen riippuvuuden aste sähkönsiirtojen osalta sekä alueen koko, jonka on katettava vähintään yksi kapasiteetin laskenta-alue.
2. Käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden on osallistuttava kyseisellä alueella perustettuun alueelliseen koordinoitikeskukseen. Poikkeuksellisissa olosuhteissa, jos siirtoverkonhaltijan vastuualue kuuluu useampaan eri synkronialueeseen, siirtoverkonhaltija voi osallistua kahteen alueelliseen koordinoitikeskukseen. Käyttöalueiden viereisten tarjousalueiden rajojen osalta 1 kohdan mukaisessa ehdotuksessa on täsmennettävä, miten alueellisten koordinoitikeskusten välinen koordinointi kyseisillä rajoilla on tarkoitus toteuttaa. Manner-Euroopan synkronialueella, jolla kahden alueellisen koordinoitikeskuksen toiminta voi jollakin käyttöalueella olla päällekkäistä, kyseisen käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä päätös joko yhden alueellisen koordinoitikeskuksen nimeämisestä mainitulle alueelle tai siitä, että kaksi alueellista koordinoitikeskusta toteuttavat osan tai kaikki tehtävistä, joilla on alueellista merkitystä, koko käyttöalueella vuorotteluperiaatteella ja yksi nimetty koordinoitikeskus toteuttaa muut tehtävät.
3. ACER joko hyväksyy 1 kohdan mukaisen käyttöalueiden määrittelyä koskevan ehdotuksen tai ehdottaa siihen muutoksia kolmen kuukauden kuluessa ehdotuksen vastaanottamisesta. Jos ACER ehdottaa muutoksia, se kuulee Sähkö-ENTSOa ennen muutosten hyväksymistä. Hyväksytty ehdotus julkaistaan ACERin verkkosivustolla.
4. Asiaankuuluvat siirtoverkonhaltijat voivat esittää ACERille ehdotuksen 1 kohdan mukaisesti määritettyjen käyttöalueiden muuttamisesta. Tällöin sovelletaan 3 kohdassa säädettyä menettelyä.

37 artikla

Alueellisten koordinoitikeskusten tehtävät

1. Kunkin alueellisen koordinoitikeskuksen on suoritettava vähintään kaikki seuraavat tehtävät, joilla on alueellista merkitystä, koko sillä käyttöalueella, jolla se on perustettu:
 - a) koordinoitu kapasiteetin laskenta asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen nojalla kehitettyjen menetelmien mukaisesti;
 - b) koordinoitu käyttövarmuusanalyysi asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen nojalla kehitettyjen menetelmien mukaisesti;
 - c) yhteisten verkkomallien laatiminen asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen nojalla kehitettyjen menetelmien ja menettelyjen mukaisesti;
 - d) siirtoverkonhaltijoiden tekemän varautumissuunnitelmien ja käytönpalautussuunnitelmien yhdenmukaisuuden arvioinnin tukeminen asetuksen (EY) N:o 714/2009 6 artiklan 11 kohdan perusteella hyväksytyssä sähköverkon hätätilaa ja käytönpalautusta koskevassa verkkosäännössä säädetyn menettelyn mukaisesti;
 - e) alueelliset seuraavan viikon ja vähintään vuorokautiset verkon riittävyysennusteet ja riskejä vähentävien toimien valmistelu asetuksen (EU) 2019/941 8 artiklassa esitetyn menetelmän ja asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyissä verkon käyttöä koskevissa suuntaviivoissa esitettyjen menettelyjen mukaisesti;
 - f) alueellinen käyttökeskeytysten suunnittelun koordinointi asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyissä verkon käyttöä koskevissa suuntaviivoissa esitettyjen menettelyjen ja menetelmien mukaisesti;
 - g) alueellisten koordinoitikeskusten palveluksessa olevan henkilöstön koulutus ja sertifiointi;
 - h) alueellisen käytönpalautuksen koordinoinnin ja optimoinnin tukeminen siirtoverkonhaltijoiden pyynnöstä;

- i) käytön jälkeinen ja häiriöiden jälkeinen analysointi ja raportointi;
- j) reservikapasiteetin alueellinen mitoitus;
- k) tasehallintakapasiteetin alueellisen hankinnan helpottaminen;
- l) siirtoverkonhaltijoiden tukeminen niiden pyynnöstä siirtoverkonhaltijoiden välisten suoritusten optimoinnissa;
- m) alueellisten sähkökriisiskenaarioiden määrittämiseen liittyvät tehtävät, jos ja siltä osin kuin ne on siirretty alueellisille koordinoitikeskuksille asetuksen (EU) 2019/941 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti;
- n) kausittaisiin riittävyysnäkyymiin liittyvät tehtävät, jos ja siltä osin kuin ne on siirretty alueellisille koordinoitikeskuksille asetuksen (EU) 2019/941 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti;
- o) sellaisen tarjousalueen ulkopuolisen enimmäiskapasiteetin arvon laskenta, joka on käytettävissä ulkopuolisen kapasiteetin osallistumiseen kapasiteettimekanismeihin, 26 artiklan 7 kohdan mukaisen suosituksen antamiseksi;
- p) tehtävät, jotka liittyvät siirtoverkonhaltijoiden tukemiseen niiden määrittäessä uutta siirtokapasiteettia, olemassa olevan siirtokapasiteetin parantamista tai niiden vaihtoehtoja koskevia tarpeita, jotka on toimitettava asetuksen (EU) N:o 347/2013 nojalla perustetuille alueellisille ryhmille ja sisällytettävä direktiivin (EU) 2019/944 51 artiklassa tarkoitettuun kymmenvuotiseen verkon kehittämissuunnitelmaan.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuista tehtävistä säädetään yksityiskohtaisemmin liitteessä I.

2. Direktiivin (EU) 2019/944 68 artiklalla perustettu komitea antaa komission tai jäsenvaltion ehdotuksesta lausunnon uusien neuvontatehtävien antamisesta alueellisille koordinoitikeskuksille. Jos tämä komitea antaa puoltavan lausunnon uusien neuvontatehtävien antamisesta, alueellisten koordinoitikeskusten on suoritettava kyseiset tehtävät Sähkö-ENTSON laatiman ja ACERin 27 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen hyväksymän ehdotuksen perusteella.

3. Siirtoverkonhaltijoiden on annettava alueellisille koordinoitikeskuksilleen niiden tehtävien hoitamiseksi tarvittavat tiedot.

4. Alueellisten koordinoitikeskusten on annettava käyttöalueen siirtoverkonhaltijoille kaikki tiedot, joita tarvitaan alueellisten koordinoitikeskusten antamien koordinoitujen toimien ja suositusten täytäntöönpanemiseksi.

5. Sähkö-ENTSON on 27 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen laadittava ehdotus tässä artiklassa säädettyistä tehtävistä, joita verkkosäännöt tai suuntaviivat eivät vielä kata. Alueellisten koordinoitikeskusten on suoritettava kyseiset tehtävät ehdotuksen perusteella sen jälkeen, kun ACER on hyväksynyt kyseisen ehdotuksen.

38 artikla

Yhteistyö alueellisissa koordinoitikeskuksissa ja niiden välillä

Päivittäistä koordinoitua alueellisissa koordinoitikeskuksissa ja niiden välillä on hallinnoitava alueen siirtoverkonhaltijoiden keskinäisillä yhteistyöprosesseilla, jotka kattavat tarvittaessa järjestelyt alueellisten koordinoitikeskusten välistä koordinoitua varten. Yhteistyöprosessin on perustuttava seuraaviin osatekijöihin:

- a) työjärjestelyt 37 artiklassa tarkoitettujen tehtävien kannalta merkityksellisten suunnitteluun liittyvien ja operatiivisten näkökohtien käsittelyä varten;
- b) 40 artiklan mukainen menettely, jonka mukaisesti voidaan jakaa analyyseja käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden ja asiaankuuluvien sidosryhmien ja muiden alueellisten koordinoitikeskusten kanssa ja kuulla näitä alueellisten koordinoitikeskusten ehdotuksista tehokkaalla ja osallistavalla tavalla operatiivisten tehtävien toteuttamisen yhteydessä;
- c) 42 artiklan mukainen menettely koordinoitujen toimien ja suositusten hyväksymistä varten.

*39 artikla***Työjärjestelyt**

1. Alueellisten koordinoitikeskusten on kehitettävä tehokkaita, osallistavia, avoimia ja yhteisymmärrystä edistäviä työjärjestelyjä suoritettavien tehtävien suunnitteluun liittyvien ja operatiivisten näkökohtien käsittelyä varten ottaen erityisesti huomioon näiden tehtävien liitteessä I täsmennetyt erityispiirteet ja vaatimukset. Alueellisten koordinoitikeskusten on myös kehitettävä prosessi näiden työjärjestelyjen mahdollista tarkistamista varten.
2. Alueellisten koordinoitikeskusten on varmistettava, että 1 kohdassa tarkoitettuihin työjärjestelyihin sisältyy sääntöjä, jotka koskevat ilmoittamista asianosaisille.

*40 artikla***Kuulemismenettely**

1. Alueellisten koordinoitikeskusten on kehitettävä menettely, jonka mukaisesti ne järjestävät käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden, muiden alueellisten koordinoitikeskusten ja asiaankuuluvien sidosryhmien asianmukaisen ja säännöllisen kuulemisen päivittäisten operatiivisten tehtäviensä toteuttamisen yhteydessä. Jotta voidaan varmistaa sääntelykysymysten käsittely, sääntelyviranomaiset on tarvittaessa otettava mukaan menettelyyn.
2. Alueellisten koordinoitikeskusten on kuultava käyttöalueen jäsenvaltioita ja, jos alueellinen foorumi on olemassa, alueellisia foorumejaan muissa kuin alueellisten koordinoitikeskusten päivittäiseen toimintaan ja niiden tehtävien suorittamiseen liittyvissä asioissa, joilla on poliittista merkitystä. Alueellisten koordinoitikeskusten on otettava asianmukaisesti huomioon jäsenvaltioiden ja soveltuvin osin alueellisten foorumiensa antamat suositukset.

*41 artikla***Avoimuus**

1. Alueellisten koordinoitikeskusten on kehitettävä prosessi sidosryhmien osallistamiseksi ja järjestettävä sidosryhmien kanssa säännöllisiä tapaamisia, joissa keskustellaan yhteenliitetyn verkon tehokkaaseen, varmaan ja luotettavaan käyttöön liittyvistä asioista sekä määritetään puutteita ja ehdotetaan parannuksia.
2. Sähkö-ENTSON ja alueellisten koordinoitikeskusten on toimittava täysin avoimesti suhteessa sidosryhmiin ja yleisöön. Niiden on julkaistava kaikki merkityksellinen asiakirja-aineisto verkkosivustollaan.

*42 artikla***Koordinoituja toimia ja suosituksia koskevien päätösten tekeminen ja niiden tarkistaminen**

1. Käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden on kehitettävä menettely alueellisten koordinoitikeskusten 2, 3 ja 4 kohdassa säädettyjen kriteerien mukaisesti esittämien koordinoitujen toimien ja suositusten hyväksymistä ja tarkistamista varten.
2. Alueellisten koordinoitikeskusten on esitettävä siirtoverkonhaltijoille osoitettuja koordinoituja toimia 37 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen tehtävien osalta. Siirtoverkonhaltijoiden on pantava täytäntöön koordinoitujen toimet, paitsi jos koordinoitujen toimien täytäntöönpano johtaisi kunkin siirtoverkonhaltijan asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen mukaisesti määrittelmiä käyttövarmuusrajojen rikkomiseen.

Jos siirtoverkonhaltija päättää olla panematta täytäntöön koordinoitua toimea tässä kohdassa esitetystä syistä, sen on avoimesti ja ilman aiheutonta viivytystä ilmoitettava yksityiskohtaiset syyt alueelliselle koordinoitikeskukselle ja käyttöalueen siirtoverkonhaltijoille. Tällaisissa tapauksissa alueellisen koordinoitikeskuksen on arvioitava päätöksen johdosta käyttöalueen muille siirtoverkonhaltijoille kohdistuva vaikutus ja se voi ehdottaa muita koordinoituja toimia 1 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen.

3. Alueellisten koordinoitikeskusten on esitettävä siirtoverkonhaltijoille osoitettuja suosituksia 37 artiklan 1 kohdan c–p alakohdassa luetelluista tai 37 artiklan 2 kohdan mukaisesti annetuista tehtävistä.

Jos siirtoverkonhaltija päättää poiketa 1 kohdassa tarkoitettusta suosituksesta, sen on esitettävä päätöksensä perustelut alueellisille koordinoitikeskuksille ja käyttöalueen muille siirtoverkonhaltijoille ilman aiheetonta viivytystä.

4. Koordinoitun toimen tai suosituksen tarkistaminen käynnistetään käyttöalueen yhden tai useamman siirtoverkonhaltijan pyynnöstä. Koordinoitun toimen tai suosituksen tarkistamisen jälkeen alueellisten koordinoitikeskusten on vahvistettava toimenpide tai muutettava sitä.

5. Jos koordinoitua toimea tarkistetaan tämän artiklan 4 kohdan mukaisesti, tarkistamispyyntö ei keskeytä koordinoitun toimen täytäntöönpanoa, lukuun ottamatta tapauksia, joissa koordinoitun toimen täytäntöönpano johtaisi kunkin yksittäisen siirtoverkonhaltijan asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen mukaisesti määrittelemien käyttövarmuusrajojen rikkomiseen.

6. Käyttöalueen jäsenvaltiot voivat jäsenvaltion tai komission ehdotuksesta ja direktiivin (EU) 2019/944 68 artiklassa perustettua komiteaa kuultuaan yhdessä päättää antaa koordinoitujen toimien esittämistä koskevan toimivallan alueelliselle koordinoitikeskukselle yhdessä tai useammassa tämän asetuksen 37 artiklan 1 kohdan c–p alakohdassa säädetyistä tehtävistä.

43 artikla

Alueellisten koordinoitikeskusten hallintoneuvosto

1. Alueellisten koordinoitikeskusten on perustettava hallintoneuvosto niiden hallinnointiin liittyvien toimenpiteiden hyväksymistä ja niiden suorituskyvyn seurantaan varten.

2. Hallintoneuvosto koostuu kaikkia kyseisiin alueellisiin koordinoitikeskuksiin osallistuvia siirtoverkonhaltijoita edustavista jäsenistä.

3. Hallintoneuvosto on vastuussa seuraavista:

- a) alueellisten koordinoitikeskusten perussäännön ja työjärjestyksen laatiminen ja hyväksyminen;
- b) organisaatorakenteesta päättäminen ja sen täytäntöönpano;
- c) vuotuisen talousarvion laatiminen ja hyväksyminen;
- d) 38 artiklan mukaisten yhteistyöprosessien kehittäminen ja hyväksyminen.

4. Hallintoneuvoston toimivaltaan eivät kuulu alueellisten koordinoitikeskusten päivittäiseen toimintaan ja niiden tehtävien suorittamiseen liittyvät asiat.

44 artikla

Organisaatorakenne

1. Käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden on perustettava alueellisten koordinoitikeskusten organisaatorakenne, jolla tuetaan niiden tehtävien turvaamista.

Organisaatorakenteessa on täsmennettävä

- a) henkilöstön valtuudet, tehtävät ja vastuut;
- b) organisaation eri osien ja prosessien keskinäinen hierarkia ja niiden väliset raportointisuhteet.

2. Alueelliset koordinoitikeskukset voivat perustaa aluetoimistoja käsittelemään osa-alueen erityispiirteitä tai perustaa alueellisia varakoordinoitikeskuksia niiden tehtävien toteuttamiseksi tehokkaasti ja luotettavasti, jos tämän osoitetaan olevan ehdottomasti tarpeen.

45 artikla

Laitteet ja henkilöstö

Alueellisilla koordinoitikeskuksilla on oltava käytössään kaikki henkilöstövoimavarat sekä tekniset, fyysiset ja rahoituskelliset voimavarat, joita ne tarvitsevat tämän asetuksen mukaisten velvoitteidensa täyttämiseksi ja tehtäviensä toteuttamiseksi riippumattomasti ja puolueettomasti.

46 artikla

Seuranta ja raportointi

1. Alueellisten koordinoitikeskusten on vahvistettava prosessi vähintään seuraavien jatkuvaa seurantaan varten:
 - a) niiden operatiivinen suorituskyky;
 - b) esitetyt koordinoitimet ja suositukset, se, missä määrin siirtoverkonhaltijat ovat panneet täytäntöön koordinoitimet ja suositukset, sekä saavutetut tulokset;
 - c) tehokkuus ja tuloksellisuus kussakin niiden vastuulla olevassa tehtävässä ja soveltuvin osin näiden tehtävien vuorottelussa.
2. Alueellisten koordinoitikeskusten on kirjattava kustannuksensa avoimella tavalla ja ilmoitettava ne ACERille ja käyttöalueen sääntelyviranomaisille.
3. Alueellisten koordinoitikeskusten on toimitettava vuosikertomus 1 kohdassa säädetyn seurannan tuloksista ja tietoja suorituskyvystään Sähkö-ENTSOlle, ACERille, käyttöalueen sääntelyviranomaisille ja sähköalan koordinoitiryhmälle.
4. Alueellisten koordinoitikeskusten on raportoitava 1 kohdan mukaisessa seurantaprosessissa havaituista puutteista Sähkö-ENTSOlle, käyttöalueen sääntelyviranomaisille, ACERille sekä muille kriisitilanteiden ehkäisemistä ja hallinnasta vastaaville jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. Käyttöalueen asiaankuuluvat sääntelyviranomaiset voivat tämän raportin perusteella ehdottaa alueellisille koordinoitikeskuksille toimenpiteitä puutteiden korjaamiseksi.
5. Alueellisten koordinoitikeskusten on julkistettava 3 ja 4 kohdassa tarkoitetut raportit, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tarvetta suojata kaupallisesti arkaluonteisten tietojen turvallisuutta ja luottamuksellisuutta.

47 artikla

Vastuu

Käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden on sisällytettävä 35 artiklan mukaisiin alueellisten koordinoitikeskusten perustamista koskeviin ehdotuksiin tarvittavat toimet alueellisten koordinoitikeskusten tehtävien hoitamiseen liittyvien vastuiden kattamiseksi. Menetelmässä, jolla vakuutusturva toteutetaan, on otettava huomioon alueellisten koordinoitikeskusten oikeudellinen asema ja niiden käytettävissä olevat kaupalliset vakuutusjärjestelyt.

48 artikla

Kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma

1. Edellä 30 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun unionin laajuiseen verkon kehittämissuunnitelmaan on sisällytettävä integroidun verkon mallintaminen, skenaarioiden kehittäminen sekä verkon häiriönkestävyyden arviointi.

Unionin laajuiseen verkon kehittämissuunnitelmaan on erityisesti täytettävä seuraavat vaatimukset:

- a) sen on perustuttava kansallisiin investointisuunnitelmiin, ja siinä on otettava huomioon tämän asetuksen 34 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut alueelliset investointisuunnitelmat ja tarvittaessa verkkosuunnittelun unioniin liittyvät näkökohdat asetuksen (EU) N:o 347/2013 mukaisesti; siitä on tehtävä kustannus-hyötyanalyysi kyseisen asetuksen 11 artiklassa säädettyä menetelmää käyttäen;

b) sen on rajat ylittävien yhteenliittäntöjen osalta perustuttava myös verkon eri käyttäjien kohtuullisiin tarpeisiin, ja siihen on sisällytettävä direktiivin (EU) 2019/944 44 ja 51 artiklassa tarkoitettujen investojien pitkäaikaisia sitoumuksia; ja

c) siinä on määritettävä investointivajeet erityisesti rajat ylittävän kapasiteetin osalta.

Ensimmäisen kohdan c alakohdan osalta unionin laajuiseen verkon kehittämissuunnitelmaan voidaan liittää katsaus esteistä, joita erilaisista lupamenettelyistä tai -käytännöistä aiheutuu verkon rajat ylittävän kapasiteetin lisäämiselle.

2. ACER antaa lausunnon, jossa arvioidaan kansallisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman johdonmukaisuutta unionin laajuiseen verkon kehittämissuunnitelman kanssa. Jos ACER havaitsee kansallisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman ja unionin laajuiseen verkon kehittämissuunnitelman välillä epäjohtonmukaisuuksia, se suosittelee tapauksen mukaan kansallisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman tai unionin laajuiseen verkon kehittämissuunnitelman muuttamista. Jos tällainen kansallinen verkon kehittämissuunnitelma on laadittu direktiivin (EU) 2019/944 51 artiklan mukaisesti, ACER suosittelee, että asiaankuuluva sääntelyviranomaisen muuttaa kansallista kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa kyseisen direktiivin 51 artiklan 7 kohdan mukaisesti, ja ilmoittaa asiasta komissiolle.

49 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden välinen korvausmekanismi

1. Siirtoverkonhaltijat saavat korvauksen kustannuksista, joita niille aiheutuu niiden verkoissa toteutettavista rajat ylittävistä sähkönsiirroista.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun korvauksen maksavat niiden kansallisten siirtoverkkojen haltijat, joista rajat ylittävät sähkönsiirrot ovat peräisin ja joihin ne päätyvät.

3. Korvaukset suoritetaan säännöllisesti tietyltä menneeltä ajanjaksolta. Korvauksia on tarvittaessa tarkistettava jälkempäin, jotta ne vastaavat todellisia kustannuksia.

Ensimmäinen ajanjakso, jolta korvauksia on suoritettava, määritetään 61 artiklassa tarkoitetuissa suuntaviivoissa.

4. Komissio antaa 68 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään tätä asetusta vahvistamalla maksettavien korvausten määrät.

5. Verkossa toteutettujen rajat ylittävien sähkönsiirtojen sähkömäärä sekä kansallisista siirtoverkoista peräisin oleviksi tai niihin päätyviksi osoitettujen rajat ylittävien sähkönsiirtojen sähkömäärä määritetään tietyntyyppisen ajanjaksona tosiasiallisesti mitattujen fyysisten sähkövirtausten perusteella.

6. Rajat ylittävien sähkönsiirtojen toteuttamisesta aiheutuneet kustannukset määritetään ennakoitujen pitkän aikavälin keskimääräisten lisäkustannusten perusteella ottaen huomioon häviöt, investoinnit uuteen infrastruktuuriin ja asianmukainen osuus nykyisestä infrastruktuurista aiheutuvista kustannuksista, siltä osin kuin tällaista infrastruktuuria käytetään rajat ylittäviin sähkönsiirtoihin, ja ottaen erityisesti huomioon tarve taata toimitusvarmuus. Aiheutuneiden kustannusten määrittämisessä käytetään tunnustettuja standardikustannuslaskentamenetelmiä. Rajat ylittävien sähkönsiirtojen toteuttamisesta verkolle aiheutuvat hyödyt otetaan huomioon saatuja korvauksia alentavasti.

7. Jos kahden tai useamman jäsenvaltion siirtoverkot muodostavat kokonaisuudessaan tai osittain osan yhdestä ainoasta säätölohkosta, kyseisen säätölohkon katsotaan ainoastaan siirtoverkonhaltijoiden välisen korvausmekanismin yhteydessä kokonaisuudessaan muodostavan osan yhden asianomaisen jäsenvaltion siirtoverkosta, jotta vältetään säätölohkojen sisäisten sähkönsiirtojen pitäminen 2 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisena rajat ylittävänä sähkönsiirtona ja niistä johtuvat tämän artiklan 1 kohdan mukaiset korvaukset. Asianomaisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaiset voivat ratkaista, mihin näistä jäsenvaltioista kyseisen säätölohkon katsotaan kokonaisuudessaan kuuluvan.

50 artikla

Tietojen antaminen

1. Siirtoverkonhaltijoiden on otettava käyttöön koordinointi- ja tiedonvaihtomekanismit, joilla varmistetaan verkon käyttövarmuus siirtorajoituksen hallinnassa.

2. Siirtoverkonhaltijoiden soveltamat turvallisuus-, käyttö- ja suunnitteluvaatimukset on julkistettava. Julkistettuihin tietoihin on kuuluttava yleinen suunnitelma kokonaissiirtokapasiteetin ja siirron luotettavuusmarginaalin laskemisesta verkon sähköisten ja fyysisten ominaisuuksien perusteella. Sääntelyviranomaisten on hyväksyttävä kyseinen suunnitelma.
3. Siirtoverkonhaltijoiden on julkaistava arviot kunakin päivänä käytettävissä olevasta siirtokapasiteetista ja ilmoitettava jo mahdollisesti varattu siirtokapasiteetti. Nämä tiedot on julkaistava tietyin aikavälein ennen siirtopäivää, ja niihin on joka tapauksessa sisällyttävä arviot viikoksi ja kuukaudeksi eteenpäin sekä määrällinen arvio käytettävissä olevan kapasiteetin odotettavissa olevasta luotettavuudesta.
4. Siirtoverkonhaltijoiden on julkaistava asiaankuuluvat tiedot ennakoidusta ja todellisesta kokonaiskysynnästä, voimalaitosten ja kulutusjoustolaitosten käytettävyydestä ja tosiasiallisesta käytöstä, verkkojen ja yhteenliittäntöjen käytettävyydestä ja käytöstä, tasesähköstä ja reservikapasiteetista sekä jouston käytettävyydestä. Pienten tuotanto- ja kulutusyksiköiden käytettävyydestä ja tosiasiallisesta käytöstä voidaan käyttää koottuja arviotietoja.
5. Niiden markkinaosapuolten, joita asia koskee, on toimitettava siirtoverkonhaltijoille asiaankuuluvat tiedot.
6. Tuotantoyritysten, jotka omistavat tai käyttävät tuotanto-omaisuutta, josta vähintään yhden voimalaitoksen asennettu kapasiteetti on vähintään 250 megawattia, tai joilla on salkku, johon sisältyy vähintään 400 megawatin edestä tuotanto-omaisuutta, on pidettävä sääntelyviranomaisen, kansallisen kilpailuviranomaisen ja komission saatavilla viiden vuoden ajan voimalaitos- ja tuntikohtaisesti kaikki tarvittavat tiedot, joiden perusteella voidaan tarkistaa kaikki ajojärjestystä koskevat operatiiviset päätökset ja tarjouskäyttäytyminen sähköpörsseissä, yhteenliittämiskapasiteettia koskevissa huutokaupoissa, reservimarkkinoilla ja OTC-markkinoilla. Säilytettäviin voimalaitos- ja tuntikohtaisiin tietoihin on sisällyttävä vähintään tiedot käytettävissä olevasta tuotantokapasiteetista ja sidotuista reserveistä, mukaan lukien tiedot sidottujen reservien jakamisesta voimalaitoskohtaisesti, tarjousten tekemisen ja tuotannon toteutumisen ajankohtana.
7. Siirtoverkonhaltijoiden on vaihdettava säännöllisesti riittävän tarkkoja verkko- ja tehonjakotietoja, jotta kukin siirtoverkonhaltija voi tehdä tehonjakolaskennan itselleen merkityksellisellä alueella. Samat tiedot on annettava pyynnöstä sääntelyviranomaisten ja komission sekä jäsenvaltioiden käyttöön. Sääntelyviranomaiset, jäsenvaltiot ja komissio käsittelevät näitä tietoja luottamuksellisina ja varmistavat, että myös mahdolliset konsultit, jotka tekevät niiden pyynnöstä analyyskejä kyseisten tietojen pohjalta, käsittelevät tietoja luottamuksellisina.

51 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden sertifiointi

1. Komissio tutkii ilmoituksen direktiivin (EU) 2019/944 52 artiklan 6 kohdassa säädetystä siirtoverkonhaltijan sertifiointia koskevasta päätöksestä heti sen saatuaan. Komissio antaa kahden kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta asianomaiselle sääntelyviranomaiselle lausuntonsa siitä, onko päätös direktiivin (EU) 2019/944 43 artiklan ja joko 52 artiklan 2 kohdan tai 53 artiklan mukainen.

Laatiessaan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua lausuntoa komissio voi pyytää ACERiltä lausuntoa sääntelyviranomaisen päätöksestä. Tällöin ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua kahden kuukauden määräaikaä jatketaan kahdella kuukaudella.

Jos komissio ei ole toimittanut lausuntoaan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa tarkoitettussa määräajassa, katsotaan, ettei sillä ole sääntelyviranomaisen päätöksen johdosta huomautettavaa.

2. Sääntelyviranomaisen on kahden kuukauden kuluessa komission lausunnon vastaanottamisesta annettava lopullinen päätöksensä siirtoverkonhaltijan sertifiointista ottaen lausunto mahdollisimman tarkasti huomioon. Sääntelyviranomaisen päätös ja komission lausunto julkaistaan yhdessä.
3. Sääntelyviranomaiset voivat tai komissio voi milloin tahansa menettelyn kuluessa pyytää siirtoverkonhaltijoilta tai tuotantoa tai toimittamista harjoittavilta yrityksiltä kaikkia tietoja, joilla on merkitystä niille tämän artiklan nojalla kuuluvien tehtävien suorittamisessa.

4. Säätelyviranomaiset ja komissio suojaavat kaupallisesti arkaluonteisten tietojen luottamuksellisuutta.
5. Kun komissio on saanut ilmoituksen direktiivin (EU) 2019/944 43 artiklan 9 kohdassa säädetyistä siirtoverkonhaltijan sertifiointista, se tekee sertifiointia koskevan päätöksen. Säätelyviranomaisen on noudatettava komission päätöstä.

VI LUKU

JAKELUVERKON KÄYTTÖ

52 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden eurooppalainen elin

1. Jakeluverkonhaltijoiden on tehtävä unionin tasolla yhteistyötä jakeluverkonhaltijoiden eurooppalaisen elimen, jäljempänä 'EU DSO -elin', puitteissa edistääkseen sähkön sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa sekä edistääkseen jakelu- ja siirtoverkkojen optimaalista hallintaa ja koordinoitua käyttöä. Jakeluverkonhaltijoilla, jotka haluavat osallistua EU DSO -elimeen, on oikeus tulla elimen rekisteröidyiksi jäseniksi.

Rekisteröidyt jäsenet voivat osallistua EU DSO -elimeen suoraan tai jäsenvaltion tai unionin tason yhteenliittymän nimeämän kansallisen yhteenliittymän edustamana.

2. Jakeluverkonhaltijoilla on oikeus järjestäytyä perustamalla EU DSO -elin. EU DSO -elimen on hoidettava tehtävänsä ja toteutettava menettelynsä 55 artiklan mukaisesti. Unionin yhteistä etua edistävänä asiantuntijaelimenä EU DSO -elin ei saa edustaa mitään yksittäistä etua eikä pyrkiä vaikuttamaan päätöksentekoprosessiin erityisten etujen edistämiseksi.

3. EU DSO -elimen jäsenten on rekisteröidyttävä ja maksettava oikeudenmukainen ja oikeasuhteinen jäsenmaksu, joka vastaa asianomaiseen jakeluverkonhaltijaan liitettyjen asiakkaiden määrää.

53 artikla

EU DSO -elimen perustaminen

1. EU DSO -elimellä on oltava ainakin yleiskokous, johtokunta, strateginen neuvoa-antava ryhmä, asiantuntijaryhmiä ja pääsihteeri.

2. Jakeluverkonhaltijoiden on viimeistään 5 päivänä heinäkuuta 2020 toimitettava komissiolle ja ACERille 54 artiklan mukainen luonnos perustettavan EU DSO -elimen perussäännöksi, mukaan lukien käytäntösäännöt, luettelo sen rekisteröidyistä jäsenistä, luonnos työjärjestykseksi, johon on sisällyttävä menettelytapasäännöt Sähkö-ENTSON ja muiden sidosryhmien kuulemisesta, sekä rahoitussäännöt.

EU DSO -elimen työjärjestysluonnoksessa on varmistettava kaikkien osallistuvien jakeluverkonhaltijoiden tasapainoinen edustus.

3. ACER antaa komissiolle lausunnon perussääntöluonnoksesta, jäsenluettelosta ja työjärjestysluonnoksesta kahden kuukauden kuluessa niiden vastaanottamisesta kuultuaan virallisesti kaikkia sidosryhmiä, erityisesti jakeluverkon käyttäjiä, edustavia organisaatioita.

4. Komissio antaa lausunnon perussääntöluonnoksesta, jäsenluettelosta ja työjärjestysluonnoksesta ottaen huomioon 3 kohdan mukaisen ACERin lausunnon ja kolmen kuukauden kuluessa ACERin lausunnon vastaanottamisesta.

5. Jakeluverkonhaltijoiden on kolmen kuukauden kuluessa komission puoltavan lausunnon vastaanottamisesta perustettava EU DSO -elin sekä vahvistettava ja julkaistava sen perussääntö ja työjärjestys.

6. Edellä 2 kohdassa tarkoitetut asiakirjat on toimitettava komissiolle ja ACERille, jos niitä muutetaan, tai kumman tahansa perustellusta pyynnöstä. Komissio ja ACER antavat lausunnon 2–4 kohdassa esitettyä menettelyä noudattaen.

7. EU DSO -elimen toimintoihin liittyvistä kustannuksista vastaavat jakeluverkonhaltijat, jotka ovat rekisteröityneitä jäseniä, ja kustannukset otetaan huomioon tariffeja laskettaessa. Säätelyviranomaiset hyväksyvät kustannukset ainoastaan, jos ne ovat kohtuullisia ja oikeasuhteisia.

54 artikla

EU DSO -elimen keskeiset säännöt ja menettelyt

1. Edellä olevan 53 artiklan mukaisesti hyväksytyssä EU DSO -elimen perussäännössä on taattava seuraavat periaatteet:

- a) osallistuminen EU DSO -elimen työhön rajoitetaan koskemaan rekisteröityjä jäseniä, mutta tehtävien siirto toiselle jäsenelle on mahdollista;
- b) yleiskokous hyväksyy EU DSO -elimen toimintaa koskevat strategiset päätökset ja johtokunnan toimintaa koskevat suuntaviivat;
- c) yleiskokouksen päätökset hyväksytään seuraavien sääntöjen mukaisesti:
 - i) kunkin jäsenen äänimäärä on suhteutettu kyseisen jäsenen asiakkaiden määrään;
 - ii) 65 prosenttia jäsenten äänimäärästä on annettu; ja
 - iii) päätöksen hyväksyy 55 prosentin enemmistö jäsenistä;
- d) yleiskokouksen päätökset hylätään seuraavien sääntöjen mukaisesti:
 - i) kunkin jäsenen äänimäärä on suhteutettu kyseisen jäsenen asiakkaiden määrään;
 - ii) 35 prosenttia jäsenten äänimäärästä on annettu; ja
 - iii) päätöksen hylkää 25 prosentin enemmistö jäsenistä;
- e) yleiskokous valitsee johtokunnan enintään neljän vuoden toimikaudeksi;
- f) johtokunta nimittää jäsentensä keskuudesta puheenjohtajan ja kolme varapuheenjohtajaa;
- g) johtokunta johtaa 56 ja 57 artiklan mukaista siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden yhteistyötä;
- h) johtokunnan päätökset hyväksytään ehdottomalla enemmistöllä;
- i) yleiskokous nimittää johtokunnan ehdotuksesta johtokunnan jäsenten keskuudesta pääsihteerin neljän vuoden toimikaudeksi, joka voidaan uusia kerran;
- j) yleiskokous nimittää johtokunnan ehdotuksen perusteella asiantuntijaryhmiä, joissa kussakin on enintään 30 jäsentä, joista kolmasosa voi olla muita kuin EU DSO -elimen jäseniä; lisäksi on perustettava maakohtaisten asiantuntijoiden ryhmä, jossa on täsmälleen yksi jakeluverkonhaltijoiden edustaja kustakin jäsenvaltiosta.

2. EU DSO -elimen hyväksymisissä menettelyissä on taattava sen jäsenten oikeudenmukainen ja oikeasuhteinen kohtelu ja otettava huomioon sen jäsenkunnan monimuotoinen maantieteellinen ja taloudellinen rakenne. Erityisesti menettelyissä on määrättävä seuraavaa:

- a) johtokunta koostuu johtokunnan puheenjohtajasta ja 27:stä jäsenten edustajasta, joista
 - i) yhdeksän edustaa jäseniä, joilla on yli miljoona verkon käyttäjää;
 - ii) yhdeksän edustaa jäseniä, joilla on yli 100 000 ja alle miljoona verkon käyttäjää; ja
 - iii) yhdeksän edustaa jäseniä, joilla on alle 100 000 verkon käyttäjää;
- b) olemassa olevien jakeluverkonhaltijoiden yhteenliittymien edustajat voivat osallistua johtokunnan kokouksiin tarkkailijoina;
- c) johtokunnassa ei saa olla enempää kuin kolme samaan jäsenvaltioon sijoittautuneiden tai samaan teollisuuskonserniin kuuluvien jäsenten edustajaa;

- d) johtokunnan kukin varapuheenjohtaja on nimitettävä kunkin a alakohdassa kuvatun ryhmän jäsenten edustajista;
- e) samaan jäsenvaltioon sijoittautuneiden tai samaan teollisuuskonserniin kuuluvien jäsenten edustajat eivät saa muodostaa asiantuntijaryhmän osallistujien enemmistöä;
- f) johtokunta perustaa strategisen neuvoa-antavan ryhmän, joka antaa lausuntoja johtokunnalle ja asiantuntijaryhmille ja joka koostuu Euroopan jakeluverkonhaltijoiden yhteenliittymien edustajista ja niiden jäsenvaltioiden edustajista, jotka eivät ole edustettuina johtokunnassa.

55 artikla

EU DSO -elimien tehtävät

1. EU DSO -elimellä on seuraavat tehtävät:
 - a) jakeluverkkojen käytön ja suunnittelun edistäminen siirtoverkkojen käytön ja suunnittelun kanssa;
 - b) uusiutuvien energialähteiden, hajautetun tuotannon ja muiden jakeluverkkoihin sisältyvien resurssien, kuten energian varastoinnin, integroinnin helpottaminen;
 - c) kulutusjouston ja jakeluverkon käyttäjien markkinoillepääsyn helpottaminen;
 - d) jakeluverkkojen digitalisoinnin edistäminen, mukaan lukien älykkäiden verkkojen ja älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönotto;
 - e) tiedonhallinnan, kyberturvallisuuden ja tietosuojan kehittämisen tukeminen yhteistyössä asiaankuuluvien viranomaisten ja säänneltyjen yhteisöjen kanssa;
 - f) osallistuminen jakeluverkkojen käytön ja suunnittelun sekä siirtoverkkojen ja jakeluverkkojen koordinoitun käytön kannalta merkityksellisten verkkosääntöjen kehittämiseen 59 artiklan mukaisesti.
2. Lisäksi EU DSO -elimellä on
 - a) tehtävä yhteistyötä Sähkö-ENTSON kanssa jakeluverkkojen käytön ja suunnittelun sekä siirto- ja jakeluverkkojen koordinoitun käytön kannalta merkityksellisten, tämän asetuksen mukaisesti hyväksytyjen verkkosääntöjen ja suuntaviivojen täytäntöönpanon seurannassa;
 - b) tehtävä yhteistyötä Sähkö-ENTSON kanssa ja hyväksyttävä siirto- ja jakeluverkkojen koordinoitua käyttöä ja suunnittelua koskevia parhaita käytäntöjä, myös sellaisissa kysymyksissä kuin haltijoiden välinen tiedonvaihto ja hajautettujen energiaresurssien koordinointi;
 - c) pyrittävä määrittämään parhaita käytäntöjä 1 kohdassa tarkoitetuilla aloilla sekä energiatehokkuuden parannusten käyttöönotossa jakeluverkossa;
 - d) hyväksyttävä vuotuinen työohjelma ja vuosikertomus;
 - e) noudatettava toiminnassaan kilpailusääntöjä ja varmistettava neutraalius.

56 artikla

Verkkosääntöjen kehittämisprosessiin liittyvät kuulemiset

1. EU DSO -elimellä on osallistuessaan uusien verkkosääntöjen kehittämiseen 59 artiklan mukaisesti toteutettava varhaisessa vaiheessa ja avoimella ja läpinäkyvällä tavalla laaja kuulemisprosessi, johon osallistuvat kaikki asiaankuuluvat sidosryhmät ja erityisesti tällaisia sidosryhmiä edustavat organisaatiot, 53 artiklassa tarkoitettujen kuulemisprosessien menettelytapasääntöjen mukaisesti. Kuultavia tahoja ovat myös sääntelyviranomaiset ja muut kansalliset viranomaiset, toimitus- ja tuotantoyritykset, verkon käyttäjät, asiakkaat mukaan lukien, tekniset elimet ja sidosryhmien foorumit. Kuulemisessa on pyrittävä määrittämään päätöksentekoprosessin kaikkien asiaankuuluvien osapuolten näkemykset ja ehdotukset.

2. Kaikki 1 kohdassa tarkoitettuihin kuulemisiin liittyvät asiakirjat ja kokouspöytäkirjat on julkistettava.
3. EU DSO -elimen on otettava huomioon kuulemisissa esitetyt näkemykset. EU DSO -elimen on ennen 59 artiklassa tarkoitettuja verkkosääntöjä koskevien ehdotusten hyväksymistä ilmoitettava, miten kuulemismenettelyn aikana vastaanotetut huomautukset on otettu huomioon. Sen on perusteltava tapaukset, joissa se ei ole ottanut huomioon tällaisia huomautuksia.

57 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden ja siirtoverkonhaltijoiden yhteistyö

1. Siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden on tehtävä keskenään yhteistyötä verkkojensa suunnittelussa ja käytössä. Siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden on erityisesti vaihdettava kaikki tarvittavat tiedot, jotka koskevat voimalaitosten ja kulutusjouoston suorituskykyä, niiden verkkojen päivittäistä käyttöä ja verkkoinvestointien pitkän aikavälin suunnittelua, jotta voidaan varmistaa niiden verkkojen kustannustehokas, varma ja luotettava kehittäminen ja käyttö.
2. Siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden on tehtävä keskenään yhteistyötä, jotta voidaan saada koordinoitusti käyttöön sellaisia resursseja kuin hajautettu tuotanto, energian varastointi tai kulutusjousto, jotka voivat tukea sekä jakeluverkonhaltijoiden että siirtoverkonhaltijoiden erityistarpeita.

VII LUKU

VERKKOSÄÄNNÖT JA SUUNTAVIIVAT

58 artikla

Verkkosääntöjen ja suuntaviivojen hyväksyminen

1. Komissio voi antaa täytäntöönpanosäädöksiä tai delegoituja säädöksiä sille 59, 60 ja 61 artiklassa siirrettyjen toimivaltuuksien mukaisesti. Tällaiset säädökset voidaan antaa verkkosääntöinä Sähkö-ENTSON tai, jos 59 artiklan 3 kohdan mukaisessa prioriteettiluettelossa niin päätetään, EU DSO -elimen, tapauksen mukaan yhteistyössä Sähkö-ENTSON kanssa, ja ACERin laatimien ehdotusten pohjalta 59 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen taikka suuntaviivoina 61 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.
2. Verkkosääntöjen ja suuntaviivojen on täytettävä seuraavat vaatimukset:
 - a) niissä on varmistettava, että niillä saavutetaan tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamisen edellyttämä yhdenmukaistamisen vähimmäistaso;
 - b) niissä on tapauksen mukaan otettava huomioon alueelliset erityispiirteet;
 - c) ne eivät saa ylittää sitä, mikä on a alakohdan tarkoitusta varten tarpeen; ja
 - d) ne eivät saa rajoittaa jäsenvaltioiden oikeutta vahvistaa kansallisia verkkosääntöjä, jotka eivät vaikuta alueiden väliseen kauppaan.

59 artikla

Verkkosääntöjen vahvistaminen

1. Jotta voidaan varmistaa tämän asetuksen yhdenmukainen täytäntöönpano, komissiolle siirretään valta hyväksyä täytäntöönpanosäädöksiä, joilla vahvistetaan verkkosäännöt seuraavilla aloilla:
 - a) verkon käyttövarmuutta ja luotettavuutta koskevat säännöt, myös siirtoverkon teknistä reservikapasiteettia koskevat säännöt verkon käyttövarmuutta varten, sekä yhteentoimivuutta koskevat säännöt tämän asetuksen 34–47 ja 57 artiklan ja direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan panemiseksi täytäntöön, mukaan lukien järjestelmän tilat, korjaavat toimenpiteet ja käyttövarmuusrajat, jännitteensäätö ja loistehon hallinta, oikosulkuvirran hallinta, sähkönsiirron hallinta, vikatapahtuma-analyysi ja vikatapahtumien käsittely, suojauslaitteet ja -järjestelmät, tiedonvaihto, vaatimusten noudattaminen, koulutus, käyttötoiminnan suunnittelu ja käyttövarmuusanalyysi, alueellinen käyttövarmuuden koordinointi, käyttökeskeytysten koordinointi, merkityksellisen verkko-omaisuuden käytettävyyssuunnitelmat, riittävyysanalyysi, lisäpalvelut, suunnittelu ja käyttötoiminnan suunnittelun tietopankit;

- b) kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevat säännöt direktiivin (EU) 2019/944 6 artiklan ja tämän asetuksen 7–10, 13–17 ja 35–37 panemiseksi täytäntöön, mukaan lukien vuorokausimarkkinoiden, päivänsisäisten markkinoiden ja pitkän aikavälin kapasiteetin laskentamenetelmät ja -prosessit, verkkomallit, tarjousalueen konfiguraatio, ajojärjestyksen uudelleenmäärittely ja vastakaupankäynti, kaupankäynnin algoritmit, yhteenkytketyt vuorokausimarkkinat ja päivänsisäiset markkinat, alueiden välisen jaetun kapasiteetin sitovuus, pullonkaulatulojen jakaminen, suojautuminen alueiden väliseen siirtoon liittyviltä riskeiltä, nimeämismenettelyt sekä kapasiteetin jakamisen ja siirtorajoituksen hallinnan kustannusten kattaminen;
- c) verkkoon pääsyä koskevien palvelujen tekniseen ja operatiiviseen tarjoamiseen ja sähköjärjestelmän tasehallintaan liittyvät kaupankäyntiä koskevat säännöt 5, 6 ja 17 artiklan panemiseksi täytäntöön, myös verkkoon liittyvää varavoimaa koskevat säännöt, mukaan lukien tehtävät ja vastuut, tasesähkön vaihdon kauppapaikat, sulkeutumisa-jankohdat, standardituotteita ja erityisiä tasehallintatuotteita koskevat vaatimukset, tasepalvelujen hankinta, alueiden välisen kapasiteetin jakaminen tasepalvelujen vaihtoa tai reservien jakamista varten, tasesähkön selvitys, energian vaihtojen selvitys verkonhaltijoiden kesken, taseselvitys ja tasehallintakapasiteetin selvitys, taajuudensäätö, taajuuden laadun määrittäminen- ja tavoiteparametrit, taajuuden vakautusreservit, taajuuden palautusreservit, korvaavat reservit, reservien vaihto ja jakaminen, rajat ylittävät reservien aktivointiprosessit, ajansäätöprosessit ja tietojen avoimuus;
- d) taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen syrjimätöntä ja avointa tarjoamista koskevat säännöt direktiivin (EU) 2019/944 36, 40 ja 54 artiklan panemiseksi täytäntöön, mukaan lukien pysyvän tilan jännitteen säätöä, inertiaa, nopeaa vikavirran syöttöä, inertiaa verkon vakautta varten, oikosulkuvirtaa, pimeäkäynnistysominaisuutta ja saarekekäyttöominaisuutta koskevat säännöt;
- e) säännöt, joilla pannaan täytäntöön tämän asetuksen 57 artiklan ja direktiivin (EU) 2019/944 17, 31, 32, 36, 40 ja 54 artiklan kulutusjoustoja koskevat säännöt, mukaan lukien aggregointia, energian varastointia ja kysynnän rajoittamista koskevat säännöt.

Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 67 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

2. Siirretään komissiolle valta antaa 68 artiklan mukaisesti tätä asetusta täydentäviä delegoituja säädöksiä verkkosääntöjen vahvistamisesta seuraavilla aloilla:

- a) verkkoon liittämistä koskevat säännöt, mukaan lukien siirtoverkkoon liitettyjen kulutuslaitosten, siirtoverkkoon liitettyjen jakelulaitosten ja jakeluverkkojen liittäminen, kulutusjouston tarjoamiseen käytettävien kulutusjousto-yksiköiden liittäminen, tuottajien verkkoliitäntävaatimukset, suurjännitteisten tasesähköjärjestelmien verkkoliitäntävaatimukset, tasesähköön liitettyjä voimalaitoksia ja suurjännitteisten tasesähköjärjestelmien suuntaaja-asemia koskevat vaatimukset sekä verkkoliitäntää koskevat käyttöönottoilmoitusmenettelyt;
- b) tiedonvaihtoa, selvitystä ja avoimuutta koskevat säännöt, mukaan lukien erityisesti siirtokapasiteetti eri aikaväleillä, siirtokapasiteetin jakamista ja käyttöä koskevat arviot ja todelliset arvot, laitosten ennustettu ja todellinen kysyntä sekä niiden aggregointi, mukaan lukien laitosten epäkäytettävyyden, tuotantoyksiköiden ennustettu ja todellinen tuotanto sekä niiden aggregointi, mukaan lukien yksiköiden epäkäytettävyyden, verkkojen käytettävyyden ja käyttö, siirtorajoituksen hallintaa koskevat toimenpiteet ja tasehallintamarkkinoita koskevat tiedot. Säännöissä olisi käsiteltävä myös tietojen julkaisutapoja, julkaisuajankohtaa ja käsittelystä vastaavia tahojia;
- c) kolmansien osapuolten verkkoon pääsyä koskevat säännöt;
- d) hätätilaa ja käytönpalautusta koskevat operatiiviset menettelyt hätätilanteissa, mukaan lukien järjestelmän varautumissuunnitelmat, käytönpalautussuunnitelmat, markkinavaikutukset, tiedonvaihto ja viestintä sekä välineet, laitteet ja tilat;
- e) alakohtaiset säännöt, jotka koskevat rajat ylittävien sähkönsiirtojen kyberturvallisuuskäsitteitä, mukaan lukien yhteisiä vähimmäisvaatimuksia, suunnittelua, seuranta, raportointia ja kriisinhallintaa koskevat säännöt.

3. Komissio laatii ACERia, Sähkö-ENTSOa, EU DSO -elintä ja muita asiaankuuluvia sidosryhmiä kuultuaan joka kolmas vuosi prioriteettiluettelon, jossa määritetään 1 ja 2 kohdassa säädetyt alat, joilla verkkosääntöjä on kehitettävä.

Jos verkkosääntöjen aihe liittyy suoraan jakeluverkon käyttöön eikä se ole ensisijaisesti merkityksellinen siirtoverkon kannalta, komissio voi edellyttää, että EU DSO -elin yhteistyössä Sähkö-ENTSO:n kanssa kutsuu koolle valmistelukomitean ja esittää ACERille ehdotuksen verkkosääntöksi.

4. Komissio pyytää ACERia toimittamaan sille kohtuullisessa ajassa, joka ei ylitä kuutta kuukautta komission pyynnön vastaanottamisesta, ei-sitovan puiteohjeen, jäljempänä 'puiteohje', jossa esitetään selkeät ja objektiiviset periaatteet prioriteettiluettelossa määritetyt aloja koskevien verkkosääntöjen kehittämiseksi. Komission pyyntöön voi sisältyä ehtoja, joita puiteohjeessa on käsiteltävä. Kunkin puiteohjeen on edistettävä markkinoiden yhdentymistä, syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua ja markkinoiden tehokasta toimintaa. Komissio voi ACERin esittämästä perustellusta pyynnöstä pidentää määräaikaa puiteohjeen toimittamiselle.
5. ACER kuulee puiteohjeesta virallisesti Sähkö-ENTSOa, EU DSO -elintä ja muita asiaankuuluvia sidosryhmiä vähintään kahden kuukauden ajan avoimella ja läpinäkyvällä tavalla.
6. ACER toimittaa komissiolle ei-sitovan puiteohjeen, jos siltä tätä 4 kohdan nojalla pyydetään.
7. Jos komissio katsoo, että puiteohje ei edistä markkinoiden yhdentymistä, syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua ja markkinoiden tehokasta toimintaa, se voi pyytää ACERia arvioimaan puiteohjeen kohtuullisessa ajassa ja toimittamaan sen takaisin komissiolle.
8. Jos ACER ei toimita puiteohjetta tai ei toimita sitä takaisin komission 4 tai 7 kohdan nojalla asettamassa määräajassa, komissio kehittää kyseisen puiteohjeen.
9. Komissio pyytää Sähkö-ENTSOa tai, jos 3 kohdassa tarkoitettussa prioriteettiluettelossa niin päätetään, EU DSO -elintä yhteistyössä Sähkö-ENTSON kanssa esittämään ACERille ehdotuksen asianomaisen puiteohjeen mukaiseksi verkkosäännöksi kohtuullisessa ajassa, joka ei ylitä 12:ta kuukautta komission pyynnön vastaanottamisesta.
10. Sähkö-ENTSON tai, jos 3 kohdassa tarkoitettussa prioriteettiluettelossa niin päätetään, EU DSO -elimen on yhteistyössä Sähkö-ENTSON kanssa kutsuttava koolle valmistelukomitea tukemaan sitä verkkosääntöjen kehittämisprosessissa. Valmistelukomitea koostuu ACERin, Sähkö-ENTSON, tarvittaessa EU DSO -elimen, nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden ja tärkeimpien sidosryhmien rajallisen määrän edustajista. Sähkö-ENTSON tai, jos 3 kohdan mukaisessa prioriteettiluettelossa niin vahvistetaan, EU DSO -elimen yhteistyössä Sähkö-ENTSON kanssa on laadittava ehdotukset verkkosäännöksi 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuilla aloilla komission sille 9 kohdan mukaisesti esittämästä pyynnöstä.
11. ACER tarkistaa verkkosääntöä ja varmistaa, että verkkosääntö täyttää asianomaisen puiteohjeen vaatimukset ja edistää markkinoiden yhdentymistä, syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua ja markkinoiden tehokasta toimintaa, ja toimittaa tarkistetun verkkosääntönsä komissiolle kuuden kuukauden kuluessa ehdotuksen vastaanottamisesta. ACER ottaa komissiolle toimitettavassa ehdotuksessa huomioon näkemykset, joita kaikki asianosaiset ovat esittäneet Sähkö-ENTSON tai EU DSO -elimen johdolla tapahtuneen ehdotuksen laatimisen aikana, ja se kuulee asiaankuuluvia sidosryhmiä komissiolle toimitettavasta versiosta.
12. Jos Sähkö-ENTSO tai EU DSO -elin ei ole kehittänyt verkkosääntöä komission 9 kohdan nojalla asettamassa määräajassa, komissio voi pyytää ACERia laatimaan luonnoksen verkkosäännöksi asianomaisen puiteohjeen pohjalta. ACER voi käynnistää uuden kuulemisen laatiessaan luonnosta tämän kohdan mukaiseksi verkkosäännöksi. ACER toimittaa komissiolle luonnoksen tämän kohdan nojalla laadituksi verkkosäännöksi ja voi suositella sen hyväksymistä.
13. Jos Sähkö-ENTSO tai EU DSO -elin ei ole kehittänyt verkkosääntöä tai jos ACER ei ole laatinut 12 kohdassa tarkoitettua luonnosta verkkosäännöksi, komissio voi omasta aloitteestaan tai ACERin 11 kohdan nojalla antamasta ehdotuksesta hyväksyä yhden tai useamman verkkosääntönsä 1 ja 2 kohdassa luetelluilla aloilla.
14. Jos komissio ehdottaa verkkosääntönsä hyväksymistä omasta aloitteestaan, se kuulee ACERia, Sähkö-ENTSOa ja kaikkia asiaankuuluvia sidosryhmiä verkkosääntöluonnoksesta vähintään kahden kuukauden ajan.
15. Tämä artikla ei rajoita komission oikeutta hyväksyä ja muuttaa 61 artiklan mukaisia suuntaviivoja. Se ei rajoita Sähkö-ENTSON mahdollisuutta laatia ei-sitovia ohjeita 1 ja 2 kohdassa luetelluilla aloilla, kun tällaiset ohjeet eivät liity komission Sähkö-ENTSOlle osoittaman pyynnön kattamiin aloihin. Sähkö-ENTSON on pyydettävä tällaisista ohjeista lausuntoa ACERilta ja otettava tämä lausunto asianmukaisesti huomioon.

60 artikla

Verkkosääntöjen muuttaminen

1. Siirretään komissiolle valta muuttaa verkkosääntöjä 59 artiklan 1 ja 2 kohdassa luetelluilla aloilla mainitussa artiklassa esitettyä asiaa koskevaa menettelyä noudattaen. Myös ACER voi ehdottaa verkkosääntöihin muutoksia tämän artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen.
2. Luonnoksia 59 artiklan mukaisesti hyväksytyihin verkkosääntöihin tehtäviksi muutoksiksi voivat ACERille ehdottaa henkilöt, joiden etua kyseinen verkkosääntö koskee, kuten Sähkö-ENTSO, EU DSO -elin, sääntelyviranomaiset, jakelu- ja siirtoverkonhaltijat, verkon käyttäjät sekä kuluttajat. ACER voi ehdottaa muutoksia myös omasta aloitteestaan.
3. ACER voi tehdä komissiolle perusteltuja muutosehdotuksia, joissa selvitetään, miten tällaiset ehdotukset ovat tämän asetuksen 59 artiklan 3 kohdassa säädettyjen verkkosääntöjen tavoitteiden mukaisia. Kun ACER katsoo muutosehdotuksen olevan hyväksyttävä tai kun se ehdottaa muutoksia omasta aloitteestaan, se kuulee kaikkia sidosryhmiä asetuksen (EU) 2019/942 14 artiklan mukaisesti.

61 artikla

Suuntaviivat

1. Siirretään komissiolle valta hyväksyä sitovia suuntaviivoja tässä artiklassa luetelluilla aloilla.
2. Siirretään komissiolle valta hyväksyä suuntaviivoja aloilla, joilla tällaisia säädöksiä voitaisiin laatia myös 59 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyä verkkosääntöjä koskevaa menettelyä noudattaen. Kyseiset suuntaviivat hyväksytään tässä asetuksessa säädetyn asiaankuuluvien valtuutuksen mukaan joko delegoituina säädöksinä tai täytäntöönpanosäädöksinä.
3. Siirretään komissiolle valta hyväksyä 68 artiklan mukaisesti tätä asetusta täydentäviä delegoituja säädöksiä, joissa vahvistetaan siirtoverkonhaltijoiden välistä korvausmekanismia koskevia suuntaviivoja. Kyseisissä suuntaviivoissa on 18 ja 49 artiklassa säädettyjen periaatteiden mukaisesti täsmennettävä
 - a) yksityiskohdat menettelystä niiden siirtoverkonhaltijoiden määrittämiseksi, joiden on maksettava korvaus rajat ylittävistä sähkönsiirroista, myös jako niiden kansallisten siirtoverkkojen haltijoiden, joista rajat ylittävät sähkönsiirrot ovat peräisin ja joihin ne päätyvät, välillä 49 artiklan 2 kohdan mukaisesti;
 - b) yksityiskohdat noudatettavasta maksumenettelystä, myös siitä, miten määritetään ensimmäinen ajanjakso, jonka osalta korvaus on määrä maksaa, 49 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaisesti;
 - c) yksityiskohdat menetelmästä, joilla määritetään sekä määritetään että tyypeiltään verkossa toteutetut rajat ylittävät sähkönsiirrot, joista on maksettava korvaus 49 artiklan mukaisesti, sekä osoitetaan tällaisten yksittäisten jäsenvaltioiden siirtoverkoista peräisin olevien tai niihin päätyvien sähkönsiirtojen sähkömäärä 49 artiklan 5 kohdan mukaisesti;
 - d) yksityiskohdat menetelmästä, jolla määritetään rajat ylittävien sähkönsiirtojen toteuttamisesta aiheutuneet kustannukset ja hyödyt 49 artiklan 6 kohdan mukaisesti;
 - e) yksityiskohdat sähkönsiirtojen, jotka ovat peräisin Euroopan talousalueen ulkopuolisista maista tai päätyvät niihin, käsittelystä siirtoverkonhaltijoiden välisessä korvausmekanismissa; ja
 - f) tasasähköjohdoilla yhteenliitettyjen kansallisten verkkojen osallistumista 49 artiklan mukaisesti koskevat järjestelyt.
4. Komissio voi tarvittaessa hyväksyä täytäntöönpanosäädöksiä, joissa vahvistetaan suuntaviivoja tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamisen edellyttämän yhdenmukaistamisen vähimmäistasosta. Kyseisissä suuntaviivoissa voidaan tämentää
 - a) sähkökauppaa koskevien sääntöjen yksityiskohdat direktiivin (EU) 2019/944 6 artiklan ja tämän asetuksen 5–10, 13–17 ja 35–37 artiklan täytäntöön panemiseksi;
 - b) rajayhdysjohtokapasiteettiin liittyviä investointikannustimia, sijaintia koskevat signaalit mukaan lukien, koskevien sääntöjen yksityiskohdat 19 artiklan täytäntöön panemiseksi.

Kyseiset täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 67 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

5. Komissio voi hyväksyä täytäntöönpanosäädöksiä, joissa vahvistetaan suuntaviivoja käytön koordinoinnin täytäntöönpanosta siirtoverkonhaltijoiden välillä unionin tasolla. Näiden suuntaviivojen on oltava 59 artiklassa tarkoitettujen verkkosääntöjen mukaisia ja perustuttava 30 artiklan 1 kohdan i alakohdassa tarkoitettuihin hyväksytyihin eritelmiin. Komissio ottaa suuntaviivoja hyväksyessään huomioon erilaiset alueelliset ja kansalliset käyttövaatimukset.

Kyseiset täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 67 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

6. Komissio kuulee ACERia, Sähkö-ENTSOa, EU DSO -elintä ja tarvittaessa muita sidosryhmiä hyväksyessään tai muuttaessaan suuntaviivoja.

62 artikla

Jäsenvaltioiden oikeus säätää yksityiskohtaisempia toimenpiteitä

Tällä asetuksella ei rajoiteta jäsenvaltioiden oikeuksia pitää voimassa tai ottaa käyttöön toimenpiteitä, jotka sisältävät tässä asetuksessa, 61 artiklassa tarkoitetuissa suuntaviivoissa tai 59 artiklassa tarkoitetuissa verkkosäännöissä säädettyjä yksityiskohtaisempia säännöksiä, edellyttäen, että kyseiset toimenpiteet ovat unionin oikeuden mukaisia.

VIII LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

63 artikla

Uudet rajayhdysjohdot

1. Uudet tasasähkörajayhdysjohdot voidaan pyynnöstä vapauttaa rajoitetuksi ajaksi tämän asetuksen 19 artiklan 2 ja 3 kohdan ja direktiivin (EU) 2019/944 6 ja 43 artiklan sekä 59 artiklan 7 kohdan ja 60 artiklan 1 kohdan säännösten soveltamisesta seuraavin edellytyksin:

- a) investointi lisää kilpailua sähköntoimitusten alalla;
- b) investointiin liittyvä riski on niin suuri, että investointi ei toteutuisi, jollei vapautusta myönnettäisi;
- c) rajayhdysjohdon omistaja on luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka on ainakin oikeudellisen muotonsa osalta erillinen niistä verkonhaltijoista, joiden verkkoon rajayhdysjohto on tarkoitus rakentaa;
- d) kyseisen rajayhdysjohdon käyttäjiltä peritään maksuja;
- e) mitään osaa rajayhdysjohtoon investoidusta pääomasta tai johdon käyttökustannuksista ei ole Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/92/EY ⁽²⁴⁾ 19 artiklassa tarkoitettujen markkinoiden osittaisen avautumisen jälkeen saatu takaisin osana maksuja, joita rajayhdysjohdon yhdistämien siirto- tai jakeluverkkojen käytöstä on peritty; ja
- f) vapautuksen myöntäminen ei haittaisi kilpailua eikä sähkön sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa eikä sen säännellyn verkon tehokasta toimintaa, johon rajayhdysjohto on liitetty.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan poikkeuksellisesti myös vaihtosähkörajayhdysjohtoihin, jos kyseisen investoinnin kustannukset ja riskit ovat erityisen korkeat verrattuna niihin kustannuksiin ja riskeihin, joita yleensä aiheutuu kahden vierekkäisen kansallisen siirtoverkon liittämistä toisiinsa vaihtovirtarajayhdysjohdolla.

3. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan myös olemassa olevien rajayhdysjohtojen kapasiteetin huomattavaan lisäämiseen.

⁽²⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 96/92/EY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1996, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä (EYVL L 27, 30.1.1997, s. 20).

4. Asianomaisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten on tehtävä 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettu päätös vapautuksen myöntämisestä tapauskohtaisesti. Vapautus voi koskea uuden rajayhdysjohdon tai olemassa olevan rajayhdysjohdon, jonka kapasiteettia on huomattavasti lisätty, koko kapasiteettia tai osaa siitä.

Kahden kuukauden kuluessa siitä, kun viimeinen asianomaisista sääntelyviranomaisista vastaanotti vapautusta koskevan pyynnön, ACER voi antaa näille sääntelyviranomaisille neuvoa-antavan lausunnon. Sääntelyviranomaiset voivat käyttää lausuntoa päätöksensä perustana.

Sääntelyviranomaisten on vapautuksen myöntämisestä päättäessään tapauskohtaisesti otettava huomioon tarve asettaa vapautuksen kesto ja rajayhdysjohtojen syrjimätöntä käyttöoikeutta koskevia ehtoja. Näistä ehdoista päättäessään sääntelyviranomaisen on erityisesti otettava huomioon rakennettava lisäkapasiteetti tai olemassa olevan kapasiteetin muutos, hankkeen aikakehys ja kansalliset olosuhteet.

Ennen vapautuksen myöntämistä asianomaisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten on päätettävä kapasiteetin hallintaa ja jakamista koskevista säännöistä ja mekanismeista. Näihin siirtorajoituksen hallintaa koskeviin sääntöihin on sisällyttävä velvoite tarjota käyttämätöntä kapasiteettia markkinoille, ja käyttäjillä on oltava oikeus käydä hankkimallaan kapasiteetilla kauppaa jälkimarkkinoilla. Arvioitaessa 1 kohdan a, b ja f alakohdassa tarkoitettujen perusteiden täyttymistä on otettava huomioon kapasiteetinjakomenettelyn tulokset.

Kun kaikki asianomaiset sääntelyviranomaiset ovat päässeet sopimukseen vapautuspäätöksestä kuuden kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta, ne ilmoittavat ACERille päätöksestään.

Vapautusta koskeva päätös ja mahdolliset tämän kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettut ehdot on perusteltava asianmukaisesti ja julkaistava.

5. ACER voi tehdä 4 kohdassa tarkoitetun päätöksen

- a) jos kaikki asianomaiset sääntelyviranomaiset eivät ole päässeet sopimukseen kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona näistä sääntelyviranomaisista viimeinen vastaanotti vapautusta koskevan pyynnön; tai
- b) asianomaisten sääntelyviranomaisten yhteisestä pyynnöstä.

Ennen päätöksen tekemistä ACER kuulee asianomaisia sääntelyviranomaisia sekä hakijoita.

6. Sen estämättä, mitä 4 ja 5 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat edellyttää, että sääntelyviranomaisen tai tapauksen mukaan ACER antaa jäsenvaltion asianomaiselle elimelle lausunnon vapautusta koskevasta pyynnöstä muodollista päätöstä varten. Kyseinen lausunto on julkaistava yhdessä päätöksen kanssa.

7. Sääntelyviranomaisten on viipymättä toimitettava komissiolle ja ACERille tiedoksi jäljennös jokaisesta vapautuspyynnöstä heti, kun pyyntö on vastaanotettu. Asianomaisten sääntelyviranomaisten tai ACERin, jäljempänä 'ilmoituksen antavat viranomaiset', on ilmoitettava päätöksensä sekä kaikki päätöstä koskevat olennaiset tiedot viipymättä komissiolle. Tiedot voidaan toimittaa komissiolle kootusti niin, että komissio voi tehdä perustellun päätöksen. Tietoihin on sisällyttävä erityisesti

- a) vapautuksen myöntämisen tai epäämisen yksityiskohtaiset perustelut, mukaan lukien taloudelliset tiedot, joilla vapautuksen tarve on perusteltu;
- b) analyysi siitä, miten vapautuksen myöntäminen vaikuttaa kilpailuun ja sähkön sisämarkkinoiden tehokkaaseen toimintaan;
- c) perustelut ajanjaksolle ja kyseisen rajayhdysjohdon kokonaiskapasiteetin osalle, jolle vapautus myönnetään; ja
- d) asianomaisten sääntelyviranomaisten kuulemisen tulokset.

8. Komissio voi tehdä 50 työpäivän kuluessa 7 kohdan mukaisen ilmoituksen vastaanottamista seuraavasta päivästä päätöksen, jolla ilmoituksen antavia viranomaisia pyydetään muuttamaan vapautuksen myöntämistä koskevaa päätöstä tai peruuttamaan sen. Jos komissio pyytää asiasta lisätietoja, määräaika voidaan pidentää 50 työpäivällä. Tämä lisämääräaika alkaa kaikkien tietojen vastaanottamista seuraavasta päivästä. Alkuperäistä määräaika voidaan myös jatkaa sekä komission että ilmoituksen antavien viranomaisten suostumuksella.

Jos pyydettyjä tietoja ei toimiteta pyynnössä esitettyyn määräaikaan mennessä, ilmoitus on katsottava peruutetuksi, ellei määräaika ole ennen sen päättymistä jatkettu sekä komission että ilmoituksen antavien viranomaisten suostumuksella tai elleivät ilmoituksen antavat viranomaiset ole asianmukaisesti perustellen ilmoittaneet komissiolle, että ne katsovat ilmoituksen olevan täydellinen.

Ilmoituksen antavien viranomaisten on noudatettava vapautuspäätöksen muuttamista tai peruuttamista koskevaa komission päätöstä kuukauden kuluessa ja ilmoitettava tästä komissiolle.

Komissio suojaa kaupallisesti arkaluonteisten tietojen luottamuksellisuutta.

Komission vapautuspäätökselle antaman hyväksynnän voimassaolo päättyy kahden vuoden kuluttua päätöksentekopäivästä, jos rajayhdysjohdon rakentamista ei ole aloitettu kyseiseen päivään mennessä, ja viiden vuoden kuluttua päätöksentekopäivästä, jos rajayhdysjohtoa ei ole otettu käyttöön kyseiseen päivään mennessä, jollei komissio pääte ilmoituksen antavien viranomaisten perustellusta pyynnöstä, että viivästykset johtuvat huomattavista esteistä, joihin henkilö, jolle vapautus on myönnetty, ei voi vaikuttaa.

9. Jos asianomaisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaiset päättävät muuttaa vapautuspäätöstä, niiden on ilmoitettava päätöksensä sekä kaikki päätöstä koskevat olennaiset tiedot viipymättä komissiolle. Päätökseen vapautuspäätöksen muuttamisesta sovelletaan 1–8 kohtaa ottaen huomioon voimassa olevan vapautuksen erityispiirteet.

10. Komissio voi pyynnöstä tai omasta aloitteestaan aloittaa vapautuspyyntöön liittyvän menettelyn uudelleen

a) jos jokin päätöksen perusteena ollut tosiseikka on muuttunut olennaisesti, ottaen asianmukaisesti huomioon osapuolten oikeudet odotukset ja alkuperäisessä vapautuspäätöksessä saavutettu taloudellinen tasapaino;

b) jos asianomaiset yritykset toimivat vastoin sitoumuksiaan; tai

c) jos päätös on perustunut osapuolten toimittamiin puutteellisiin, virheellisiin tai harhaanjohtaviin tietoihin.

11. Siirretään komissiolle valta hyväksyä 68 artiklan mukaisesti tätä asetusta täydentäviä delegoituja säädöksiä, joissa säädetään suuntaviivoista tämän artiklan 1 kohdassa säädettyjen ehtojen soveltamista varten ja vahvistetaan menettely tämän artiklan 4 ja 7–10 kohdan soveltamiseksi.

64 artikla

Poikkeukset

1. Jäsenvaltiot voivat hakea poikkeusta 3 ja 6 artiklan, 7 artiklan 1 kohdan, 8 artiklan 1 ja 4 kohdan, 9, 10 ja 11 artiklan, 14–17 artiklan, 19–27 artiklan, 35–47 artiklan ja 51 artiklan asiaankuuluvista säännöksistä edellyttäen, että

a) jäsenvaltio voi osoittaa, että pienten erillisten verkkojen ja pienten liitettyjen verkkojen käytössä on huomattavia ongelmia;

b) poikkeus koskee Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artiklassa tarkoitettuja syrjäisimpiä alueita, joita ei voida liittää unionin energiamarkkinoihin ilmeisten fyysisten syiden takia.

Ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettussa tilanteessa poikkeuksen on oltava kestoaltaan rajoitettu ja siihen sovelletaan ehtoja, joiden tavoitteena on lisätä kilpailua ja yhdentymistä sähkön sisämarkkinoihin;

Ensimmäisen alakohdan b alakohdassa tarkoitettussa tilanteessa poikkeus ei ole kestoaltaan rajoitettu.

Komissio ilmoittaa ennen päätöksen hyväksymistä jäsenvaltioille kyseisistä hakemuksista kaupallisesti arkaluonteisten tietojen luottamuksellisuutta suojaten.

Tämän artiklan mukaisesti myönnettyssä poikkeuksessa on pyrittävä varmistamaan, ettei se haittaa siirtymistä uusiutuvaan energiaan, jouston lisäämistä, energian varastointia, sähköistä liikkumista ja kulutusjoustoja.

Komissio vahvistaa poikkeuksen myöntämistä koskevassa päätöksessään, missä määrin poikkeuksessa on huomioitava verkkosääntöjen ja suuntaviivojen soveltaminen.

2. Edellä olevia 3, 5 ja 6 artiklaa, 7 artiklan 1 kohtaa ja 2 kohdan c ja g alakohtaa, 8–17 artiklaa, 18 artiklan 5 ja 6 kohtaa, 19 ja 20 artiklaa, 21 artiklan 1, 2 ja 4–8 kohtaa, 22 artiklan 1 kohdan c alakohtaa, 22 artiklan 2 kohdan b ja c alakohtaa, 22 artiklan 2 kohdan viimeistä alakohtaa, 23–27 artiklaa, 34 artiklan 1, 2 ja 3 kohtaa, 35–47 artiklaa, 48 artiklan 2 kohtaa sekä 49 ja 51 artiklaa ei sovelleta Kyprokseen, ennen kuin sen siirtoverkko on kytketty muiden jäsenvaltioiden siirtoverkkoihin yhteenliittäjien avulla.

Jos Kyproksen siirtoverkkoa ei ole kytketty muiden jäsenvaltioiden siirtoverkkoihin yhteenliittäjillä 1 päivään tammikuuta 2026 mennessä, Kyproksen on arvioitava, tarvitseeko se poikkeusta kyseisistä säännöksistä, ja se voi toimittaa komissiolle pyynnön jatkaa poikkeusta. Komissio arvioi, voiko kyseisten säännösten soveltaminen aiheuttaa Kyproksen sähköverkon käytölle huomattavia ongelmia vai onko odotettavissa, että niiden soveltamisesta Kyproksessa on hyötyä markkinoiden toiminnalle. Tämän arvion perusteella komissio antaa poikkeuksen jatkamisesta täysimääräisesti tai osittain perustellun päätöksen. Päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

3. Tämän asetuksen säännökset eivät vaikuta direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan mukaisesti myönnettyjen poikkeusten soveltamiseen.

4. Asetuksessa (EU) 2018/1999 säädetyin, vuodelle 2030 asetetun yhteenliittätavoitteen saavuttamisen osalta on otettava asianmukaisesti huomioon Maltaan ja Italian välinen sähköverkkoyhteys.

65 artikla

Tietojen antaminen ja luottamuksellisuus

1. Jäsenvaltioiden ja sääntelyviranomaisten on annettava pyynnöstä komissiolle kaikki tämän asetuksen säännösten täytäntöönpanon valvonnan edellyttämät tiedot.

Komissio vahvistaa kohtuullisen määräajan, jonka kuluessa tiedot on toimitettava, ottaen huomioon vaadittujen tietojen monimutkaisuuden ja kiireellisyyden.

2. Jos asianomainen jäsenvaltio tai sääntelyviranomainen ei toimita 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja 1 kohdassa tarkoitettussa määräajassa, komissio voi pyytää kaikkia tämän asetuksen säännösten täytäntöönpanon valvonnan edellyttämiä tietoja suoraan asianomaisilta yrityksiltä.

Kun komissio lähettää yritykselle tietojensaantipyynnön, se lähettää samanaikaisesti jäljennöksen pyynnöstä sen jäsenvaltion sääntelyviranomaisille, jonka alueella yrityksen kotipaikka on.

3. Komissio mainitsee 1 kohdan mukaisessa tietojensaantipyynnössään sen oikeusperustan, määräajan tietojen antamiselle, pyynnön tarkoituksen sekä virheellisten, puutteellisten tai harhaanjohtavien tietojen toimittamisesta 66 artiklan 2 kohdassa säädetyt seuraamukset.

4. Velvollisuus pyydettyjen tietojen antamiseen on yritysten omistajilla tai heidän edustajillaan sekä oikeushenkilöiden osalta luonnollisilla henkilöillä, joilla lain tai niiden perustamisasiakirjan mukaan on kelpoisuus edustaa yritystä. Jos lakimiehet on valtuutettu antamaan tiedot asiakkaansa puolesta, asiakkaalla säilyy täysi vastuu, jos annetut tiedot ovat puutteellisia, virheellisiä tai harhaanjohtavia.

5. Jos yritys ei anna pyydettyjä tietoja komission asettamassa määräajassa tai se antaa puutteellisia tietoja, komissio voi vaatia päätöksellään tietojen antamista. Päätöksessä yksilöidään pyydettyt tiedot ja annetaan aiheellinen määräaika tietojen antamiselle. Siinä ilmoitetaan 66 artiklan 2 kohdassa säädetyistä seuraamuksista. Lisäksi siinä ilmoitetaan oikeudesta saattaa päätös Euroopan unionin tuomioistuimen tutkittavaksi.

Komissio toimittaa samanaikaisesti päätöksensä jäljennöksen sen jäsenvaltion sääntelyviranomaisille, jonka alueella kyseisen henkilön taikka yrityksen kotipaikka on.

6. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja käytetään ainoastaan tämän asetuksen säännösten täytäntöönpanon valvontaan.

Komissio ei ilmaise salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja, jotka se on saanut tämän asetuksen nojalla.

66 artikla

Seuraamukset

1. Rajoittamatta tämän artiklan 2 kohdan soveltamista jäsenvaltioiden on säädettävä 59 artiklan nojalla hyväksytyjen verkkosääntöjen ja 61 artiklan nojalla hyväksytyjen suuntaviivojen rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Jäsenvaltioiden on viipymättä ilmoitettava nämä säännökset ja toimenpiteet komissiolle, ja jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikki niitä koskevat myöhemmät muutokset viipymättä.
2. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille sakkoja, joiden määrä on enintään yksi prosentti edellisen tilikauden kokonaisliikevaihdosta, jos kyseiset yritykset ovat 65 artiklan 3 kohdan mukaiseen pyyntöön vastatessaan antaneet tarkoituksellisesti tai tuottamuksellisesti tietoja, jotka ovat virheellisiä, puutteellisia tai harhaanjohtavia, taikka eivät ole antaneet tietoja 65 artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla tehdyllä päätöksellä vahvistettuun määräaikaan mennessä. Sakon määrää vahvistaessaan komissio ottaa huomioon tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen vaatimusten noudattamatta jättämisen vakavuuden.
3. Edellä olevan 1 kohdan nojalla säädetyt seuraamukset ja 2 kohdan nojalla tehdyt päätökset eivät ole luonteeltaan rikosoikeudellisia.

67 artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa direktiivin (EU) 2019/944 68 artiklalla perustettu komitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.
2. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa.

68 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artiklassa säädetyt edellytykset.
2. Siirretään komissiolle 31 päivään joulukuuta 2028 saakka 34 artiklan 3 kohdassa, 49 artiklan 4 kohdassa, 59 artiklan 2 kohdassa, 61 artiklan 2 kohdassa ja 63 artiklan 11 kohdassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä. Komissio laatii siirrettyä säädösvaltaa koskevan kertomuksen viimeistään yhdeksän kuukautta ennen kyseisen kauden päättymistä ja tarvittaessa ennen myöhempien kausien päättymistä. Säädösvallan siirtoa jatketaan ilman eri toimenpiteitä kahdeksan vuoden pituisiksi kausiksi, jollei Euroopan parlamentti tai neuvosto vastusta tällaista jatkamista viimeistään kolme kuukautta ennen kunkin kauden päättymistä.
3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 34 artiklan 3 kohdassa, 49 artiklan 4 kohdassa, 59 artiklan 2 kohdassa, 61 artiklan 2 kohdassa ja 63 artiklan 11 kohdassa tarkoitettua säädösvallan siirtoa. Peruuttamis­pätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempänä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevytyteen.
4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.
5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.
6. Edellä olevien 34 artiklan 3 kohdan, 49 artiklan 4 kohdan, 59 artiklan 2 kohdan, 61 artiklan 2 kohdan ja 63 artiklan 11 kohdan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaika jatketaan kahdella kuukaudella.

69 artikla

Komission uudelleentarkastelut ja kertomukset

1. Komissio tarkastelee uudelleen olemassa olevia verkkosääntöjä ja suuntaviivoja 1 päivään heinäkuuta 2025 mennessä arvioidakseen, mitkä niiden säännöksistä voitaisiin sisällyttää sähköisen sisämarkkinoita koskeviin unionin säädöksiin, ja miten 59 ja 61 artiklassa säädettyjä verkkosääntöjä ja suuntaviivoja koskevia valtuutuksia voitaisiin muuttaa.

Komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle yksityiskohtaisen kertomuksen arvioinnistaan samaan päivään mennessä.

Komissio antaa tarvittaessa 31 päivään joulukuuta 2026 mennessä Euroopan parlamentille ja neuvostolle säädösehdotuksia arviointinsa pohjalta.

2. Komissio tarkastelee 31 päivään joulukuuta 2030 mennessä tätä asetusta ja antaa kyseisen uudelleentarkastelun perusteella Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen ja liittää siihen tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen.

70 artikla

Kumoaminen

Kumotaan asetusta (EY) N:o 714/2009. Viittauksia kumottuun asetukseen pidetään viittauksina tähän asetukseen liitteessä III olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

71 artikla

Voimaantulo

1. Tämä asetusta tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

2. Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2020.

Sen estämättä, mitä ensimmäisessä alakohdassa säädetään, 14 ja 15 artiklaa, 22 artiklan 4 kohtaa, 23 artiklan 3 ja 6 kohtaa sekä 35, 36 ja 62 artiklaa sovelletaan tämän asetuksen voimaantulopäivästä. Edellä olevan 14 artiklan 7 kohdan ja 15 artiklan 2 kohdan täytäntöön panemiseksi 16 artiklaa sovelletaan kyseisestä päivästä.

Tämä asetusta on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 5 päivänä kesäkuuta 2019.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

A. TAJANI

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. CIAMBA

LIITE I

ALUEELLISTEN KOORDINOINTIKESKUSTEN TEHTÄVÄT

1. Koordinoitu kapasiteetin laskenta
 - 1.1 Alueellisten koordinointikeskusten on suoritettava alueiden välisen kapasiteetin koordinoitu laskenta.
 - 1.2 Koordinoitu kapasiteetin laskenta suoritetaan vuorokautisilla ja päivänsisäisillä aikaväleillä.
 - 1.3 Koordinoitu kapasiteetin laskenta on suoritettava asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen nojalla kehitettyjen menetelmien perusteella.
 - 1.4 Koordinoitu kapasiteetin laskenta suoritetaan yhteisen verkkomallin pohjalta 3 kohdan mukaisesti.
 - 1.5 Koordinoitulla kapasiteetin laskennalla on varmistettava siirtorajoituksen tehokas hallinta tässä asetuksessa määriteltujen siirtorajoituksen hallintaa koskevien periaatteiden mukaisesti.
2. Koordinoitu käyttövarmuusanalyysi
 - 2.1 Alueellisten koordinointikeskusten on tehtävä koordinoitu käyttövarmuusanalyysi, jonka tavoitteena on varmistaa verkon käyttövarmuus.
 - 2.2 Käyttövarmuusanalyysi tehdään kaikista käyttötoiminnan suunnittelun aikaväleistä, vuosittaisesta päivänsisäiseen, käyttäen yhteisiä verkkomalleja.
 - 2.3 Koordinoitu käyttövarmuusanalyysi on tehtävä asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen nojalla kehitettyjen menetelmien perusteella.
 - 2.4 Alueellisten koordinointikeskusten on jaettava koordinoitun käyttövarmuusanalyysin tulokset ainakin käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden kanssa.
 - 2.5 Jos alueellinen koordinointikeskus havaitsee koordinoitun käyttövarmuusanalyysin tuloksena mahdollisen rajoituksen, sen on suunniteltava korjaavia toimenpiteitä, joilla maksimoidaan tuloksellisuus ja taloudellinen tehokkuus.
3. Yhteisten verkkomallien laatiminen
 - 3.1 Alueellisten koordinointikeskusten on otettava käyttöön tehokkaita prosesseja yhteisen verkkomallin laatimiseksi kutakin käyttötoiminnan suunnittelun aikaväliä varten, vuosittaisesta päivänsisäiseen.
 - 3.2 Siirtoverkonhaltijoiden on nimitettävä yksi alueellinen koordinointikeskus laatimaan unionin laajuisia yhteisiä verkkomalleja.
 - 3.3 Yhteiset verkkomallit on toteutettava asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen ja kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen nojalla kehitettyjen menetelmien mukaisesti.
 - 3.4 Yhteisiin verkkomalleihin on sisällytettävä tehokkaan käyttötoiminnan suunnittelun ja kapasiteetin laskennan kannalta merkitykselliset tiedot kaikilla käyttötoiminnan suunnittelun aikaväleillä, vuosittaisesta päivänsisäiseen.
 - 3.5 Yhteiset verkkomallit on asetettava pyynnöstä kaikkien alueellisten koordinointikeskusten, siirtoverkonhaltijoiden, Sähkö-ENTSON ja pyynnöstä ACERin saataville.
4. Siirtoverkonhaltijoiden varautumissuunnitelmien ja palautussuunnitelmien tukeminen yhdenmukaisuuden arvioinnin kannalta
 - 4.1 Alueellisten koordinointikeskusten on tuettava käyttöalueen siirtoverkonhaltijoita varautumissuunnitelmien ja palautussuunnitelmien yhdenmukaisuuden arvioinnin tekemisessä asetuksen (EY) N:o 714/2009 6 artiklan 11 kohdan perusteella hyväksytyssä sähköverkon hätätilaa ja käytönpalautusta koskevassa verkkosäännössä vahvistettujen menettelyjen mukaisesti.

- 4.2. Kaikkien siirtoverkonhaltijoiden on sovittava tasosta, jonka yläpuolella yhden tai useamman siirtoverkonhaltijan hätä-, suurhäiriö- tai palautustilassa toteuttamien toimien vaikutusta pidetään merkittävänä muiden synkronisesti tai synkronoimattomasti yhteenliitettyjen siirtoverkonhaltijoiden kannalta.
- 4.3 Tukiessaan siirtoverkonhaltijoita alueellisen koordinoitikeskuksen on
 - a) määritettävä mahdolliset yhteensopimattomuudet;
 - b) ehdotettava lieventämistoimia.
- 4.4 Siirtoverkonhaltijoiden on arvioitava ja otettava huomioon ehdotetut lieventämistoimet.
5. Alueellisen käytönpalautuksen koordinoinnin ja optimoinnin tukeminen
 - 5.1 Kunkin asiaankuuluvan alueellisen koordinoitikeskuksen on tuettava siirtoverkonhaltijoita, jotka on asetuksen (EY) N:o 714/2009 6 artiklan 11 kohdan perusteella hyväksytyt sähköverkon hätätilaa ja käytönpalautusta koskevan verkkosäännön nojalla nimitetty taajuusjohtajiksi ja tahdistuksen johtajiksi, järjestelmän käytönpalautuksen tehokkuuden ja tuloksellisuuden parantamiseksi. Käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden on määriteltävä alueellisen koordinoitikeskuksen rooli alueellisen käytönpalautuksen koordinoinnin ja optimoinnin tukemisessa.
 - 5.2. Siirtoverkonhaltijat voivat pyytää apua alueellisilta koordinoitikeskuksilta, jos niiden verkko on suurhäiriö- tai palautustilassa.
 - 5.3. Alueellisilla koordinoitikeskuksilla on oltava käytössään lähes reaaliaikaiset käytönvalvontajärjestelmät, joiden osalta tarkkailtavuus määritellään 4.2 kohdassa tarkoitettua tasoa soveltamalla.
6. Käytön jälkeinen ja häiriöiden jälkeinen analysointi ja raportointi
 - 6.1 Alueellisten koordinoitikeskusten on tutkittava kaikki 4.2 kohdassa tarkoitettun tason ylittävät häiriöt ja laadittava niistä raportti. Käyttöalueen sääntelyviranomaiset ja ACER voidaan ottaa mukaan tutkintaan niiden pyynnöstä. Raporttiin on sisällyttävä suosituksia vastaavien häiriöiden estämiseksi tulevaisuudessa.
 - 6.2 Alueellisten koordinoitikeskusten on julkaistava raportti. ACER voi antaa suosituksia vastaavien häiriöiden estämiseksi tulevaisuudessa.
7. Reservikapasiteetin alueellinen mitoitus
 - 7.1 Alueellisten koordinoitikeskusten on laskettava käyttöalueen reservikapasiteettivaatimukset. Reservikapasiteettivaatimusten määräyksessä on noudatettava seuraavia vaatimuksia:
 - a) sen yleisenä tavoitteena on oltava käyttövarmuuden ylläpitäminen mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla;
 - b) se on suoritettava vuorokautisella tai päivänsisäisellä aikavälillä taikka molempina;
 - c) siinä on laskettava käyttöalueella vaaditun reservikapasiteetin kokonaismäärä;
 - d) siinä on määritettävä reservikapasiteettia koskevat vähimmäisvaatimukset kullekin reservikapasiteetin tyyppille;
 - e) siinä on otettava huomioon erityyppisten reservikapasiteettien mahdollinen korvaaminen toisentyyppisillä reservikapasiteeteilla hankintakustannusten minimoimiseksi;
 - f) siinä on vahvistettava vaaditun reservikapasiteetin maantieteellistä jakautumista koskevat tarvittavat vaatimukset, jos näitä tarvitaan.
8. Tasehallintakapasiteetin alueellisen hankinnan helpottaminen
 - 8.1 Alueellisten koordinoitikeskusten on tuettava käyttöalueen siirtoverkonhaltijoita hankittavan tasehallintakapasiteetin määrän määrittämisessä. Tasehallintakapasiteetin määrän määräyksessä on noudatettava seuraavia vaatimuksia:
 - a) se on suoritettava vuorokautisella tai päivänsisäisellä aikavälillä taikka molempina;

- b) siinä on otettava huomioon erityyppisten reservikapasiteettien mahdollinen korvaaminen toisentyypisillä reservikapasiteeteilla hankintakustannusten minimoimiseksi;
- c) siinä on otettava huomioon vaaditun reservikapasiteetin määrät, jotka odotetaan toimitettavan sellaisten tasesähköä koskevien tarjousten pohjalta, joita ei tehdä tasehallintakapasiteettia koskevan sopimuksen perusteella.
- 8.2 Alueellisten käyttökeskusten on tuettava käyttöalueen siirtoverkonhaltijoita 8.1 kohdan mukaisesti määritetyn vaaditun tasehallintakapasiteetin määrän hankinnassa. Tasehallintakapasiteetin hankinnassa on noudatettava seuraavia vaatimuksia:
- a) se on suoritettava vuorokautisella tai päivänsisäisellä aikavälillä taikka molempina;
- b) siinä on otettava huomioon erityyppisten reservikapasiteettien mahdollinen korvaaminen toisentyypisillä reservikapasiteeteilla hankintakustannusten minimoimiseksi.
9. Alueelliset seuraavan viikon ja vähintään vuorokautiset verkon riittävyysarviointit ja riskiä vähentävien toimien valmistelu
- 9.1 Alueellisten koordinoitikeskusten on tehtävä alueellisia seuraavan viikon ja vähintään vuorokautisia riittävyysarviointoja asetuksessa (EU) 2017/1485 vahvistettujen menettelyjen mukaisesti ja asetuksen (EU) 2019/941 8 artiklan nojalla kehitetyn menetelmän perusteella.
- 9.2 Alueellisten koordinoitikeskusten on tehtävä lyhyen aikavälin alueelliset riittävyysarviointit käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden toimittamien tietojen pohjalta sellaisten tilanteiden havaitsemiseksi, joissa riittävyyden odotetaan olevan puutteellinen millä tahansa vastuualueella tai alueellisella tasolla. Alueellisten koordinoitikeskusten on otettava huomioon mahdolliset alueiden väliset siirrot ja käyttövarmuusrajat kaikilla asiaankuuluvilla käyttötoiminnan suunnittelun aikaväleillä.
- 9.3 Tehdessään alueellista verkon riittävyysarviointia kunkin alueellisen koordinoitikeskuksen on koordinoitava toimintaansa muiden alueellisten koordinoitikeskusten kanssa
- a) perustana olevien oletusten ja ennusteiden todentamiseksi;
- b) sellaisten mahdollisten tilanteiden havaitsemiseksi, joissa riittävyys on puutteellinen useilla alueilla.
- 9.4 Kunkin alueellisen koordinoitikeskuksen on toimitettava alueellisten verkon riittävyysarviointien tulokset sekä toimet, joita se ehdottaa puutteellisen riittävyyden riskin vähentämiseksi, käyttöalueen siirtoverkonhaltijoille ja muille alueellisille koordinoitikeskuksille.
10. Alueellinen käyttökeskeytysten koordinointi
- 10.1 Kunkin alueellisen koordinoitikeskuksen on toteutettava alueellinen käyttökeskeytysten koordinointi asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyissä verkon käyttöä koskevissa suuntaviivoissa vahvistettujen menettelyjen mukaisesti, jotta voidaan seurata merkityksellisen verkko-omaisuuden käytettävyyttä ja koordinoita käytettävyyssuunnitelmia ja varmistaa näin siirtoverkon käyttövarmuus ja maksimoida samalla alueiden välisiin sähkönsiirtoihin vaikuttavien rajayhdysjohtojen ja siirtoverkkojen kapasiteetti.
- 10.2 Kunkin alueellisen koordinoitikeskuksen on ylläpidettävä yhtä luetteloa käyttöalueen merkityksellisistä verkkoelementeistä, sähköntuotantomoduuleista ja kulutuslaitoksista ja asetettava se saataville Sähkö-ENTSON käyttötoiminnan suunnittelun tietopankissa.
- 10.3 Kunkin alueellisen koordinoitikeskuksen on toteutettava seuraavat käyttökeskeytysten koordinointiin käyttöalueella liittyvät toimet:
- a) niiden on arvioitava käyttökeskeytysten suunnittelun yhteensopivuutta käyttäen kaikkien siirtoverkonhaltijoiden seuraavan vuoden käytettävyyssuunnitelmia;
- b) niiden on toimitettava käyttöalueen siirtoverkonhaltijoille luettelo havaituista suunnittelun yhteensopimattomuuksista ja ratkaisut, joita se ehdottaa yhteensopimattomuuksien ratkaisemiseksi.
11. Siirtoverkonhaltijoiden välisten korvausmekanismien optimointi
- 11.1 Käyttöalueen siirtoverkonhaltijat voivat yhdessä päättää alueellisen koordinoitikeskuksen tuen vastaanottamisesta sellaisiin siirtoverkonhaltijoiden välisiin suorituksiin liittyvien rahavirtojen hallinnoinnissa, joissa on osallisina useampi kuin kaksi siirtoverkonhaltijaa; tämä koskee esimerkiksi ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyn kustannuksia, pullonkaulatuloja, tahattomia poikkeamia ja reservien hankintakustannuksia.

12. Alueellisten koordinoitikeskusten palveluksessa olevan henkilöstön koulutus ja sertifiointi
 - 12.1 Alueellisten koordinoitikeskusten on valmistettava ja toteutettava alueelliseen verkon käyttöön keskittyviä koulutus- ja sertifiointiohjelmia henkilöstölle, joka työskentelee alueellisten koordinoitikeskusten palveluksessa.
 - 12.2 Koulutusohjelmien on katettava kaikki alueellisen koordinoitikeskuksen tehtäviin kuuluvat verkon käyttöä koskevat merkitykselliset osatekijät, alueellista kriisiä koskevat skenaarit mukaan lukien.
 13. Alueellisten sähkökriisiskenaarioiden määrittäminen
 - 13.1 Alueellisten koordinoitikeskusten on määritettävä alueelliset kriisiskenaarit asetuksen (EU) 2019/941 6 artiklan 1 kohdassa vahvistettujen kriteerien mukaisesti, jos Sähkö-ENTSO siirtää niille tämän tehtävän.

Alueelliset sähkökriisiskenaarit määritetään asetuksen (EU) 2019/941 5 artiklassa vahvistettua menetelmää noudattaen.
 - 13.2 Alueellisten koordinoitikeskusten on tuettava kunkin käyttöalueen toimivaltaisia viranomaisia niiden pyynnöstä kahden vuoden välein tehtävien alueellisten kriisisimulaatioiden valmistelussa ja toteuttamisessa asetuksen (EU) 2019/941 12 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
 14. Uutta siirtokapasiteettia, olemassa olevan siirtokapasiteetin parantamista tai niiden vaihtoehtoja koskevien tarpeiden määrittäminen
 - 14.1 Alueellisten koordinoitikeskusten on tuettava siirtoverkonhaltijoita niiden määrittäessä uutta siirtokapasiteettia, olemassa olevan siirtokapasiteetin parantamista tai niiden vaihtoehtoja koskevia tarpeita, jotka on toimitettava asetuksen (EU) N:o 347/2013 nojalla perustetuille alueellisille ryhmille ja sisällytettävä direktiivin (EU) 2019/944 51 artiklassa tarkoitettuun kymmenvuotiseen verkon kehittämissuunnitelmaan.
 15. Sellaisen tarjousalueen ulkopuolisen enimmäiskapasiteetin laskenta, joka on käytettävissä ulkopuolisen kapasiteetin osallistumiseen kapasiteettimekanismeihin
 - 15.1 Alueellisten koordinoitikeskusten on tuettava siirtoverkonhaltijoita niiden laskiessa, mikä on tarjousalueen ulkopuolinen enimmäiskapasiteetti, joka on käytettävissä ulkopuolisen kapasiteetin osallistumiseksi kapasiteettimekanismeihin, ottaen huomioon yhteenliitännän odotettavissa oleva käytettävyyden ja todennäköisyys sille, että mekanismeja soveltavassa sähköjärjestelmässä esiintyy järjestelmän niukkuustilanne samanaikaisesti kuin siinä sähköjärjestelmässä, jossa tämä tarjousalueen ulkopuolinen kapasiteetti sijaitsee.
 - 15.2 Laskenta suoritetaan 26 artiklan 11 kohdan a alakohdassa vahvistettua menetelmää noudattaen.
 - 15.3 Alueellisten koordinoitikeskusten on suoritettava laskenta kullekin käyttöalueen kattamalle tarjousalueen rajalle.
 16. Kausittaisten riittävyysarviointien valmistelu
 - 16.1 Alueellisten koordinoitikeskusten on tuotettava alueellisia kausittaisia riittävyysarviointeja, jos Sähkö-ENTSO siirtää niille tämän tehtävän asetuksen (EU) 2019/941 9 artiklan mukaisesti.
 - 16.2 Kausittaisten riittävyysarviointien valmistelu tehdään asetuksen (EU) 2019/941 8 artiklan nojalla kehitetyn menetelmän perusteella.
-

LIITE II

KUMOTTU ASETUS JA LUETTELO SEN MUUTOKSISTA

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 347/2013, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2013, Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja päätöksen N:o 1364/2006/EY kumoamisesta sekä asetuksen (EY) N:o 713/2009, (EY) N:o 714/2009 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta (EUVL L 115, 25.4.2013, s. 39)	8 artiklan 3 kohdan a alakohta 8 artiklan 10 kohdan a alakohta 11 artikla 18 artiklan 4 a kohta 23 artiklan 3 kohta
Komission asetus (EU) N:o 543/2013, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2013, tietojen antamisesta ja julkaisemisesta sähkömarkkinoilla ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 714/2009 liitteen I muuttamisesta (EUVL L 163, 15.6.2013, s. 1)	Liitteessä I olevat 5.5–5.9 kohta

LIITE III

VASTAAVUUSTAULUKKO

Asetus (EY) N:o 714/2009	Tämä asetus
—	1 artiklan a alakohta
—	1 artiklan b alakohta
1 artiklan a alakohta	1 artiklan c alakohta
1 artiklan b alakohta	1 artiklan d alakohta
2 artiklan 1 kohta	2 artiklan 1 kohta
2 artiklan 2 kohdan a alakohta	2 artiklan 2 kohdan
2 artiklan 2 kohdan b alakohta	2 artiklan 3 kohta
2 artiklan 2 kohdan c alakohta	2 artiklan 4 kohta
2 artiklan 2 kohdan d alakohta	—
2 artiklan 2 kohdan e alakohta	—
2 artiklan 2 kohdan f alakohta	—
2 artiklan 2 kohdan g alakohta	2 artiklan 5 kohta
—	2 artiklan 6–71 kohta
—	3 artikla
—	4 artikla
—	5 artikla
—	6 artikla
—	7 artikla
—	8 artikla
—	9 artikla
—	10 artikla
—	11 artikla
—	12 artikla
—	13 artikla
—	14 artikla
—	15 artikla
16 artiklan 1–3 kohta	16 artiklan 1–4 kohta
—	16 artiklan 5–8 kohta
16 artiklan 4 ja 5 kohta	16 artiklan 9–11 kohta
—	16 artiklan 12 ja 13 kohta
—	17 artikla
14 artiklan 1 kohta	18 artiklan 1 kohta
—	18 artiklan 2 kohta
14 artiklan 2–5 kohta	18 artiklan 3–6 kohta
—	18 artiklan 7–11 kohta
—	19 artiklan 1 kohta
16 artiklan 6 kohta	19 artiklan 2 ja 3 kohta
—	19 artiklan 4 ja 5 kohta
—	20 artikla

Asetus (EY) N:o 714/2009	Tämä asetus
—	21 artikla
—	22 artikla
8 artiklan 4 kohta	23 artiklan 1 kohta
—	23 artiklan 2–7 kohta
—	25 artikla
—	26 artikla
—	27 artikla
4 artikla	28 artiklan 1 kohta
—	28 artiklan 2 kohta
5 artikla	29 artiklan 1–4 kohta
—	29 artiklan 5 kohta
8 artiklan 2 kohta (ensimmäinen virke)	30 artiklan 1 kohdan a alakohta
8 artiklan 3 kohdan b alakohta	30 artiklan 1 kohdan b alakohta
—	30 artiklan 1 kohdan c alakohta
8 artiklan 3 kohdan c alakohta	30 artiklan 1 kohdan d alakohta
—	30 artiklan 1 kohdan e ja f alakohta
—	30 artiklan 1 kohdan g ja h alakohta
8 artiklan 3 kohdan a alakohta	30 artiklan 1 kohdan i alakohta
8 artiklan 3 kohdan d alakohta	30 artiklan 1 kohdan j alakohta
—	30 artiklan 1 kohdan k alakohta
8 artiklan 3 kohdan e alakohta	30 artiklan 1 kohdan l alakohta
—	30 artiklan 1 kohdan m–o alakohta
—	30 artiklan 2 ja 3 kohta
8 artiklan 5 kohta	30 artiklan 4 kohta
8 artiklan 9 kohta	30 artiklan 5 kohta
10 artikla	31 artikla
9 artikla	32 artikla
11 artikla	33 artikla
12 artikla	34 artikla
—	35 artikla
—	36 artikla
—	37 artikla
—	38 artikla
—	39 artikla
—	40 artikla
—	41 artikla
—	42 artikla
—	43 artikla
—	44 artikla
—	45 artikla
—	46 artikla
—	47 artikla
8 artiklan 10 kohta	48 artikla

Asetus (EY) N:o 714/2009	Tämä asetetus
13 artikla	49 artikla
2 artiklan 2 kohta (viimeinen alakohta)	49 artiklan 7 kohta
15 artikla	50 artiklan 1–6 kohta
Liitteessä I oleva 5.10 kohta	50 artiklan 7 kohta
3 artikla	51 artikla
—	52 artikla
—	53 artikla
—	54 artikla
—	55 artikla
—	56 artikla
—	57 artikla
—	58 artikla
8 artiklan 6 kohta	59 artiklan 1 kohdan a, b ja c kohta
—	59 artiklan 1 kohdan d ja e alakohta
—	59 artiklan 2 kohta
6 artiklan 1 kohta	59 artiklan 3 kohta
6 artiklan 2 kohta	59 artiklan 4 kohta
6 artiklan 3 kohta	59 artiklan 5 kohta
—	59 artiklan 6 kohta
6 artiklan 4 kohta	59 artiklan 7 kohta
6 artiklan 5 kohta	59 artiklan 8 kohta
6 artiklan 6 kohta	59 artiklan 9 kohta
8 artiklan 1 kohta	59 artiklan 10 kohta
6 artiklan 7 kohta	—
6 artiklan 8 kohta	—
6 artiklan 9 ja 10 kohta	59 artiklan 11 ja 12 kohta
6 artiklan 11 kohta	59 artiklan 13 ja 14 kohta
6 artiklan 12 kohta	59 artiklan 15 kohta
8 artiklan 2 kohta	59 artiklan 15 kohta
—	60 artiklan 1 kohta
7 artiklan 1 kohta	60 artiklan 2 kohta
7 artiklan 2 kohta	60 artiklan 3 kohta
7 artiklan 3 kohta	—
7 artiklan 4 kohta	—
—	61 artiklan 1 kohta
—	61 artiklan 2 kohta
18 artiklan 1 kohta	61 artiklan 3 kohta
18 artiklan 2 kohta	—
18 artiklan 3 kohta	61 artiklan 4 kohta
18 artiklan 4 kohta	—
18 artiklan 4 a kohta	61 artiklan 5 kohta
18 artiklan 5 kohta	61 artiklan 5 ja 6 kohta
19 artikla	—

Asetus (EY) N:o 714/2009	Tämä asetys
21 artikla	62 artikla
17 artikla	63 artikla
—	64 kohta
20 artikla	65 artikla
22 artikla	66 artikla
23 artikla	67 artikla
24 artikla	—
—	68 artikla
—	69 artikla
25 artikla	70 artikla
26 artikla	71 artikla